

Kellot.

Van himmeli kirkon ^{hellot} lämmiti ijon vähän
oikana Vaajomiehen kylällä maakon länt.
ketkynä erää ijon kiven takona. Siine on kirk-
kolla q uelgämmestä.

Let Lemon my wife see her book on Ninety
~~and~~

varhastta kelloa, joilla kuin tällä ovat viime
kuin spon vihan jälkeisillä ajilla. Toinen viistot ovat 2 1/2
teippumani) vuosisadan alkuun asti. Viista sataa vuoletta varas
toinen 1 kpl. 15 lev. painoisen.

Rat. Kaja, ifonnassa löytyn seuraavat kirjotuk.

sel:iff "Sotkamor seuraavunsa omilla va.
korilla ostetulla // Borgnestarin herra Jonas//
dannin kantta torimiettua // + Valletta Stockholm.
niisa Joh. Tafelkenilla - ~~Helsingfors~~ 1763
^d
²⁰³ Klouna 1763 ²⁰³
Torifulla puolella tuas on seuraava runon pää":

lule taine cai'ele causa
Hengettönen muonesta
Mina soin lotkamosta
Smälkircolla eurisen,
Lutsum cansoja cocoons,
Pyhän Heran monahaster,
josa undapi jiemala;
muilla selläin sanauja
Audeaon arnostauja
Sen myös soida sydämen ista

491

Tipasojan kylässä oli ^{vinne} ~~herra~~ mosisadan alalla ^{keskiaj.}
mittarataan, eis Fluorinen, joka olivat osoittautunut Sotkanon vanhan
 kirkon. Hänän lukeutui kunnille hänelle ollleen
 kumppanina. Hänelläkin oli kirkkoja monia.
 Kärpäämäni kirkkivaaran viidespä. Tukosjärven
 johtaja miltä hän tuli vankeudesta ja oli siellä
 ovelta: "Minut ne syöti mervakaloya, minua
 hientaripäällen." — Hänen vankeudestaan ollessaan
 aamstilaisissa Valtaneen Herra hänelle varimoni ja
 keli sivylehti taloon ja kappoi sittenkin Fluorinen,
 kun Ylämaa ~~hän~~ karkulaisessa tel. mittelei kuuden
 vuoden ratalinolle. mittelei Ruumini oli syöstyky
 pienelle Niprasseen.

Nijuppa' raeas vanha meestä ja
 Mirum vijppineisi vanhantaidi. —
 Pienessä kellossa ovat molemmat kirjoitukset
 ruotsiksi. Henna kloekka är Sotcanos
 modellierke tillhörig med försäljningens //
 egna medel beställd och upphandlad // genom
 handelsmannen Herr Johan Lovelin.

M D C C X L Y.

C. Meyer fec. Holmial.

Vartaa valla puolella on ruotsalaisen virren-
 sää:

"Vårda gud din klena tygad hord
 Med din Nad och styrke,
 Lät och slås dit renar ord
 Höras i din kyrka.
 Ligna väl vår öfverhet
 Ura oss friden kärta,
 Lidst en evig salighet

Vardes oss beskjäga
 Sekä ylireunassa: 7dag om i hant vist ^{tin} intiyan (P. 91 v. 8).
 Jag förtöckte icke eder hertigan.

Tai toka juonsunelthooa: Ylämaa helle on
 Sotkanon enä kirkon ora, seurakunnan omilla
 varilla tilalle ja ostelle kumppanishen hera
 Juhana Lovolin kantta. 1745. C. Meyer teki

Tukholmissa. Kirsi: Luopaa jumala heiltoea
laumaasi omallasi ja vuimallasi, anna myös
ainaa puhlaan sanasi koulua kirkonasi, fin-
naa yleisivalttaamme, tuo meille rukosrau-
ha, koukku iantaikeinen autens sevariste
meille tallia.

Luullavalla näytäällä Sotkamon Kirkko mahdot-
terillä tifoninhan metsäessä entisen laitutift
kellossa, taske myöhempien eijen edellisiltä
ajilta olla yhtäkin säädrynyt.

petil.

vahasta,
Kirkonveistajista.

Tipasojan kylässä eli viime vuosisadan
keskipaikkoilla, niihin kerätään, eivä Huovinen,
joka oli rosvomust Sotkamon kirkon. Erään
lubekirjeen mukaan hänellä ^{lä} ollut kump-
palina. Kopeakuus oli hän hattuun
muurahaisperäin Niolivaaran rinteessä.
Tästä tekojestaan johtui mies kuilenkin
vankileikeen ja oli siellä arveltu: "Olkoot
niit "Minut ne syöpi muurahaja,
minä lientä lippailen".

Hänest vankilaedestä ollessaan anasti eräs Val-
taneen hänellä vainon ja tulivonyksistä.
Korja ja tappoi sittenkin Huovinen, mu-
taama karkulaipua tulivistylessä undes
isämuori paleinville. Pieniin oli syöslä-
nyt Pioneer Nitrofaser. - Kuinka paljon
tässä tarusessa on peää, voisi epäilemättä
oikeuden syytä kirjristä karkastaa.

Papeista laruja.

Kehoja tulosten jatkuu enkaanitella tulon.
Laidon opekalifgia onistellaan yleystyksessä suurin
peruslasten ja Torvisen kanssa. Taittamaan
muutensa vuoden päättien hän pyydä, elle
tähdämään. Siellä ollessaan laulor hän fil-
lan rukojia kattellessaan ja saapuessa lieven.
Rakkauden.

"Kun me körpyn kanni satja,
Mataan seonkaan rovastille,
Nimismiehelle nivutti,
Muista kuila leikkariille,
Kurkkaalorven Torviselle,
Päripuden Pätkisselle (x).

Perttuan oli silloin torfina pojdan alla
varastaa syystä.

Kun herät kelloa tapahtuu hänen tunteet
loukkaatko tällä karajäpäivästä, viretellei hui-
m. m. puruaastu.

Lähti lauro lantamahden,
Torvinen torattama herra,
Laukella tukki lupasi,
Hyväst herast nelliellä,
Kurhanssi labia lantta,
Rikä-henoja karpaise (K)..

Santausmaat.
Kalvinistot

Kirkkopihka
Kristillinen salvinistot

Kirkkopihkassa on vaan yksi perhe-
kunta, nim. Sopalan Yli-Sotkamon
klärkt. Muualta perheenmasta tilavas.
Löin tuodaan kuolleet ihalaisiin
^{Lepponiemiällä}
niälleen, joita henges on viestän vääriä
kirkolle. Saatkoista seokset. Niemestä
panotaaan kau pikkia mukaan saaneen
ihalaisjätä, joka entisintä tola-aittoina
joutui Kuajärvi Kajalaisten apittavaksi
ja vääsi löin tuskia valkoon laukaa.
muilla sulisilla jyrkästiksi törmästä
Lepponiemen jälle. Kajelainen ei uskal-
tanutkaan lähtea jäljelle, vaan aveli
törmällä: "ah peäsit sie ihalainen,

WT 499

458

Pakamundu Kalmistot.

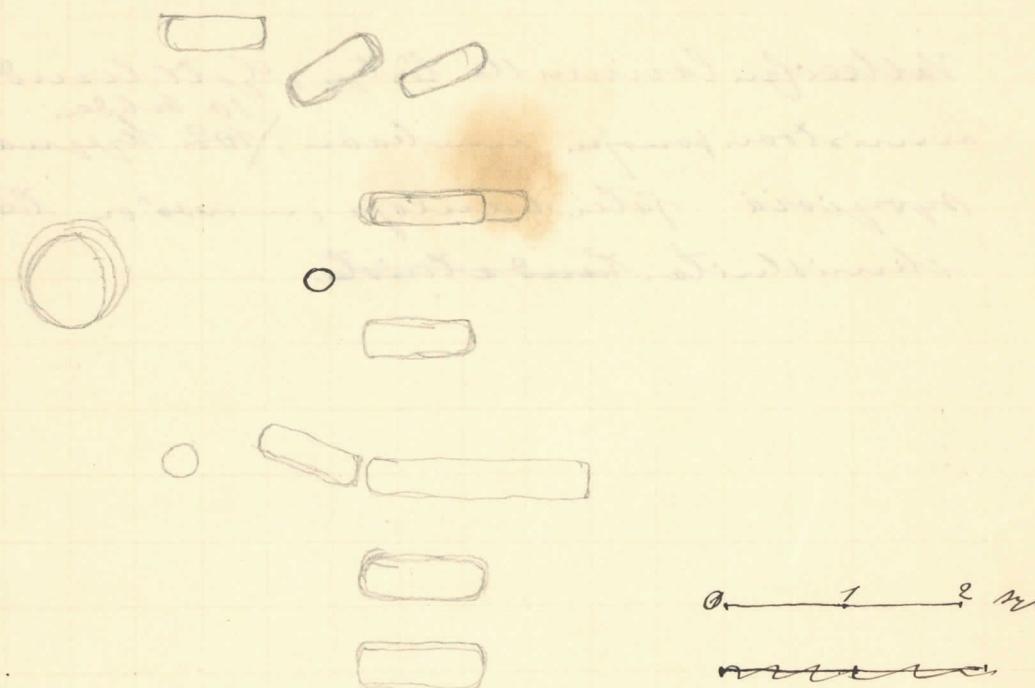
Nyllyinen hantausmaa on ihalainen niin ettei
ja sijaitsee lähellä Kirkkova Kirkonkylää. Ni-
misen mukaan se on ollut siitä, että Tifon vähän aikana,
kun Kuolainen ajoi ihalaismiistä mesta ka-
kaa, laskila kavahdetti. Tämä jyrkkällä tornialta,
nykyisen hantausmaan kohdalla jäi velle, mutta
Kuolainen ei jää pelastua, kun Kuolaisen ei
tölkintäkaan tulla päästä, vaan lauppi: "Katto
ihalaista mistä meni!" — Alot luvittavat
siinä kriitiken ettei johdu ihalaista asunnon
milla paikalla, jossa hantausmaa sijoi-
tettiin. Sen minnistä puhua ei täällä ole enää
mistään, vaan loytyy kaukaisiin Suomesta.

Självemätto on keristyskulttuuri ²¹² vanajain lähde ja se kokoja viela Kirkkojaressa jor maajärveessä, vaikka pitäisi ole mitään tarkia tiedon; Yllast. Hämäränummella ajossa hienostat yläkerran tript, minkäkin tpo hantaneen poikien salmis ja mäkiä lotkamossia, joista ope Hera Kolekoren antaa peruaan cefruperis.
Miksi:

Other
S. 501

Kalnuvaaran, lahdet, jō niemis tienoilla pitäisi. myös kylä, jō kalnuisto, mulla pitäisi olla ~~valta~~ mäkin mukuta tieltä min tu ~~min~~ merikilisen min, jossa kalno, alkujaan kalnoi on monikorvastelo janoa kalnu ~~pansta~~, knollea Poan kielen ^(yrella) pitäisi myös kylä kantoya, joista on suita kavatka. Niin ihan on Sotkanon Riekkilässä kielut ilmei muunia pähkin, tineekö sitten jokamistojä var. kalnuistoa merikejo, ei tiedetä.

Sotkanasta Salnijen kyrjan ^{tu} lähiössä ovat yleisesti valtat ~~seuraavat~~ hundat, jotka ovat (kohkojen muiden) hirspaidojen muukaan tehtyjä.

Vallceiferi lannilla löytyn. Gottlundin
muistolaopuojen mukanaan ^{10 kplde} 102 leijonäärän
syysisiä jätinkantoja, missä on laatu
ihmisluita. Kaudellaista

Kalmuanaisia muistoya liittyy myöskin Reijan-
saareen, joka on Kajaanin Reijan-selkänsä Muas-
järven ja Kajaanin joen välillä. Korotaaan ettei
taialta ennen mestatteliin valtaantekijät, m.
m. eräs Ulfiläinen, joka oli haurealla kor-
astamut suan väistänsä; mitä sitten
leki lapsen ja hukkutti sen jöreen. Kun teko
tuli ilmi, vangittiin mukanaan ja virehtiin
Kajaaniin, jossa ^{linnan} vahdistarino oli jokin "Ulf-
vi" (Ulf). Vähännes oli kerän hyysärsyt
Ulville, tahtorikko Xama tööteli kerän käyt.
Käärändeja alkona, jotta hän itse vain käävää-
ta luonnonottoa. Toinen suostui, mutta ^{Merkänen p.} vähän
tiloilta surmaakin hänellä ja palaneelle itse hin-
nasta riippuuksa tuo, joka kuilenkin tornille
hänellä pällen tuli. Mies törmäiliin sitten Reij-
saarella töitä mestattavaksi ja vieraat huvat.
Siiparalla kohua kuin kivien porttousaikin. —
Merkäisissä ajoissa asunut Turun korvaaja, le-
helle Reijan rannalla.

Kayaani

74

Kajaanin maaforsakanta.

Kajaanin mimi on nähkävöste lehelle ^{tuotaa} noita
vanhaa ~~vuotaa~~ Kainuu ja si Kainuu mmeä. Ornitteo-
nen on vaan tuo pitkäs ~~Lappalaisista~~ lausien ilmestymisistä
torille lausuen, ~~Lappalaisista~~ ~~ja~~ tuottaa kielesä koto-
sin. Sykellä lausulla johtu linnakasvi on
ruotsalaisten aatämäisen furaankoski voitutus-
ta.

Luvunsa teki istä merkillei myy leipäitä osa ei ole
muissa asti. Se tällä vuoteen saakka Laan ky.
lässä löytynyt Hidenvaaranalla, jolla laihella
on Hidenväri, löytynut kuitenkin merkillei palkka-
ka, Nähkäväistä hallion halkeamisesta hantta osa
syntyyt 8 sylen syvyyteen kuola, jossa kasvaa
kuusia, joiden latvat ulottuvat vuoren tasalle. To-
ta-aikoina on siellä ollut paosja olla. Niin kuin
tarjotan, etta ^{parhaillaan} ^{tarjotaan} se mistäkin muista, Gödelan
~~itellään~~ ^{fin} sielläkin la on siinä ennen lasta
~~itkettänyt~~ *).

*) Gottlobius'is Laskelmat, IV osa.

~~Luonnon tekoja on osoittautunut siellä
vaihto kovalla visiista.~~

Vimpelilähtövaaralla Kajaanin maaseudulla
kuunasta sanotaan jossakin balliossa olevan
siunifferi jalka siitä, josta ei löydetäkaan ole
mitään tektoniikkaa tasaata.

Korunkalliossa Sotkajärven siellä pitää
Paholainen asentaa "Pirunpesäksi", joka heille
siellä on ennen tätä kerrottu ja joka hirvostelle
kin näytetty. Pieni kallioinen jalka jostaisi oon-
televan ja olipa jollainkin niiden siunien kuvi-
tumit. Entisinkin aikoina on siellä ollut
lapsi, joka ja koivaa hankkunutkaa.

Aikavaaroista Koreslahdella kerodaan
minnekin, etta siellä on "Pirunpesä", jossa
se on laskettu ja kerrotaa hankkuttanut.

Orituinen on Hygrönjoen Vuottolabides ja vesi
kuoppiensa kautta. Ruperaan on siellä kuvio-
ma kaloja, joilla ovat jumile manan alittä minne.
Aivan lähellä kallioin se, että ne ovat
esimerkki järven laitka se tulvi siinä määrin

Kesäkuussa keräytettiin, että hukat olisivat siime asti nopeimman perjapon kautta muodolla.

Kirikauki.

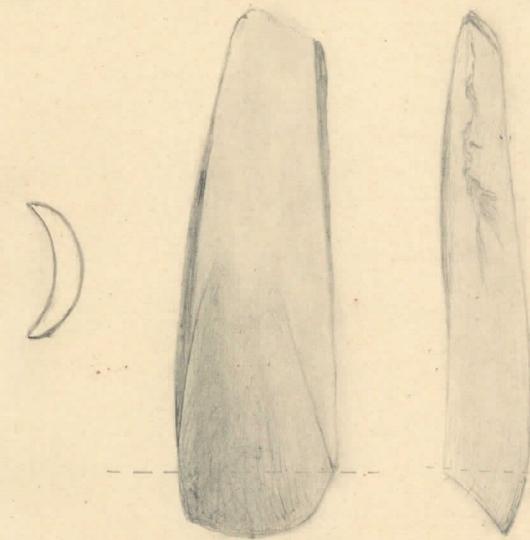
Kirikauki

Kirikauki

Löydettiin kalliapalta ovat ~~niin kauan kuolleet ja joitakin~~ seuraavat.
vihreitä ja niistä ~~olleet~~ lämmintä vettä ja
teloantelostetut. He sijoitettiin kauasta läheltä
Kourulahtta, joka ja jukkalehtinen,

on Savaten Karjalais Kunnasta Kustolaita.
(Se pituisi noin 135 m. levo. 4, ja leveys 25.
Sen nro on 2378,70.)
Reikkala kirveita (?) oleva tulipalon kautta ja uas-

ta laaja ja hieno kappalella.
("Munaisjäämökset Suomen alueilla" siv. 247 Kustolaita, aihe:
Kellaisessa viro keltaa Aspeliniin Taloammuuden ajassa
Siv. 17 olevan orifitallta; joka nimii ei ole esittänyt
oleva sopiva, koska se on hiilisti. On esitetty myös
yksi vuoneksi kerätyn pystytneulikot, mutta e. y. m.).

Karjala, Kustolaita

Kansalla on epäilemättä ollut oma nimellä suomalaislehtiä, vaikka se ei tällä nykyä enää ole julkiletuksivista. Nekin ja koverriin ovat tällä nykyä rantaisten epi-^{niiden nimien} muiden mukaan nimistä on moni voineet pirstyä ~~ja~~^{bis} ~~ja~~^{sta} kalusta ~~ja~~^{llä} rantaisten nimessä.

Paltamo (Mustosen känkijä).

Hövelönlahden Pikkusaaren yläpalmisto

Suva f. Syrjysalmi 1787

Rajaamisen alk. : Lapinniemestä lappihantjo
Sielle Suom. pitkämtt yhtä suuravasti

513

Lappalaisten.

Kajaajien tyyppi maaparausta.
Lappalaisten.

Sydämmaissa on hantjoja runsaasti paljoleisiä, saat tarulla käytävät. Talojen luona heuvat talteen ^{midea} entistä valkeahantjoja, joista vuosia sitten lähdessäneestä viettiin vasta finnaattiin maahan.

Kirinässä on Säynäjäipuron rannalla, nelgranniksen päässä Riealan kylästä itään pisin hantjoja Kivikkoankaa (R.).

Kontaniemellä ~~oita~~ on konkaisia ufilta hantjoja, hakesi osim. Kivikko ja illosoi tiensivressä.

Kuorekella ali Rovast. mäest. Andelin ka-
vattamut hantjoja Haarabankkaalla Saunkopuron luona, kosteissa mäköissä löytämätto.

Lapinniemestä on Lapintautjo: leuoppa kuuspellon pienivesellä liikellä taloa ja töine,
käijennuilla.

Opettaja Kolkkonen kertoo Tarinan, Lapinniemestä Lapvalaisista tarinan, ^{että} täytyy istua lähellä kuittaa. Suomalaisine ohi ~~kuolemaan~~ ^{sotapäivän} pikkasi Lappalaisten elantvoa peruaan noin:

"Keita Lappo Lappilaisi.
Lian prolla, leisken ruolla,
Kuusaa valottomasta,
Kuaska valottomasta,
Kuuppi korkeut tattilana,
Tuloli tulen leetäjöna."

Lappalainen virehtää vihanteilla, läistää puntau-
neena hiekkaleaa Suomalaisen silvalla,
että tulijokeesta jätäimmoistaan kuoppa-
minfa tarsiin pääsi poik.

Vihdissä
Kuotoloiden Korttolan kuunasta olos
on muuttania leuoppia, mitä löyvenyt olleet
kin, tylen laajupia, kyyrävän syvyys. Kuten
~~pohja~~ ~~pohjan~~ ja kyyrävän pohja kuunsta
oli jo kesästä kovin kuopan sisään. Toisessa
jällessä oli yli kyyrävää pohja kalkkipiikkissä,
jonne ulampia mellein yltää lähtää. Nämä
paatiläät ovat kuoput jo parin sadan vuoden
vanhoja.

Rovaniemi Andelin oli kerallut kauan leestäkädestä
taun, ettei siitä ollut Lappalaisille han-
tansua, koska oli saaren lähiapikkaille taka-
tiedustelut. Siemeniin olivat livoilevat niin kau-
kielloi ~~suomelaisia~~ sa kaualla metapalesta sphaar, ha-
vainneet muutamia kuoppia, ~~jotka~~ ~~erilaista~~ ~~muinais-~~
~~ja~~ ~~neuvovivat~~. ~~Tasavallalla~~ on niihin lähden ja-
mieniin hankistavaa maata, jossa siipit kouin
teivat levahandan pailleihin, kalaajamien ja
muumentavuissa pyöräilevien länsipuolella
oli uleita kuoppia, aiyan kuih haidan kohdissa
matalasta kaujonpesä, kivujen vagosia. Mut-
ta kum ei hoidesta mitään Cavalliin kum ~~tilien~~
~~mureja~~ ja liikkumetta multaa, jätellään kai-
vamisen sijalle. Kova kaukaruosteinen maakoros
kohdattiin jo $1\frac{1}{2}$ kyyrävän päästä. Etukäin tie
Malalanpäällä olivat ne kuopat, jotka Cavallin pa-
ren täntögesi päässä muuttania kyyrme-
niä syliä Monomorfioon vain olivat van-
nesta. Pari kohne avattien jalkineen mitaan
loystämättä. Min ota ~~taantaa~~ ~~taantaa~~ ~~ja~~ poljaisiin
joihinkin kivikankaan liegumattia.

548

219

Jota viisi 1550 varkeilla suotteliin etyjäysfölesj,
Ajansuatu on korkkaa lötteriä metsäinen,
tulaa myös antio jaan, jossa hittyp mireas tavat
listo merkeillä *Grisia* nimisäisnumistojas.
Vastapääla ~~Kibissaala~~ johtavalla vastapääla
jaaren länsipuolella paripennikulunsa jalkaan
vastapääla on nimittäin vierevällä tornilla
Porokirkko, joka sekoitalla torni on kuilen-
syltä vierä madalle ja mellalle pengottu, eli 50 askeleen
kin syltä sualalaisperä, koko Porokirkko-kentän pisin
puudeltaa osoittaa, mutta yleensä niiden takaa itään
eli noin 40-50 askeleen pääsfä
elämaalle paini, jossa se viritidain ptyrkäslitop.

mu laalesoa vaster, joosta jooba on töönaan teba
Mjölkeli pabupolsoi on file hantauvmaalt. Revaldent ja valgi se pikk märgitlus.
na. Paikhaa sanotud mõjs Vare töönaab.
ri. ^{muudetud ihan} Aicade plvast, on paikhaa ollut enne
paikamusten kaupijalde jumalalampalvelutuk
selle omistatud, silla siinä loigtyrat kolm
fri kujundust kontsa, eestole jooska oot
hyvin latroneita, eestolte tavallisista ^{teravabbi}
^{salve} ^{teravabbi} ^{oletatud} ^{oletatud}
tai tai (hakkuus ja kelle jaanelite), vaan $1\frac{1}{2}$ -2
kujundari korkerifia, osa õi on ja vanlurundest
asvan pikkamentypust hulde, ja salen ja ~~ja~~ itis
kain vaiksete lõigsta kokonaas hõppenykt. alleri
ole ja kelle kui ^{võtan punnysdanta välist} sydänsid ja olisan sydämnuna,
torfista vaadlyhkoifia lygoleid põleleolu tundlikus

kyvi johtaa pohjavesienva kantto ovat jää.
Pohjavesi on ollut olla 6-8 tunn. Läpinäytteen. Puhacivut ovat
täydet. Niin muodostaa. Tapae tällä se korvaaja
seleitysjakso puissa kanttojen lähtöpiste.

Kreteria puita on jo etä ujost ^{6-8 kappaletta} pohjalle
etkä myöskään kasvaa. Ne ovat 6-8 tuumaa läpinäyt-
ten. Tämä puita olisi voinut lukea yleisesti hyvin help-
pia. Lättälaukien mäistöön, jolla ollaan ollaan mä-
istöön ja puita.

Läpissä on kaksi laan näiltä johtaa kapeja ja rei-
ttiliukusia, joista varsin kiihyvän (kalon ja pumpea)

oikeksi, joista varsin kiihyvän (kalon ja pumpea)
muistot ja edelleen edelläneeseen.

Näillä viidätä kanttoja varvina tehdään, mitä
tämä koko. Sj. Appelgren on kerännyt kivijas-

soja, Kemin kirkkakunta laski. Sj. Va Lietta
kor. Näiltä myöhemmiltä ja kanttoja ovat kiihyvän
ja pumpea.

Tällä kantto kanttuunsa jäävät. Tämä on kantto
ja pumpea.

Väärästi kivikirveitä ja kivimyrskyjä, joka
on kantto.

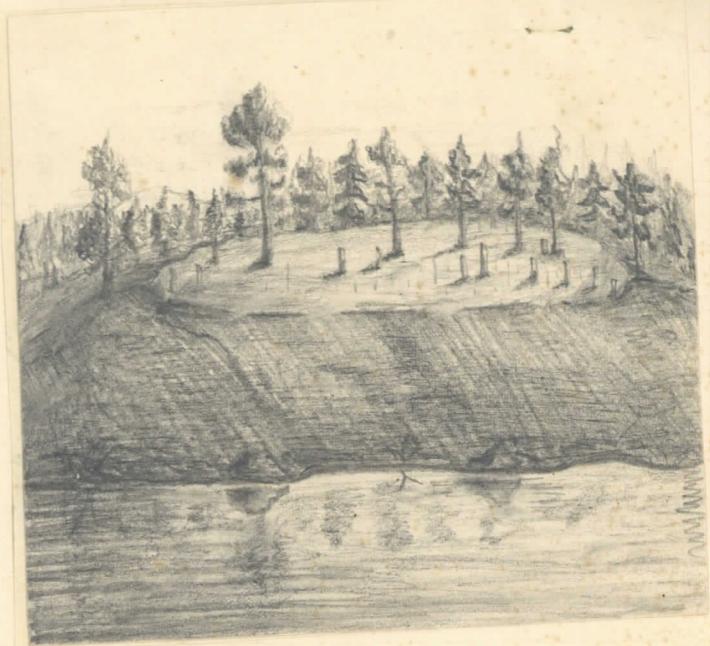
Lähettilä. Lähes kaikki jälleen ammehtaan kirkko
minneksikin monelle pohjalle, jossa varuaan ei

ole kirkko ollut kirkko, mikäli vain johtaa ulos
pohjalla.

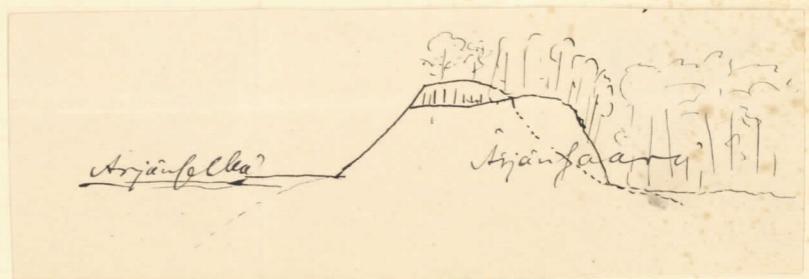
x) Sj. Appelgren, Kemin kirkkakunta, S. M. M. Y. n. Kirkkakuntienja V, s. 50.

ja Dibben, Lappland och Lappmark, s. 325.

* K. L. (esitt.) Kamppi kirkko, Kallio Kirkko. Min. Muisto Yhd. VI s. 65.

Läpiseikko el. Hareldomäntie
Ajänpääella.

Läpiseikko el. Hareldomäntie
Ajänpäästa kappien.

Årjän tori.

A hand-drawn map on aged paper. At the top left is the word "Knoppia". In the center, a large irregular shape contains the text "Ajan jaari". To its right is another "Knoppia". Below "Ajan jaari" is a small circle with the number "200". To the right of the central shape is a vertical line labeled "Latama". At the bottom left, there is a small sketch of a tree trunk with a horizontal branch and a vertical arrow pointing upwards. The word "Porokirkko" is written above this sketch.

Tuhenea olevan paikaa olisi voivut luoda yhtä
hyvin Suomalaisista kuin Lappalaistenkin
~~suomalaisten~~ heidänkin mukaan, mutta varikka
nykyiset kannat hienovat jo hiittejä. Suomalais-
ten kunnia, ei liue epäilemättä kaan, ettei
Lapinto taällä kuin Lapissa ole ollut Lappa-
laista opittu. Epäilemättä ~~sejän~~^{taällä istyäsa} vedenhalli-
jalle ne ovat pystytetyt ~~taas~~^{ja} kuin on ~~istjän~~ aaret
törmät avajat, ja ne eivät syvääneet kehahan-
dat edes ~~edessä~~^{ei} törnään alla, ~~niin~~^{ei} olla epäilemättä
taikan, ettei ettei paanamat seivat P. satuan
probleemien
~~animi viittaa fihen~~
että he olisi puto-
orinen tyväkei
taikko
alkejaan.
käytetut. Mut-
ta sopi heille
Lappalaisten
nykyisillä
lapoihin ver-
vattuna
molemmin
tarkeimmin,
varikka töitäsi
ja osa
paaseen lai poro-
on melle pal-
soiden laitilla.
ainoin seura-
lai poro. On melle
piirustuimus
jois, ~~ja~~^{ja} paa-
pelejä itä
vihreä

mein medlein ja saedlede vinken } ^{van} een rie'parien
vorstke vader huren, On)

paikka mahlavan juhallaan. Siinä tifatii-
antio jaari, jossa laabaria ilmifista ja muo-
vat seläst viety laabairimmaista minnaistt ministöt, vaasit vielsi hääväläis-
virtuseläinten joutuisi valolleluu. Kenen nälkien
Kerolle ei ole mitään muuta taunoa kuoressa.

sema. Silla vaikka on uskoa, etta myösky olisi
tiedon seurausta huumeraaksi mitä tän van-
jumi pisti paikasta, kiuskuttamalla keveästi-
mät hiekkauosat edesmääri. Et Pätsaat ei-
vät myöskään olleet maahan pikkelyjä tiet.
saita, sillä juuret olivat vähäisesti harvinais-
vana. Tö myösky taas puila ruhtoo min se vuoden
laiken juuriilen ja heikko, miten punottuu, mutta
määrä oli ^{selvä} tarpeellinen körven jäljet. Ette

Särämajärvellä Kukkula-lahdella säännöllä on Lappalaisten muistojä. Suolaisissa mällä on nimistäni Rasanvuo, jossa heille on ollut minoin ajoittavatko. Järvien varsin joihin lahuaisiin malleihin ollut minoin valoivat, suurista pitekkisistä. Lappalaisten lapsi kuoli latvan vuoteen, kioski hän ne koko Särämäestä, ja näytävästä filaa heivähti kirkonkylän ne koko Reijanjelgästet, sillä myös mitä ei käyda enää missään mummalla heiväti tikkalan salmen jouduttiin. RH

Alasen lounaisjä Pippola talon väliltä on Alasen tornia ja hautoja, joita v. 1870 Lappalaisten aikuisiin. Niistä on suurista kalmistoja ja kalmistojen ohessa edespoana.

Salmijä Kukkula-järven väliltä on Konkulan konkuas luoteispuolella $3\frac{1}{2}$ mylly pitkä, $2\frac{1}{2}$ leijuväärä syvä hauta, josta on ympäris keltaa rendolla on upeita viereenpiätä.

Jörnmaan kirkko on Lapinkangas. - Pen- rannapääntäiden nimistäni on Kurttan välin Lappalaistila. Seh laitella varapääntä kontio-

jaan taloa on Loppi eti läi. Ifon vihan aikuis-
nen hellari latella vantaan. Päteba näytässä
keritiekin myöhemmänä aikana johtaa. Taloa
jotka eittä taloa ei. Jotka eikä taloa oikealla
ole.

Kuorekseen minen johli rovasti Andelin vainaja
Lopista loppi kielessä, selittää on meski. On
oion vanhaa, josta välttää voutus mukaan en.
~~Loppi laijen voutus taittaa mukanaan~~
on tapa taloja ja siinä. Alle 2000 m tain
yhtäläyvin voi johtua vuorijonasta, joka
on vaasan ja valan jokisuonjoa. Muutamien
mainittelkoon ettei Kuore löytyn Lempäälästä,
tun. Muista muisto Andelin selittää lopista
vertuttelkoon tästä ylikydeskä. Kontanis.
ni, salmei jopa ja latt. olisi hänem mukaan ollut alku.
jaan Koitamus ja Koida, joissa on merkittävä
leveää ja ainaakin seka paluu ettei niissä ja lat-
tien sallivat olemassa levia puoli ja levia
on myös Kurkajärvi Kruunoin Kaujasalmeen.
Edelleen olis hönestä Kurkkoniemi alkuperäinen
Kurkosenjarga ja Paltaniemi Paldun... Saavat
ennäesä pöytäva Raanes pitäiso minnitäin maa
kita noitaan hänem johdettavista mukaan merkito
soittaa.

Ylikydeskä Kajaanin naarden seikkain kaussa on
me mainita Tifalmen puolella saaden omistam-
taan, joka opettaja E. Komi laisvainaja. minulle
on antanut, että Et kusi Komi laisen tiede
muutti Tifalmen rannilan tiellä Lappivesas ja
velle oli ainoastaan Lappalaisia porokayvime-
ra Komi ja sen kanssa millekinilla. Miltä po-
voihin tullee, voipi tain uskoa, mutta mitä
aikaan tullee, jolloin Lappalaisia olivat vielä
tällä maajäätikö, on se epäillävät, koska
niel Tifalmen kirkko pappiloinens on 1600
j. a. Salmeella. Nostaa tain vasta Historiallisesta lähi-
teista tiedetään ettei tustaa kajan aikoina pidettiin vielä Pohjanlaivo Lappi
laisten entisina Lappiniemi on millekinilla
jäivillä 1650 koko
jaetaan weijo-
niiden kartastaa, ettei
Lapua. (Sei taimaa) saapi alkunsa Lapinmaasta *)
(Lapinjalo Kierivedellä)

*) His Suomi, Kirjall. Seura 50 v. julk. 1890. (R.F.)

Asemissatut.

Kanttuunusasta maaleisjässä v. 1552, mihin
on säilynyt, mainitakoon uleyise Kajaanin
seurakunnan alalla asuttuna. Maininan
laisi, -mäki, -joki ja -niemi, Karankalaksi,
Kuolijoen niemi, Honkamäki, Saarifjulatva,
Käleinäniemi, Kuoltingi (Kajaaninjoen) ^{eläistävän} ja
joen suu, Kotttoriemi, Orjansalo, Kuores,
Sokajärvi ja Roulanniemi. Kairkanpion jaot-
taa mitä julkaja näällä tienviellä selloiv, mu-
jäili.

V. 1565 tyyti täällä sinakin ~~suot~~ pö. ja
raavat: ~~Koutaniemella~~: Arikainen, Hak-
karainen, Jukainen, Kettavainen, Martkai-
nen ja Mukkoinen (Munkkoinen?). — Kotttolah-
della: Hyvarinen ja Karava Remesius x). — Siin-
ästä on ensi uuden kartan esittävä, sillä Turveslakde-
länpipolella on vielä Astrikalan mökki tai antio,
mutta bok föri nimistä julkaisi enää ollut missään.

x) Reinholmin kohdekuusista: Sub. Rakenskaper
för Kemi och Uleå ärenmarks samt Konci Raappmarks
1565, p.° Finländs senatens arkiv.

Korjalefeen asekaaften välttää jopa avatun
taru Hallanmäen^{Kirjoveden} nimestä Lifelund^{Lifelund} pia-
kella, jokaan herra Rokkonen on muistovan pa-
nit. Ensi kulttuuraineen mukki asesta
kuolee mittein Oulujärveä Kätilatikkeen.
Tästä mainion Vaivaispuon poikko Suaves-
mäelle, josta opui Nissilän hyllään, mitkin
paasi Rotomajärvelle ja postilaito posti-
latoon, joka ryösti lappalaista. Talon
alla on Hallanmäen, jolle tullessa julk-
fti nimität hengessä pulaisen aikakauden,
että sanovat: sepa oli aikaa hallamo! Tämä
muinais nimi tuli järvelle. ~~ja latinalais~~ Antti Kansan-
etyyntologia on tässä min kõmpeli, ettei minun
korvani ota ollenkaan myöhempien tai häritäkkä-
selin, ~~niitä~~ otsa miten ~~min~~ ^{min} Hallamo
voisi kuvalta näkyä ääntä. Tämä on tehdystä seko-
juttu.

Mainialla sanotaan Heikkin olevan vankimman talon. Siitä pitäin on tähly Vuottalo.

Alkujaan on Vuottolalalla ollut vain kolme ruohien kapaista taloa, min. Pero, Kemi ja Juvanilkaranta. - Torfin kannan mukaan on Vuottolalalla ollut junttilan-niminen ensi nimesona, vaasa ^{on} Sotkumussa muuttettu Koutolalaksi. Koirauksen on ollut

Korven munkki. Halolan talon ovat Haloset alkittaneet, joka julkaisi viita ^{viita} fiina ^{viita} asuu.

Jamari kylän Kajaalaan ovat asukkaat kiel-

leet Värisniemellä junttilasta, jöhon ne taas ovat kalleet Kajaalta. Samaa sukua on Kälesaaren Forsassa ^{oluita kisla sataa suotta} ja Kivijyöellä. Alkujaan ovat muha olleet Käesrbaisia, mutta heidän oli suori kaja poikio, min saavutti heitä putoihden kerran Kajaalipisteessä.

Koutaniemellä sanotaan Söbaajareesta olleen vanhinmaan talon. Kun syntyi muuttu Nirovaan maantieelle. Tavaroiden julkaisu sanotaan siuna kannapineen. - Levakorven murrella on Söbagi. vellä ennen ajoaut Oikkaristia.

Liviset wat Käkälädestä tulleet osojää, mitä
Livolännienneen. Yksi kolmesta veljeksestä on
meniin siirtynyt Kivaleppen. — Tolola on en-
nen olut kalliif Käkäläyärvelta, josta se on sit-
ten muuttelu Pallajärven törmälle mykyiseen
vaarileonja. Siinä Tolosellabini on nyttyä
Käkäläiden ja Salojaisten välillä, on hän
viinut sellä vähällä. Munkki Janohtaa Salo-
jaisten yhdessäkymppiä heidestä Huovilaan. Seudun-
den on heilla vielä kaibet ulostettu. Toinen
Huovila on eräillennäköllä ollut Huovin-
laudessa, eli lää suolaramatkin.

Kirimaki on Kajaania vanhempi talo,
hyvin vanhoja talonkerroja kunkin sille
vielä olevan saitosta.

Alikovaaralle ja Uusimäelle wat talot jo d-
leet ifor vahan arkoina, kertoo tari. Nämä
kin alkuhaista kerrotaan ettei he puhelivat
keskenään, vaikka valia oli 4-5 vuotaa. Antio-
maenkin talossa oli: "Sala saven kantajata,
tulut tulevat kantajata."

^{Kajaania} ^{tuovista}
Kempainen ollut taikka Ristijärvelta.

Kaleuntalakolla on Ticomala vanhin. Alkukello
oli kolmijyntä kovasti nieli, mutta ei saanut.
Siitä pitäen kunkin tehdyn Livoja ja Niittula.
Korkeat mäistä tai korissa ollut tulleet Kor-
holamäeltä. Tothomasta nevar takaa.
"Olin miltä mieltä" ennenkin meidän puolesta.
Vanha Loikka Loikkalaanfa,
Mallonen Matimmaesfa,
Törkylembe Töykämäesfa."

Viimeinen partaka tatkosti. Toppilaa, jos-
sa on vieläkin Töykämäen niminen pello —
~~Loikkalanabin oli yksi saven kantajata j. m. —~~
~~Alkujaan Matimmaesfa afunen alat.~~
Loja-aloittanaat on Sallanor Mallola.
Tikkulalaan väitetään kuudenkin vanhem-
malejä. Saluujärvelta erään toinen tarinan mu-
kaan.

^{ja Saluujärvelta}
Jormualla on yleinen arkkonoutvan kalesi-ta-
loa yhteensa Loikkala ja Kangas(?) joka toinen
talo libella Karkkaan mökkia Raution Saloja louna-
joonialta jossa on vielä kuvattu pirtti pesä. Tämä
on ollut Janohtaan. Se tuleisen alkujaan aloittaa.
^{Kainuus Karus}
Tämä on näppuri oli ~~ja~~ kantakotin mukaan
Matimmaesfa:

Paijannevuoren ja on upeita huvivuoroja. Jokien
muinaisaitiyleyst, minkäkin Tihijärven suu Raja-
terpanaangels Rajaoniaravapääla (Teppana, nimi Kiteella),
minkälä, Lipujenkoski Rajaoniuksen yläjuo-
lella, Pätsälanniuksen Palvilar yläjuolella,
kuona, Lankinen lampi, Matimäen
ja Salunjärven välillä.

Taavo Koivisto mainitsee Pallanmon kirkon telo.
Kirkkasi v. 1690. Händi nähtävästi Savolan apu-
kes, sillä taloa sanottiin vilkalla tuonoin viela
Nälkkä-Koivistolle. Samia kirjamiin on myös Mai-
nuun kylissä eriäällä talolla, jota sanotaan Näl-
kkä-Koivistolle, nähtävästi tallan arkunten ja vuok-
ri.

Kaljans historian aikaisimpia
sotilaspunkseja.

Ruotsin tunnustuut krottilat velvoitsi
ja levittää vallankausta edistämällä säännöksiä.
Jotta olevaan säännöksiin asetusta ja niisiin
tiedusti Oulujärvenkin seudut vaikuttellen
vanhalla jollalla teiväällä Ruotsin
vallan alle, Suomen puutoriallisista
maan yhteyteen. Mutta silttuupsi yleisesti
toivottu Moskovan vallan alaiset Kuopion Karjalaiset,
joilla hullaaseksi oli taikka osaksi asuin-
paikki halastus, ja ne fastysalausta eivät
suodellut hirrittelevän metsipuutorian pio-
jumeksi nantinto-oikeuslakion, taikka
kyminsilmaan vaan kattorivat hirsinjel-
min ja pahololla luoma Savolaisista
jo rannikkolaistenkin tukkemiseksi yhd'eden
mälen kohdilleen ja ta itään.

Susi aikoina ei näy Ruud' Runkki ala
maisten alue viela' u洛tkaalleen to-
nottavaasi. Lotkamuur. Hyrysaluella
ta' Puolan kuorissaan vain, joista joill
kuonelaisiin mustannia kymmeniä vu-
otta myöhemmin katsaamme eivä jo
veronalaisia.

Varkain alkoi vat jo seuraavien muo
rajannelelit, jotta valittelen uusostusta.
Vat tuon ollisesti ~~tautpanessa~~ kovit yh-
retkiste ja vahlosadiksi, jotta hoiden
muolen ^{teystiin} ~~suoralla~~ juhun mukellay
^{kaikilla levotuista} ^{by this}
minkin yhtä laajimmoista mäellej.

1844. 2. 20.

Alussa olivat pääkätkummaan mielest
paleotekstet keräytäneiden omien apue-
ten ja omien talonpoikien jäistä sotkuos-
tintipa ja ~~Kastan myöhämmäinen~~ mainitut tulivat
pauleisateni ~~Kesäistot~~ Kesäinen.

Vaikein Ullikkoset, tifo Tärelle q. m. Näs-
sa oloissa muodostui voimakas pia helvoste-
jorkeamoinen kunnallisherkeli, vastumu-
yhteyks torstensa muistustamifksi. Jyvä-
hollisten kaustu ante ammattien ulein ruoville
jotkolla hovittajien teräleipien kerättä työllä lämmällä
ja muodostui häme millki vallakkuna Karavalla valtiori,
joka hirsi joita ~~Mujanemini~~ joutuvainen ~~Littorina~~ rupesi hallitukseen maita
ja toinen
millenja ~~oikeavaltua~~ uaille tuomaan kapellista ka-
minkaan
muolinalla matusta, varsin kiuvin Kaujän vuote-
tista, mitä ^{publigisti} ta Kaujala-filla havaitsiin olevan han-
sa hennings
ja halletus
mittarinke-
di.

matusta solovetskois ~~lustoilla~~ ja Kau-
laigella päälli kivilta ja yliomistesi esit-
seltä vallalla ja Kaujaisen kansallispuiden
keskunkilta.

Littorina eturaventus oli Kaujalaissilla Kau-
jaevi suuresta rojaihova Solovetskois kostä.

ri, joka oli jo vuodelta 1429 ja yhti vallan.
Ja ja vuoden tulensa alla hokkoja sen vuote-
fet ~~o~~ ympäristöt, suoden johdoa ja
joukkien siavaa epiä koukkujaan ja heistä
kehovista ja kannatusta kajaalaisle-
solaisfin retkiin. Luostarin aikana
hivissa mainitaan maita ensiksi Kajaan-
nilaisiksi ^{3.0.} Kainulaisjätki, joiden
mainitaan edessä. 1579 käynee ^{Kainulais-}
tienilla ryöstelennäytä ja tappaneen hei-
teiden välliönänsä Oderotan vähineen. Se
vuonna vuonna hirviöt jälleen ja alust-
val siihen niillä olevaa tiine hivin varustet-
tuun limaan josta saivat palata tylyin
torin ja vuoraihin tappelun perästä.
Sitten hirviöt Kainulaiset ^{tuolloin} muodol-
la kostamassa ja taas 1589 olivat Kai-
nulaiset tilaiffi. Yksisen johtolla sel-
lä 90 miehen voimalla, taimi pimein
joulukuun viimeksi aina Kantaahden han-
tunlaisin asti) ryöstää. Mutta heidän
toisina olleska olevat Kainulaiset Suomessa
aina tiin tieniilla asti, joissa palvien tap-

^{toinen}
toivat Fabia ja veivät toisen vanjilens. Pian
tuli jälleen uusi hirvi kostamaa. He-
vonen torö, leviten aina myös runsa-
kelle asti, jolloin Liliajoki ja Linningon
kirkothki ^{pottelein} meniat poroleja.
Suomen viestintä ^{muodolta} ei voinut vält-
tä, jotta hankettaminen taas v. 1590 pona-
vraiten johtolla aina jääneen van-
nalle asti, jossa ^{valuna} hävittivät Pettingin
luostarin aleen, mutta eivät voinut
koulun kehysperäitä ja ainoastaan hiekk-
aumia. Sitten retki hankettiin jälleen
peruaonaa vuonna, jolloin Linningosta
havitti joen pieni limma johtui vähän
liston hirveiltäksä hirveittävän. Seuraau-
va Myllyranta ^{oli} ensi keväällä Suomen pio-
lella ja hiljattain fotava keeckä tukena,
hun ^{hivivät} taas ^{tuolloin} vuorikaa etäisyydissä
viherrikkaille ^{alipotteriin} ja hirviötä
pureitaan ahdistamaan, jatkatai vähän
varkeuttaa sitä ettei Moskovan tsarikin
lähellä taimi v. 1592 ruhtinas Volkor
^{havittetään} tekinen.
Kien valakkalaisia etupäälävöitä

Kajaanin leima.

Tämä viista metsibetola läälli yhtä
kertsi, kunnnes sääs salousoitka minellä
Klemetti Seurikin poikka, sääs kesäisessä
sotakorvencista ja jostila seuraajista eh-
olisessa joutua toinensta tähme hän valkeen
mellini linnan paikkakunnan suojeleluksi
oleksi. Naisla uuskoistaaan kuitumelle
hän Kaarle IX luoksi Tukholmaan,
jossa joka autoritunnelle se on vapauden
ja paine muila järösi on opositabria. Lillä
tiellä esitteli hän kunninkaan myös
^{varsinaisesti}
~~omittuinen~~ linnaan valentamisesta
kotiffilansa ~~tar~~ lyödäksi. Liherrä suos-
tuttiin ja v. 1607 kertsi kunningsas
lääsky Poljannmaan Poljannmaan afbeckbaalle
ottamaan osan linnan valentamisesta.

Tämä kertoo ettei linnat aiottu enää
valentaa Petaissa korkien yläpuolelle
Linnapäähän, jossa vieläkin on hirviöitä.
Koijä, ja mutta tällä ei menestynyt, tuoden
vakiin uloa pustiissasi, mitä yö värvällä
kaksoittui. Lillen heilettivät orpoa,

mitkin linea difisatkenettava, sella
ja olla etta hantien polkky virtaa
meyden (menemaa). mitkin se pystytyi. siinä
linea tuli Le muka pystytyi myös
sellä linea nimisen yläpuolella ole-
vaan suareen, jossa siinä johon linea koto-
tti, jolle van hantien nimessä Kajaan.
ni töi muka sen johtosta etta polkky
suareen keltua lähti. tuli näin leu-
tämäisen tuntiaan kajaat. ja
saari laajennettuin paalutuslehdillä,
kuin vedenmajan allakin viela vissi väh-
de. Tässäst tylen palkkusten muuvien al-
ta näet näkyv viela hirsia.

Ikin on muonatlaa, etta myölli nimitys
kun taällä eni harras vaan kevään tai
kuoleesta on sietoon tullut, joka tie-
tytä jo viittaa myöhempään aikaa
ja kehittyneempään tekolaipaan.

Itse vanda laadusta on yleisesti se käs-
tys, että taino kotona telttä oli parempaa
kuin tehtävistä saatu

Kaleviukset jairet muist ympäristössä ja
linnaa, josta sisäistä oli erieltä asemia.
huoneita, ja muon-aittoraja vankeuden
jäistä mainitseen Wivalliuksen korpia ja
Taa Kosken torni. Kunturissa oonkoja on
taällä ollut Johannes Messenius pala-
sank Linniläisen maanomies Paul von
Helenest, joka esittää sydäntyyppiä val-
tiollista velkeistään. Saavat taällä
viittää omaksi Agomarus-monila suuren
oja elinajastaan.

Linn valmistui v. 1666 kolos Pistori.
Brattes läänityksen avulla. Littorinva-
mantellua lillähdolla etta sentula ^{et} etta
si suojelijat heidät syys muodostaa
sivasti, myöhemmin si taällä rotava ke-
otella, vaan asetettuun heidän vähä raja he-
den ympäri 2 pitkäjärsintä jaantia, joiden
yhteen alla vaki hajostettuun sohvalaisu-
tien.

and in our own country
as well as in Europe.
We can make
the best
of our
time
and
make
the
most
of
our
opportunities.

Sesta Naukkuraaan sanhaa v. 1614 - 1656
arti, tulii kova yleinen Coronais, jossa suku-
laiset voittivat 3 taappelusota. Samojaan
Kerataanpa 1.600 vihollista kaatuneen
ja heidät lippuain valvojetan, joita sitten
^{hinnigas} Kaaile X Kursdalle rauhastavat
Sotavaen otto. Tämä koetteliin taalla sitten
jälleen uusi mantaan ~~taidetta~~ v. 1678, ja
1680 uutta ilman menestystä, Kauka-
silla ei ketään valvoaan miehistö-
saapunut, kuusdekkalella miehien sotavaen
ottajaikkoille. Tämän johdonla telettiin
uusi opetus v. 1680, jolloin Kajaan-
niin hilkakuntalaiset sopivat taidet
Kainuun 8 kovaa eloa joiden muotien
kannifeksi ja vapautetuin joi vuoksi
sotavaen otosla. Lä Se pimeytellessä alle.
kirkostivat Seibeli Cajanus Sotka-
mon ja Juhko Cajanus Pätkämon so-
vesti sekä 36 lantaniestä. Pitkäin
Kajaanin kaupungin mainitessaat

7681 ~~1~~ 1918

Latoleontanox
Lilac

Venäjästä arka ~~ja~~ jo "saiova en-
nen kuin siitä suuren mukalla mitään
tiedetään. Tietysti kylä lehtiössä
piisan terviin jo vasta Pietari Brahe
Viisille kaupungeille vihreädet v.
1651, johon vaastattu ^{erikos} ja palkittu
askelettiin v. 1659, jolloin seudun
ensi tuomari juho Leuvorius kutsui
viristellä maa-attina jonnekivitöitä.
Kohta perustamisen jälkeen saaneelle
tämä kirjekotki eli v. 1652 ja jolloin
kin kultavaat. paavoitiin ai kirkkien mu-
kanaan kirkkone, josta käy opio käsvesi
aikaisia jaloja varille teenville Herra
Tomas T. H. Ulander, joka mainitaan
varsin huvilimattomaan fba baptisiin
että opettajan viroissa. Pietari Brahe
hella huvilisito loppui v. 1680, jolloin
Kajaanin kirkonkunta perustettiin, kunnes
ufiinut aateliston läsnäisyys, koska
valliolle. ~~Se~~ emanttaalista Rinkalan
kirkonkunta, josta P. Brahe myödytti kau-

pujille kultoittamis, tai lampaunksiellä
pitää.

Kitevaista oli eläin ja sivestymätöntä
lampaungissa lääällä Poljolan pohjassa,
elävän mukaan nimaleuan saaneet aiuaifbä
jaudat törinellonateliin nimeet varustas.
~~vilkkineen~~, joita sadan tällästä vilj. kool.
Lampaan numeroidutit allalle 150 mietti,
mutta vähän aikoina, esim. 1681 oli linn
näistä ollut vain 4 vaeltaa ja Kajaani
linnavaellibölle' oli Pielisjoen linnu
kotitorpa allla. ~~V. 16~~ Mainitunna eronnes
metelallaan linnasta ollelu 6 tykkia, joista
vain yksi kiuulat painovat 8 maulaa,
~~100~~ joi 281 pystyä, 99 keihästä,
5 kynnyriä suurista ja 3 puoliamuria
piantia, 930 tykkien ulaa eli 1716
pysyntöntä. Nämä muistustavat
iön vihan aikoina, jolloin rajaamustaan
kuvarutteliin koko uudenmaalla molemilla.

Rajakukkovahti oli Suakin, Lammastie ja
Loikkajoen tylistä v. 1709. Mutta linnostaff
meyuri Saksan Affleete päätteli lääällä asyytelle.

leiskomipulaan ja roypaleysellänsä Pielisterä

557

(Kalonpojat viiellänsä ja sii. tornueen kapu-
man ~~ja~~ ~~ja~~ ollut Kinalaisetkin osaa
Sipo Novalaisten ja
Ylö Tornessä johdolla Karvalaaja
v. 1710. Linä menetti hän Horilaaja
kaatua omaispuolesta. Pielisterä
Avasti viipit Pielisj. Häärkepäänsä ja
Jalo Wallius eli hän hukkasi Juhko Sorkkari
der kehittivät silloin Karvalaaja liity-
mäen Kajaanin allegio istuvanpa Silis.
jäsenen telereitä ja jängi Pöli Affleettilä
taistelunista, häntä joutui loppuhädässä
tölefist eivät ole taipuisi tunnettuja. Se vuos
kiedetään ettei pian sytytneestä Sarka
sodasta töt syntynyt Pielisjärveläisen
Käkipalmen ja muiden rajaantabäistä.
Kinalaisen syistöretkeellä, joka tapah-
tuu 1712. jo oli.

Sarkasaden alku oli vanha. Saksan
kenkäpäät kiuas ja Kajaaniset, olivat menelläneet
v. 1711 4.300 hyppävää sarkaa kumpaakaan.
Kajaanin vastinville ja maboneet töötä
sillori räidelyt ^{tölli} venä. Seuraavana seuraava
vuodella heiltä A. olettivat heiltä sarak
sarka kaanbaat noissä mukka tullaamatto.
minä, ja hämäri vuoden teki sitä Kinalaiset

Olen julkis vuolessa kerromme yleensä
ja Kalevalan kaire tyyleet raudon sy-
nystä ja lisa. Tämä ~~on~~ kansa ~~on~~ nällä
Kajaanissa tervolla ovi varsi yleisesti
ja tulissä. Kela taidoikin tapaa useita
kypäröitä hevostöitä, joilla osaa-
vat raudan se verenpilkku punojas
ja raudan syvympien. Jotkin ikääntyvät
Luvatasan sisältäin tarvisi ja
muistostta ~~ja~~ puna siiritys ~~että~~
tarfalla, ottaa vanhaa on vanhaa taon
tehty ~~uusikin~~ yleisesti, millä
vaan tarvittein ~~ja~~ se pitää mitä mitä
tekeväät, eikä mistään kaij Selville
vittarilefia ~~että~~ ^{taito} oikea muualla
tämne hiekkat, vaan ollen alkuperäinen.
Uusimmissa kerlisissä vuo helppo
saada Etelänpäijänne niela uudet vanhoja
raudantekijöitä ja raudan sulatuksia
alijoja, joista vauhet suoteltavat
tarfia.

Tämme ylesin kuvan harittaretken, joissa
otteli oman pellosta noita Pielisjoen
joulu kulttuurin ja tajua Hoffrénin maa-
käytön tuntemusta ja laajat väestön
vontauden. Kajaanin biblioteekana
Gabriel Cajamstein kaij kulttuuri valio
vaikeiden etenkin tiettyjä kannan se-
jälkeellä ja esittää mitäkin valioi
pidellä. Kirkot ja oleskelot ovat
vähän ja 18 taloa karsun ja etelä-
puolella kulttuuri poroksi. Linnasta
^{perjaa} ammattilaisiin kampunkien, mutta ai-
nuvaltaan katoivat vihollista kaatuivat,
tällä polvirospuolen talon suojelevat
keitit. Ei Linnan siivit yritysneet.
kaan valloittaneen, vailleka siinä
"vaestuskuvaleca"
Olipuun umiamia herkkiä. Linnan
aikaa ravoni törien joukko Paltta-
mon Pappiloidessa ja kirkossa, nimis-
michen taloissa Tuimolassa ja Kirkossa,
josta seivät ^{noin} 8000 Salariin arvoista omia puitta.
Menestämän raiosivat vihollista vielä
julkisuuressa luthanissa pulltaen ja idius
materioiden vankina Affelölin perheen. 7

you have the pleasure on behalf of the ~~other~~
parties. We ~~want~~ hope on your side the
advice (which) will be given to you
in due time. In the meantime you
will receive the best information
from our side. You can do so as
you will, to whom we now do not say
anything. This is the reason for our
silence at the present time, but we
will keep you informed of all
the circumstances as far as possible
and will do our best to help you
in your difficulties. This is the
last advice which we can give you
in this case, but we will do our best
to help you in your difficulties.
25

Fäärin johdosta ~~oleo~~ maaheira lähik
maatkarit. Oulun ja anteaan länteenpäät
teärlyjä. Kajaaniin maaekompponia tut.
mellin areikin, osa majavatellin liimaan,
osa kapeja kajaanissa karpunkiin osa
rajalle. ja Torsia päästetään kivikenttiä
oli. Hsy Säkäismäelle ja Urajärven Ylä-
kaän mäelläkin.

Littorinien kohde Suomi oli jatkunut
Savonlinnan valloittamisesta ja Viapuu-
kappelun jälkeen 1714 Viipuriin valltaan,
ja sen jälkeen vuonna 1718 ensi johtaja Knutss-
ta ratsastava. Öresti Meuronon vallatto
Kauhungen et polyvoisofankin, edessä se
läjäisi viholliselle suojaa, jotta siitä voin-
tella kertaa sylytyneet kaan linnaa val-
loitettamaan. Sen kiinnityksen käytävän
vasta lajiella riitti, jolloin Karvali-
Schapkin sijtaa saapui lämpimästi
Väinostorniin ja lutteli kastellita Pötlannan
kastelli. Turhaan vaadi länsiin linnaa antaa.
Pötlannan, kaksi läksi hän Pötlannan ryöstö-
retkielle, jolloin kaa Meuronon varusti.

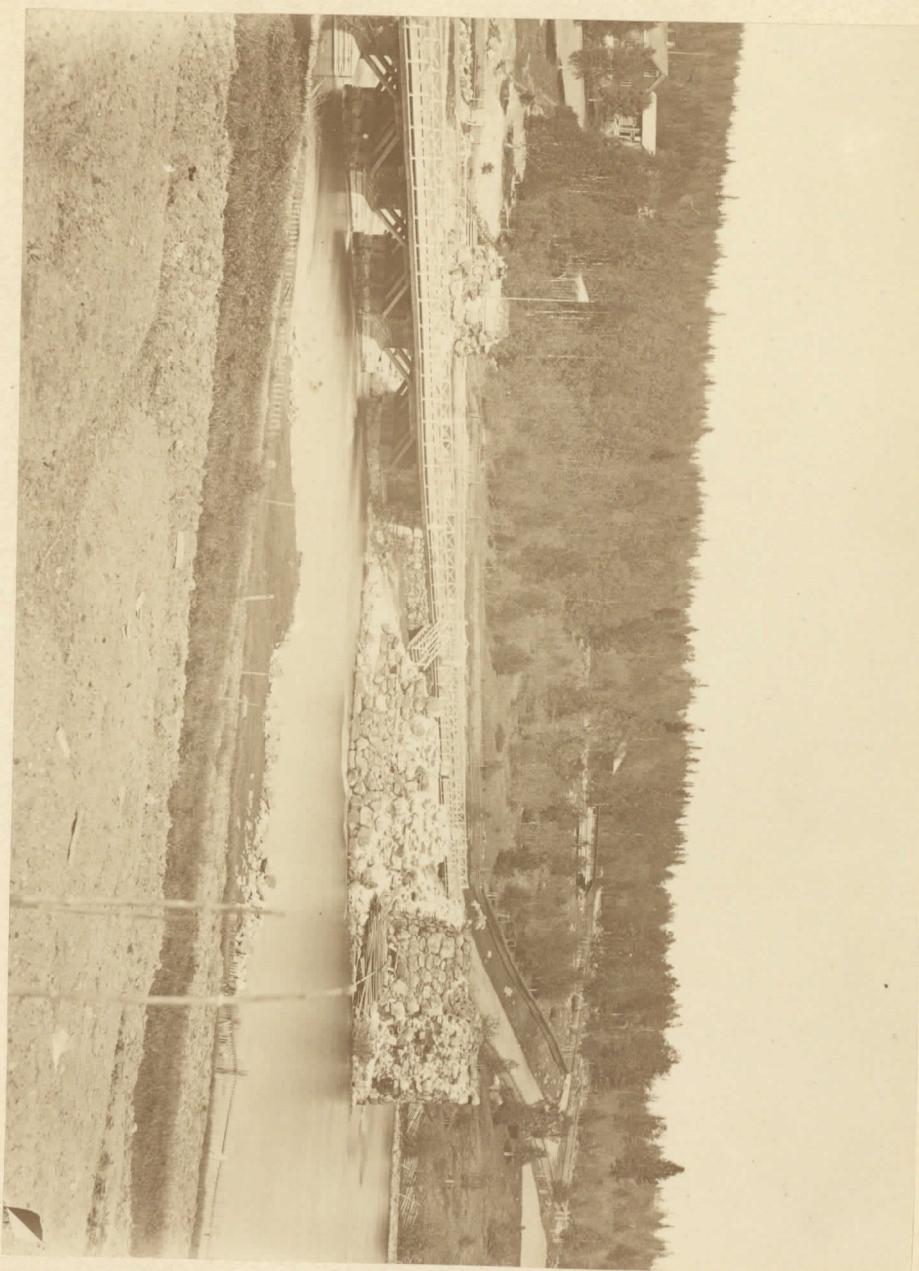
562
linnan leijennukseksi haittaa joutaa. V.
1716 kannusti kyllä tehtäviin ja
takaisiin 4. aroon mukanaan vaimalla ja astet-
tu. Linnaa pirttämään tykistöön erilaiset
ampujen molemmilta puolten kosteleas
yhtä vähän kuin kahden ajan.

Nesi kointaaja majuri H. Tiehardt
tehtäviin puolustautua viimeisillen asti,
mutta linnoissa hän puhdotti karsioita
ja linnaan asti naisista ja muista
perheolaisista behovittivat antautie-
maan, joita olikin tapahtunutkin. Vihdoin
hänestä myösivät 4. aroon ettei rokaväki
näisi tarkkaa lähtöä alissa ^{että se saisi} voin-
tua 30 sivuinkulmaa laitettuaan. Punt-
ti armeijaa, ettei ettei perheolaisille
olisi vapaus viedä omaa suurtaa poikia ja
alua taloissaan ja ettei linnaa varastottu
^{ja telttässä} samalla vähällä valltaan. Mut-
ta vihdoin ei huolimatta valoista ettei
kuvaan festa, vaan ettei bailetti vanajille
tunne viedelleen Turkin ja Venäjälle. L.

563
nen lähdeöön vajahdytti Schabien linna-
silmäon ja niin syvällä uljas linna van-
tutaukissaan omenaan uusasta ^{hajau-}
mäpäiväkunnan kirbon kellova ja 3. Pelis-
teri.

Orakel
niivissä, syys Ajojäsenlinnan siopao-
lelle karuaan orakeli ^{le} Lillan
korkean kivilla. Muun ^{le} uusasta ^{hajau-}
mäpäiväkunnan kirbon kellosta 4-10 rytäin pitkästä
Nain ja Väinä oli loppu ulgaan linnaan
joka toistekuitaa vuolla oli kevästässä.
Tästä ^{sinä} kannustellena ^{sinä} ja koiru korkean istuu-
va välisten muistaa suoratoon. Parjo-
ten kokee jutuja poltossille Poljanmaalle,
olluaan ennen hankkumistaan ettei
^{liki} ^{sinä} ooden näivät ainoana vapaaona
linnaa koko Suomen maasta.

Schabien johdattalli näihin aikoihin
Kajaaniin linnaan Paltanovin kirbon, kello-
korkean, pilajaantunut, kirkkoactat, vappi-
lai ja taloja taloja. Ne olivat kannaloritajor-
vihan aikojä, jolloin suomalaiset kriekka-
heit kävivät ja, kaldoi leijunta ja löivät katto-
muista ^{hajau-} itsemäsi ja kesäaikapuhdistusta

Kääritä käsimme tuominenne vihdoin.
 Linnan lobubesi uutinen linnan vanuorihin
 johtaa ota valokuvattamaa vielscannia.
 Kuvia on alettu kaupeangoi puolelta muo-
 ella, joista useobri 3-4 syltä korkisiet
 muutit teppaanomäleavasten mäyt-
 tiväist matalalorilla. Niina seura-
 vahen virtausta ots kiertää ohjelle Ammara,
 pulonkseen, tuohon varhaan Yeo-
 hingin harsleeri, kuten se 1850
 tienviisi mainitaan. Se matalava
 2-3 syltä korkuisen pulous on hi-
 erivalhoisen ja julkallinen näkö.
 Muut pääteis pulihattavat
Korkealle Seikkalotkaret jõelbist, töltä
harleissine johto tüta karlestan, ko-
 halekreer ufin pystyyn niron
 voimasta, olluaan kotothaan enpi-
 pulkelosja. Tuota ^{pölli} reiden leibid on
 kompetentia emmelystä ja reiden ta-
 daista ^{Janhaudaa} pulosta korkealle miclellaan.
 Sakea usua ko hoaa tüta silmaan vuor-
 kuvarstaen paina pölliellä rieuanan

Tai vanhaa kaavaa. Puhuu on uusi kava ettei
laihella
on valkea hunkkaa puhdellava, eikä
lahtilaloissa tähdo oito siipinbaan
ja aistia vikkelaan uusen albumi. Puhuu
muelluvien ja kajakalla itämalli
perintekulunaa vähän.

Linnas lantafimmaalle sunnilla
on viime astoina ~~olet~~^{vierovitus:} joitakin
jotkin veri istuumia ja ~~ved~~ suippumatala-
kin, sillä tainä on sekoitus ti linnan
ristyllä (rauniolla) ja pihalla
tiellä kampuksilaisista millekin
kävelypaikkoja. Nekivala on enttäin
^{Kallioinen valta} kapeaa
muistea) vuorova pitkiä lähteitä, joista
vain kehastaja veneitä ja myöly mietteet
ja ter Oulujärvi paluuvain levavaa ^{ntorjaa}
^{lähdejä} ja seidellät ^{ja} satoja alio. Poh-
joispuolella jokaa, kannen suo-
jaan tai aljallekujaan puhun Kalliorit-
taan. Valinta Aistaa illäkin ja saapuu
lumesta Oulujärvelle vain taine myötä
Kajaanin pienet höyrälaatut rauhastot
muodostavat virravirrasjaa. Levittää
muistauksen mille aina kinni alk-
kealle suun mukayli, joitka veden esittä-

^{muistauksen}
^{muistauksen}
muistauksen

^{muistauksen}
^{muistauksen}

muistauksen

^{muistauksen}

^{muistauksen}

^{muistauksen}

^{muistauksen}

^{muistauksen}

^{muistauksen}

^{muistauksen}

Toraveneiden liike onkin torialle varfis-
villeas, sillä torvisihteeri heinäteos
della tulkee tistä Saloja torvalle.
seitsi voita vittia vastaista laajasta,
torvalleita joita ja nothavia joitakin
veneitä ohi. Niin harkaita taini
ovatkin, ne teittävät ne tässä kelpo
vanhista yläsulusta ala sulkujuon
suuntaan joko poikkuvirran linnan
muurien ylöspuolella ^{ja} kannen
kyynäspaan alitse, jonka vähästä
koristoron väliltä ^{voivat} korivuksien ^{ja}
kyynylainet ^{ikivirkistä} kannen ^{ikivirkistä}
ja tanssi taskeloa. Mennut sunn-
la muuttavat, ihmisit vahlavat
tässä, mutt unditavat, mulla linnan
^{puhallisen} aljaa vahavaa
muuttavat vapistavat, mulla kannen
korkei ja hilpeästi byrskiva. Koris-
korkeine vaan pankkailleet ikuisista vist-
täin mille janoinkuin meidän edeltäjiltä
ja minikäin vasta meidän jälleeläjille.
Tässä mielestä kahden uuselle pololle. Tässä
on ed tienen suallifinpiis vaikeusja ^{ja} suu-

Linnan valtakunnan leipästa, jossa historioitsija
Messenius sai viittaan katalan leatkuvilla pöytä-
pölyistä, joita hän kirjoitti myös sangeren halvetefiväistä
puressa Tuoren nimikirjassa loppuosaan.
Tässä laisessa kronikkaessaan, josta huomioon ottaen
hän otteli, mitä jostä näelle linnaka valpasesta tuli
laitokseksi vain piti linnaa ja sen pankkaavaa keskiaikaan vuoteen
1200. Tämä Venäläinen lentoeläjä

Linnan valtakunnan leipästä, jossa historioitsija
Messenius sai viittaan katalan leatkuvilla pöytä-
pölyistä, joita hän kirjoitti myös sangeren halvetefiväistä
puressa Tuoren nimikirjassa loppuosaan.
Tässä laisessa kronikkaessaan, josta huomioon ottaen
hän otteli, mitä jostä näelle linnaka valpasesta tuli
laitokseksi vain piti linnaa ja sen pankkaavaa keskiaikaan vuoteen
1200. Tämä Venäläinen lentoeläjä

Pohjanmaalle, olin jo päätteliin,
Lajaa laitokseen Lajaan linna,
linna luoda jo valmistaan

Lajaanin linnan valmistaa,
Se linnan rölyjä on kuiten orkeestaan,
Ali pieni röly kuiten orkeestaan,

Perintekuria siitä rajattien paini
Purosta, jossa ma poljan näen.

Talvet ja kevät sun vaeronne,
Tulee niin helposti kahdelle,

Matalan jokseenkin vaikka kuin,
Kun nostaa kousut polviin paini;

Nämä aina paillekin purojen laita,
Jot näköpiiri alust on kaita,

Mi linnan laittoi lapset lailla,
Morien paillekin on vaikka mifä,

Näät Noreqvarni^{tin} (myös) Tukholmissa,
On sen näköä, keltaa myöskin.
Ja läst^{ei} mesta hallitus tiedä,
Kun ette jo vastarinnan sielää,
Vaikeoja kymmenet tuhannet
~~yes tekoja~~^{ja} suistetis alla.
Noin kymmenkori pettivät puijaaalla
Jotta he vilkkaaisivat voisi tulla.

Ei Ruutissa^{ei} osoitetaa yhtään
Saalisheimasten
Ketuvien^{est} lyysää ja myötää.

Ketuvittelijoi:

~~Kajaaniin kohdeksi joutuu se~~
~~u. 1550 vuosien~~

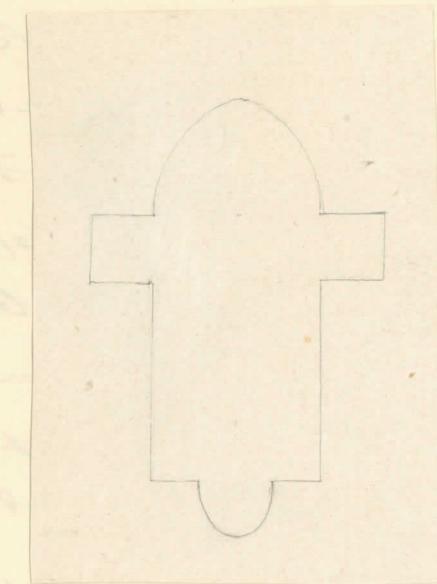
Ranniorien ja Saalariissa olevien keho-
misten nojalla on allekirjoittautuva luvista.
~~pisaroisen jumalan~~
mit Puravon ~~paaviluon~~ Kajaaniin li-
joksa pitäisi huvata
man suunnitellua tavallaan ja Kajaaniin ollaan
peräillä linjan muodosta alkupeäistä muotoa.

Linnaea borealis Linné
Linnaea borealis Linné
Linnaea borealis Linné
Linnaea borealis Linné

Linnaea borealis

Linnaea borealis Linné

Linnaea borealis f. glabra Linné
nun H. C. A. Gebhardius K. A. Gærtneris
butkunnsien.

Lepulefi mainitakoon ^{ella} täpse ^{ella} Linnae
rauniot ovat hiltjan kengitys ja kluuva
rapistunista vastau on sot libadora on vedet
ty pois sen muuri räpimobella, ella nuori
vihkateen on entinen muoto on glomerum
mahlavina. Tämä on koruille Vallioorakloogin
ja muinaishallitusti komissiivien koruista.
Itse rauniolla on ovan sekoit loputteet

joukkos rantaomina ja lahetellyt Hel-
sinkeen minnaaristelleijen ilmeeseen.
Tontori Appelgren on vasta kysytellut
kuopioita, jo ~~tiosta valyy rett~~ jo itä
vai 1600 - 1700 vaikella, joulusta
tietysti varhempia ja myöhempiäkin,
ja havajumest, ettei sekaa korkeaa
eli tiukan ^{torin} metsätöitä avoinneet vatsa-albupeit
jne' ja vanhoja. Sieltä seuraat olivat
avoinnia, lukeuja, leluja, kelloja, ja
ranoita y. m. ym. on huoallut afa,
jo ka osoor alkuviämä 1600/1700-villa
ja saataisi tayttaa vähäystä.

Miehityksiä 589

Sotilasret.
Löylypistot.

Koulaniemen Sirikkalassa eli Yön Vihan aika-
na hyvin vahva mies nimeltä Sirikainen, joka
ka hansas Kinalaist sivät uskallaneet ryntää
kattelun. Se kahden väijyivät hointa mukana
kappaaleusa. Tämä aikansa pappisivat hanelle
lupaa saada leusa pitää Kekon Sirikkalas-
sa. Hänellä tapas Sirikainen piti lupauksen
keruaasti, sillä hänkin etti tanois läisimällä
Koulaisrettu Kekonanmaa hyvin varain tulvat.
Hän tuli ja kohdatti veden paalle kysyen: "Pääko
astaa siitä?" Hän vastasi: "odatta heistä vähän
hevit vierait, ettei jaan vähän ruutteile pääalle-
ni." Pisti sitten jaan saappaat jalkoihin, ja
otti rahan päänsä paälle ja kivseen torppen
kaleensa ja janoi, oven sapista on kasten: "Tul-
kaa myt." Samassa syötyjä Koulaisista tölkös
täyteen. Mietti hänppä kivessellään napsi
Kinalaist, jo itä piineässä sivät osanneet hänien,
koputtivat vähän vähäa. Miettani jaan pääsi
kastemuun. Nekia hän etti ja antoi maistaa

Kirveslahti. Niin tappoi hän suuren Kuu-
laisten julkon, joita hantasi yläseen kubbi. Tikk.
oni murentamassa paikassa Kirveslahdessa valyr.
itkunien huitaa*)

Paltamossa
Arbelius kohda, joka johtaa pelastti Paltamossa kirk-
kon kelloon vähäleisten hymistä, on puhuttu Kiu-
ri paikassa. Saman yön viidennen pälveläisessä oli
Matti mitäkin e osas torneenkin, joka afuisi kuoletta-
lakihella Rovaniemen kirkossa. Ollessaan Nissilähdessä
hollissa, neli hänestä kerän hyödytästä väistä Kuu-
laista fotokameraa. Taikkaa Täma joli olleet avo-
mista fototarjouksista, mutta hän oli alkamut neosta.
Kuu, otti Arbelius hänen oman pistimensä ja
hänestä käivärettaan, ja ^{pirtti} syöti. Hänestä silla lävittejä
muodostivat syödä reestä tienvielle ja peitti lumen-
la. Sitten häänsi hän hevosensa ja alkoi ajua takasi-
fin. Lotajoulku, joka tuli häntä vastaan, ei ennen laiton
voinut aavistaa hoko tapausta, vuor paisti hänestä mu-
hassa palaomaan. Kestikievarin hän pääsi, vaen hovosti
ja talliin ja hoppoi tulpeet. Niin tulpeet tulpeet, jissa
kanan neli poluatti hiuopassa. Kun lähtöt tulpeet
kuipasivat herraansa, valafineet kestikievarin, joka
pielerivät sen ifämmän, mutta eivät keulenkaan kutsu-
neet haittaa*)

*) Opellaja N. Karjalainen.

*) Opellaja N. Karjalainen.

Sakasodan aikana on Saksasaaresta
asunut jo hän taantaneen, jo hän Venäjästä
muutusti ja sano: "vähän se olisi
misteikin, jos meille semmoista vähä-
ryytä tehtäviin, ettei tullat kavarat
ryöstettäisiin." Venäjän Kajalainen
sanoi tähän johtosta hänelle: "jot sie
Saksasaaren mies jötäi. Kuuhusta
kuulee, mitkä siellä polkyytä voan." Sit.
ten hän Venäjäset tulivat ja ottivat val-
lesmanner vanjilosi, työssivät niille kaan-
tihon ja uahkan valien. Kun karkisivat heid-
ä, sanoivat: "mitäkä siellä alkojät kann-
haipaleita!" — Saksasaaren mies näilyti
kin elämäänsä. Kivasta on viela ~~Valka~~
~~Valkasella viela~~ Saksasaaresta, vanhasta
myyt ~~hovitehtystä~~ ~~taloista~~ kuoret ovat, on
hein valvasti tehdyt.

Haapovaarasissa Mustomäen kylässä on vanha
 aitta, joka on Ylävihon arkkien. Siellä taas
 keravalaiset siltvin apustelivat mainitseva kylä.
 Se taloska, polttivat ~~te~~ ~~ja~~ ~~te~~ ja on paikka
 aittaa, jossa oli ruumis. Siellä on vielä vall-
 tava huone.

Haapovaarasissa Mustomäen kylässä on vanha
 aitta, joka on Ylävihon arkkien. Siellä taas
 keravalaiset siltvin apustelivat mainitseva kylä.
 Se taloska, polttivat ~~te~~ ~~ja~~ ~~te~~ ja on paikka
 aittaa, jossa oli ruumis. Siellä on vielä vall-
 tava huone.

Hans

Vuotulahden pellon ^{jotkaa} lehmäpää viestaa
ylostain ja Karkunieni, jossa vieläkin on
karhujaan sekaa kiuhaa siitä.

Pirttilan kaalla on $1\frac{1}{2}$ viestaa tulijan
pellon ylostain on iso lähdö, jonka luona
on minnekaan ylostain jaannosteltu.

joonuaalabesfa on joonua saavasfa
Pastaafasi. joonau vanhan radoa aibana ob-
vat koukalaiset meemeet puna valkoor, vaa-
kun koukalaiset reivat venet, nii kuolivat
kaibeli siine saaren. — Oripa valvalla mieles
~~tarvivat~~
~~tarvivat jo tekiut puitu nii uudesta aibasta~~
~~tare jumalaan saaren liitetyksi, etta~~
~~sikku, etta saaro Mustalaistens jokka enso~~
~~keran olivat suomala vastav. , keran~~
~~pelanneen saaren hukkamisen saaren kohdalla~~
~~Lyyraa hukkamisen ohi muodostui~~

joonuaalabesfa on joonua saavasfa
Pastaafasi. joonau vanhan radoa aibana ob-
vat koukalaiset meemeet puna valkoor, vaa-
kun koukalaiset reivat venet, nii kuolivat
kaibeli siine saaren. — Oripa valvalla mieles
~~tarvivat~~
~~tarvivat jo tekiut puitu nii uudesta aibasta~~
~~tare jumalaan saaren liitetyksi, etta~~
~~sikku, etta saaro Mustalaistens jokka enso~~
~~keran olivat suomala vastav. , keran~~
~~pelanneen saaren hukkamisen saaren kohdalla~~
~~Lyyraa hukkamisen ohi muodostui~~
— Mainitakoon täsfä myös fbin ja hui vad
korren tare, joba ov myöhenniittäjäville, vaikka
se oriseastalaan voisi olla edelläestäkin julkista
uudenneltiltä. Mustalaistens ^{kuun}, olivat sotilasteet
joonuaalatka pitkin, ohi ~~es~~ muodostuneet
lä vishannut viisipenniif. Neleas saaren.
Tunlepa tuori edestä? Kun paasivat Pasta-
lan saaren kohdalla, hukkivat kaibeli
lygumi.

Maan a~~o~~ksiden yleypädestä mainittakoon
uogos Rahtopuro
Myskempia löytyjä.

Maantiesta telettaessa oli Miettulaasta löy-
detty ^{kerava} kaheri suuresta vestokirvestä. Lapa oli
tarjouksellaan muodossa ¹⁰⁻¹² tammiaa, silua 3 tammiaa pitkää. Te-
riässä oli paksut posket oli valkot. Löytä-
jät eivät tiedustellut mitä olivat niistä erilaiset fin-
kivirveiksi. Peltulasta, Talliniluun nokesta-
ko lievurit tätä uykia säilytettävinä.

Museossa säilytetään myös ta Khollo-
laisten Käytälästä saamani laiteesi-
neet (N:o 2378, 18-19), joista 1) pui-
releinien reikäliisi, leyletty p^oresiunimes-
sa ja Yporousparesta leylety kiekkä, leylet-
ty pesäunimesfa. Vesi jota saivalla au-
mettiin juoda, laskettiin ennen mietteli-
ren baillen läpi.

Ajani saareessa olin aare, mutta sitä on
saada sanoa sanoa vankka löytää, kun saari on noin
virostan pituinen ja sen on sitä ennen läpi-
kin vankka löytää, mutta jos päättää lop-
taisi olisi jääccäkseen siinä vielä etäisyydelle,
että pitäisi olla yli kymmenen lahti, joka
yli kymmenellä varrella menisi yli kymmenen
jauta.

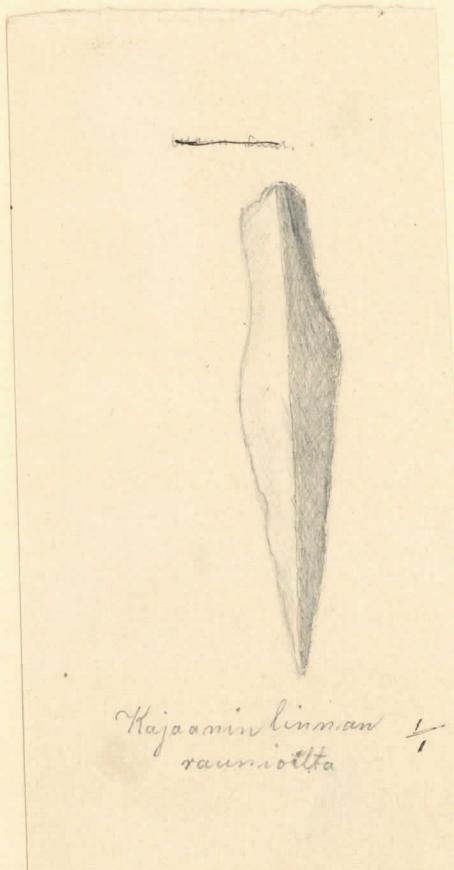
Muidan oli ollut hirvessaan sanonut,
että siellä olin aare, kun heiväisi sen
omalla hevella, mutkalla kynnätsi ja
kanalla kashikkeesi. Kun tähän hirvi,
oli toinen leikkaukset hirrellä hevessä kyy-
naspäätä myötä ja selunyt minunkin
oli saadetty, min oli saanut siellä aarkeen.

Lähdemätkin mietileksä härsimäksi, hyvin
kuullakin näköjä. Se on jo vähän pieniä mattoja
jotkin ryöntäväissä ryhmäissä liikkuvat. Niistä
kuitenkin

Tämä näköä tienoisista kerrotaan, että Lappalaisista
ovat kuolleet aarteita ehtimässä. Lipistä sitä vastoin
sanotaan venäläisten (tietysti Karjalaisen) mietteliä ja
maa tointa hajorittaneen.

Linnan ympärillä on löydetty välistä aforosse
ipomia ja hirsimpiö tykinlehdet. Niinpä oli v.
1868 varheilla eräs hirven oireiden onneto luoti
~~vastalleen ja hirvenkettävänä~~
(Kajaanin takalaitoksen rajapiste). Hirven lähdet
oli ollut noin 6-8 tunnua. Olen välistä hirven luoteja
ja heidensavattua linnan ranniorion liepeillä. ~~ja se~~
Onpa sellelta myös oteltu valteen vaskiraha vuodelta
1676 seku on alentava levatta hirven, koh-
niteltavan muolen kärki.

J. 574

Kajaanin linnan
raumiotta

四〇

R. W. J.

三

Mainittakoon tässä, sei vailekaankin rajaan
korrella purolla se tieto, että Salenevan luvalla
alangon mesta on loydetty muutapohja $4\frac{1}{2}$
kynttilän myyntipisteitä, kertoo Elias Kounila
nes.

...
...
...
...
...
...
...
...

Kirkkollaift muistot.

Kajaanin kaupunki ja maaseudun kirkkot
Pellonmaan pitäjöön kappelina. Eri kirkkohu-
maloja, kirkkohuomaisia ja se vasta pittoisin hein kau-
pungin läpi oman kirkkoufa.

Vuonna 1786 yhdessä kirkkot
(anneksina) Pellonmaan.

Kirkko valkunellei kaupungei itäälle läntelei,
miltävasti nykyiselle paikalleen v. 1654. Rat
Leijonassa pääväistö se valmistui ja saav-
taan mitenkii ollen olti aika hieva (måchla
skön). Kellotapuli sualii törneen vasto kym-
menen vuotta myöhemmän. Sitte jolloin oslettui
~~mänttien~~ kirkonkellokien x).

Väistöksetti (kyrkekioskken) mainit

v. 1712 Sarbaisten aikana myöslettui kirkko-
hin, ettei jäänyt ylällekin 22 kalkaria va-
vastukkien (kyrkekioskken) felsi lineaalleksi.

Kirkkoon oli taälläkin tapana hoidata kuvallista erityis-
ta maledomia vastaan. Niistä esim. At major Longin voi.
(1632)
mo Dorothea Edom (?/Aleksanterin tytär, sydäyfestäval-
tuudista, hondattua nime v. 1661 x).

¹⁾ Näistä lareampia lietoja d. Gebhardilla. Kajaaniin
kaupunki
²⁾ Dr. H. Baetenianin kertomus.

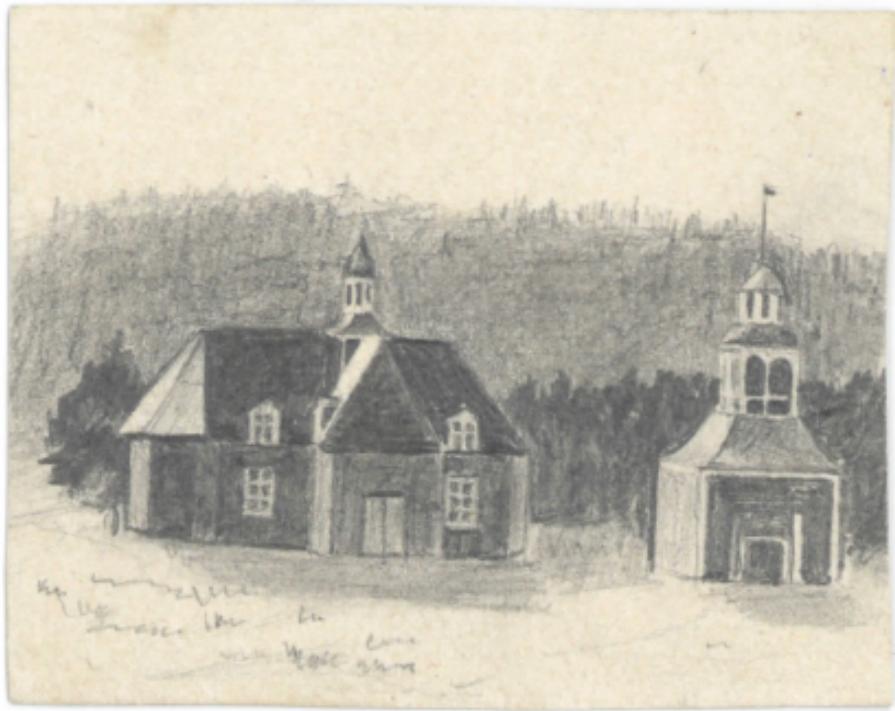
596

Wetenschappelijke naam
van de soort en van de geslachtsoort
van de soort.

1.

597

Kayserin Kinkan in tropische Kunst

Highway
Bracebridge
Ontario

Silloin kuiv limma huvilettien, polkettien
 majestetin kaupungin kirkko, joka siirtyi v. 1734
^{muusta paikasta} ~~ristikirkkoon~~
 valtakunnalliseen ~~Helsingin~~ uudelleen ~~tuon~~ ~~paikan~~ Talo
^{piispan}
 varken antoi haurias Fredrik Sollehiella tuota
 vanja ~~oletta~~ vallabesidat ~~ta~~ ~~ta~~ v. 1723 ja 1733 välille
 jo tunties oli karttumut 2, 698 vasketalaria, joista
 muut vaike 1704 talaria ja 29 huvilettien kaupun-
 gin koulun ja y.m. rakennuksien. Seurakunta Myyky-
 levittätiin torneensa Kirkon vihkiä sisä 22/6
 minilettien / ja hiltietien ja Pyhä "Seura Lounais yksi mielis-
 ta myymästä". Hän kunniballi puun majestetin
 korkean kunniballitton armon ja profion kait-
 tiein alamaisimmat ja ministolesi. Pyhänsi Fredrikin
 kirkoksi". Niitä noitaan kerättyjä

۵۹۸

598
Kirkkosäikeä on ollut jen niemen Märgin
italän Paltamossa
nimii Arjansuoressa, joka on sitä se kirkkosen
kirkolle pain. Muita yhteyksiä ei tulla löytyä.
Seuraava kirkon kaussa. Seuraava säikeä näytetään
merkittävän jonnekin kuin kirkkariutta ja on
seuraava
niissä säikeä sanalle, mitä joka on seuraava kirk-
ka xörnä.

Hantausmaat.

Sittenkin kirkon hie Rantaaninen lähkanlettien,
vahniestettien Tuonemaa-ki Hantausmaat bei Kaja-
nia joen poljoispuolelle & vainajien viimeistä lefi-
lepojialle. Päivänpaistetta mielellä on siinä
juhallisen ihana ^{jä}pyhä muistojen tarha kannine
nähtävönen. Alla kalleen ~~osa~~ virtaa valoeste lava-
joke musta joki vaahdottaa vaakko viiniseen. Mu-
taa muodostellen laitaa ja palvia oll-
vielltyjensä miettyjen ja mettäkunsa aittien
valilla. Kartavaata ja finella kohoa kallio
lomaita, ~~kuopungissa~~ paa joittia valiin
itaän pää pistäytty hein Reijalaisten vu-
ma aina & pahaavan Simoekosken alle
asti, joka läheenmatta jätää siisistä pa-
ruunjaan. Yläpuolella on kohoa kohoonista
^{ensin} ja Pollyvaaran ^{kuus} Pollyvaara. Täe Tuonemalla
muiseval tai tuolefaret kuiset ^{tai tuolefaret} ~~kuiset~~ ihan
suotuoreet ritakorvit levittävät varjonaan ~~ja~~ sues-
ten sielien ylitte heleen törmen mistien ylitte. Vi-
neeksi heitä monto parannin tietä ~~lepo vainajien~~
^{missään} sitä poote
~~lepo~~ valkaitten vainajien pyhyyllä, joka hiihtyy on

Kiinnitettä vainajille kalnu rakkaalle vainajille
jyffä! onislettaan maahan, hein täällä.

Tämä hankkuista mainittakoon lahyottaja ~~Se~~
Tuomas Carlsson, joka muisti refittä kenttää
testamenttillaan testamenttamaalla niin varoja konfes-
tiivistyleipä erityttävän jokisitkalaon ja Kajaan

Etuistotista on oikea pääasiallinen partio

Kuoreslahden saavesä on olett baunisto, mics.
Pööri sitten valui siellä vielä hiita jööveen.

Alaseri lounais ja Rippofen labu välistä on
Alaseri Coruasä kumpu hantineen, joita opetta-
ja Kolekonen Corse ihmisä pääballon ja muuta
hiita hygnaan syvyydestä. Vaiksa väärä ol-
ensimurainen ja kohde vaiksa väärä Corne-
thilkeras. Koko koot kumpu näyttää ollen
ufan sylen alalla vertettyä hiilekerroksella,
& joka tulos se on totta, on jäämös kielorakkeesta.
Lendulla pidetään näitä Lappalaistenkin jätävistä
oma?

Akropunt.

Korivkodta tällä konttienella ol. ^{tuonoin} huom
mea muutamia k ~~viin~~³⁰⁰⁻⁴⁰⁰ matalaa silttaa,
ulostkoivu, josta maannitari. Nro begin jano
kaan tajonneen talon ja malle salo mästekas,
jos raiisi en kaataa, vaan onistaja ei pihen
puostamis. Tämä halkkantti sittenkin
talon onistaja J. Audeba, hän piti syystä kew
se lahatti finaa.

Milarissa Meltonae'ca' on myōkin ol.
junka juuselle
heit unittis elattipuu, jolle piti aina en-
bis vieda' juusto eli lemmaitoa, emer-
kein hukkaan talon viesta sei'pähen koskien

Kuolleiden halolasta oli sitä vastoin iso
kuksihaarainen petäjä, eikä hennalla hallo-
sinojen leona, jolle myöskin uhoia tannettiin.
Jos laummaseli vesikka kuoli, vettis se läibä
ainakeinosa sitä ~~et~~ jäävöi ja petäjän riphe-
maan. Jos eläinest eivät alkoi vesiä sitten jää-
her taas hankelia joitakin riippuvuuksia. Tässä
seuraavat riippuvuuksit eivät sitten lippua suorien.
Kielä puolirataa sualta sitten hoidettien punta
kyvin alkeerasti. Kielä on vila toista sylyt leikkien.

Kalastostot.

men hento paljella. - Kultalaisten kalastuksen mukaan ovat olleet keltävänä ettei varsinainen pihia puista olevat vilkkaa, kuten jo kuvaa, mutta kultalaista kannustavaa huitoton.

Siltakäärä Pernavuonlahti Kajaanin alapuolella on joamme nimeltä jokien ympäristöön ulos ja kohdalla, jossa on kultalaista Lappia on tavallista, pernavuoden koatilua.

Etsitessästäni on onko pernavilla valkoilla niin, että lekeennistä heikistäjä on hantaliumpujen laissa, missä mulla tuleeksi koot tassat minne den Karlebyttävät kii. Hantala Koutaniemelle - Kumpuniemessä Väijänjärven rannalla, jossa siltä nimellä on keskileikolla on kuumulla, mutta ^{kupea} lahtiesi on ja ^{lähiinen} mannermaa lähellä matkalla. Niellä näyttää ollen pieni teiden tai balsamikon väistö.

Mesclun lefesta.

Villekaarto mistoska elää vicle bussatessa
kuusfalla varhais mestauslavat, yllyjen taitele-
malla tienoilla. Hiekkamäen ^{jokaoon} saareen, Palla-
järvessä Takajärven kustalla. Vileä hänellä hymyinen.

Kalju pikk ~~kupe~~^{la} virella sitten oli jaanis jõu kivisväätsa jaanis
(kalju pikk ~~kupe~~^{kupe} pikk seifva heafotki nimel ~~lefa~~^{lefa} lefka pusti sp. Lihed-
us isotsa humpsta, jõhus oli siinest lättujen väes
~~amet~~^{A.O.}

ja muutis teli latu ja maittavalepi riigustatku. M-
byister ylitundelaiste, esiti isas ~~olema~~^{orat} keld-
kooli viela nüüdensa siinsel tekkon koolileksi kei-
lused. Nime aikwina oli myös villa, jõles hie-
kanfossaja lõvannut hiekkaa luodesaare
Keholaon myös otte. Kihlak mõistis uleks Kivelkella, olles hiekkaa
Kolme jaakkalloa. ~~hiekkala~~^{lõppes jaan} lõvannut nende koori kreen-
ainoosa laon vesijo bavarva.
pici ja matala). See supistada füralaa ~~sela~~^{magittha} ja see
ettemürgen, ~~ott~~^{ott} ette' nian on kokonaan veteen
vajonneena matalikonna.

Eraani Nykäsen kerrottaan alleen viimeisintä, joka tahtaa
ja oseen mestattuaan. ^{Tämä hän} Kosioreella kulleisraon Mies.
Lahdella oli ~~hän~~ seikka, jota jaomistukseksi
oli hän valannut talaisista ^{kaupunkia} Koskiöiden mielestä.
Sä. Leijonan herkeä muurari hän talosta, kesto ta
ni. Pihasta työstäänsä hän kuilenkin ansaitsem palk.
Kuuska.

Akon valkamais niemelle sota on uusis Kajaani ala.

Mestans ja tonttiaskestaatavat.

Mistä vanhasta Ruotter vallan ar-kirja mestans tavasta, elävä vilkä villecaasti lehden mit
joka sijaitsee Pekajärven etelällä Pälläjärven
liburivitobessa. Hiekkumoppi pieni saari maini-
taan mestanspaikkoana. Viela vanhemme kolme laju-
miente motttä sitten olipaivi polttoispuissa pääsi työssä
yleen korkuninen, tuo kunkin kanto, johon mestaat oli
teiltä, näkyvän ripustettu. Odotetaan jotteläisjä olevi
yliopolelta, jopa ennen kuonannet niiden päättäminen
josta tuuli. Tulekaa keruttele. Joka tiekantontaja olipaik-
nyös viime aikoina kerannut mielekkaa luvodestaan
myös myös tiekkesä terässä kolme pääkalloa. Se on
muuten aivan vienijä ressina matala vesi, jossa vaan
tämä ressia jäljellä. Jävet lainelt pienentävät rita eläimiä seeli-
ette kuskinpa onni huuksa pää se vien se ennen pikkutäyt-
körän lävää.

Pälläjärven vanhoista kirjoista joita tunnetaan
näet jopa varat tiedot mestauista v. 1749 ja läheen:
V. 1749 Sigred Korhonen ja hänen anostajine
karin Tuovila, muovundesta; Auton kylästä,
1768 Talokkaas Paavo Autusp. Hiltunen, joka
tappoi vainon ja kappamäestä;
1769 Talokkaan poika Yrjö Juhoup. Leinonen
Kiekkimäen kylästä;

Koikkon
1772 uutistalon joikka Petka Heikkin p.
Leinonen Kiehimäntyylästä, mustasta,
ryöslöslä ja mustapohjosta,
1781 (niini eräfelsä), ampiu appensa jout.
sellä.

Tappi Lescelinkein aikana on tavan mukaan
nestattu & hankkaa "Kekotari" & Soakkari.

Nimensä puolesta on omittuinen "Koikkon nimi" Lappi.
Johon on kerran myös tapetti jatko joikka tienoos.
ja pentaiden paljon kunnittilee.

V. 1721 sa koottui ~~esta~~^{esta} joko Tauriis.
ta taikoniifsta muodalla.

Elliiniemi on Kajaanijoella Suvalasten länteen
päin. Se on saanut nimensä siitä, ettei kerää
oltiin vienässä Elli-nimistä tytöistä nestattaa.
valo. Hiekkunaseen, tytö olin aet haaveudesta tuo
~~mitta levotonan rikoksesta~~. Kajaanista vain
kun sondellin, ettei tytö ~~olivat~~ valmentauti viattona
tena ja enkäillen torouut mukkia laivaasta.
Vihdoin pa olikin tulleet min ~~tai~~ spinkit feni-
mu, ettei ei päästyksien edennäessi, vaan taj-
tyi laskeaa mäkin Elliiniemelle. Tästä pääsi
Taurin jatkusta päästettyin muka tytö vapaae-
li. — Jouson nimestä, joka on Hiekkunesta lö-
ytyvä kertovat sanoma joenkuja sanalaisen
julkia, joka nestattava jousi nimineen on
olisi antanut aiketta.

Dasyprocta velo Soinenkin torfisto. Venäläis-
ten maasta ollessa alkivat Kostolais & Pallanmaa-
ta baderi hankkaa riedäleitä. Hiekkunaseen nestat-
tavaksi. Mutta salcea sumu laskausi järvelle.
Kairas peitti pihvin. Tämän vuokseen elisyivät rie-
deläle manan kahtiltaan. Elli johti. Elli
menes joutuivat yllämmäistä bies niinisoivin,

josta mestattava & siltta paleenivat koukkilaisista
mehesesta.

Pysyliuoto on Parkkinieniemen ^{korvalla} ettuvaara allinen
vedenalainen kari. Heleäniemeelle johtaa ^{kesällä jo ottaa niille johtaa}
paikkaa venäläisille hekkiläille sekaat sylytystä tekevin
kai keväällä tikkileuvat siitä kenguruineen satkuvat
sotkia rakkailleen. Se on osoittava hirveniemielle & joss joss
sillä ^{sillä ajan ajan kuorivinneen}
~~sillä~~ sitten varsin muhkaan on siihen pysty.

Kuorma uposuuut. - Linjaliuoto linjiliuoto, jolla
linjiliuoto joka on ylös pieni jo oessa
on yksi Muistekorpa Linjiliuodostalain koukkila.
ni ja sen karaa, vaikka se koko onkin matalalla
kietellä. Tonttaniemen eristalla, varlastapäältä To-
lolan kaloa.

Kuokko.

Sorita, järviä, ^{(metsiä pu-}
^{kankaita)} joita ja metsiä on Kultanessa runsaasti, miltä ei vajattomasti. Siest kotoon yllä pitovat hellanarkeutta ja kegelyyttä, joiden valit tiväät hiketta ja tarjoavat kalaveistoa runsaasti. Kaloja, mettäjäelle tervea, ja pikkuleipää ja tulokseja, joita Kajaaniin ja Oulun sahoriille kieljataan täällä sadoissa tubantimina. Matka on kosteana ja muutkainen. Nintavesiin.

Sala ^{on} jaarka Lehtesaaresta,

Tuhat Ounon kultanessa.

Kirvanheit punt allevat joettua täälläkin ^{jorska} satujen alla, sillä 18 korpikuusi, joista puita on ollut 18 yltä, mainitaan.

^{mainittava}
 Mettilähteiden alla on leirivointo, jota suositaan pideän veden syömäneä.

Kirkeaus.

Hirveniinellä on kunnilla komppuja
peritellyjen laitain muotoisia komppuja, nro.
10. Nistö on kivikapineita löydetty xj.

Lauumasjärven p~~aa~~ perällä Lauumas-eli Nis.
Kaujaressa on ^{3 myöhä} Lapinkantaa, joista kumman
liiodetylty 3 keristä valtaa.

Museoon on tulleet pastori H. R. Dan-
Stenin kautta vu. 1888 ja on kattelina lim-
biöaafesta, joka on $56\frac{1}{2}$ m. p. 23-18
m. leveä ja 7 m. pitkä. Toinen puolella johtaa
kin laajainen, toinen tihästä kallionpinta hyvin
erilaisien.

*) Kirjelobaelma 1879 ~~8~~³¹/s.

Lappalaisten lapsi hein oli ruuvemut Kosangalla kuolemastaan siisarmotoon, hirosi seist, ettei saada mihään pyydytörelle. Jänessä se kyllä on. Saman Kosangan rannalla on Kast. Kilaniemi, jossa sanolaan Lappalaisten aputullen.

Lentualla Lapinsalmella on asunut Lappalaisia.

Lentuuran ja sen niskassa on Lapinpalo. Vanalla näkyi kivitöiden tapaisten palojuhilien alkuas. (K.)

Lahella Vuajärven ja sen Takkajoen, josta lähellä Takkjoen niskassa on Lapinpalo, jota ei kivits, jota sanolaan Lapinpadoksi.

Lapin hautoja ovat täälläkin samaa muotoa
kuin muuallaakin ja sama sisällys hülenspala.
^{Ne ovat aina seiden viereillä,}
sia ja kivenlohkareita. Isänaa Kokkonen. Sitä ei
näistä ole ehtinyt haivaa hovin muosta, on
muomollista, sillä tem muistaa, mitka paljon
valjous mitä täällä löytyy ja heinkin laajat
maat täällä on astuttavat, min voi syllo suu-
nille kipuroida sitä ajoa ajan menekkiä, mitka
näiden haivamassa menisi. Minun täästyy siis
sijoittaa sitä näiden pihileikin luetteluniseen, jotta
la näitä Lapin hautoja museumissa näivistä
löytyy.

Kontiolahdenniemellä tauluaalla on mitä runsaasti.
Siellä on myös leirivöytö, joka on ollut suodollaon
teruluvolevan eriskummeainen.

Kalliojoen tyglähta Kalliojärven latona on yleinen
hanta selkämerita, nahtavärti ilmuisilla tekkemillä
kuoppia.

Kokkovaaran jendulla on Lapinrauniivita sekä hantipi-
esim. Similajan järven poljospuolella.

Tarvialon saarella on samoin Lapin hautoja 2 hoppa-
letta.

Sorsen tauluaalla vaslapäätä Kalliojärven talva on kaikki
suurehkoja Lapinhautoja, Ne joitkin läviröjä on kahto syltä, sy-
vyys vielä pari kymmenää.

Savijärven kankaalla on 5 viistaa Kellojärven länsi-
eteläpuoli ~~ja~~ hanttoja, joita ei lähtemmin tunneta.

Talosen saarella Valkeivaaran länsi on koh-
liseen pään niemekossa Lapihanttoja.

~~Kellojärven eteläpuolella~~
Laij jyrtevan järvens rannalla on Lapihantta
~~erilaisia paikkoja~~
ja muun hantta ~~JK~~ Itäleibän, jota tunnellaan Lapi-
hanttoja.

Varajärven eteläpuolella, noin $\frac{3}{4}$ viistaa Vä-
järven länsi on 2 knoppaa, joita ei ole tutkitt.
tu. (K).

Jävhovaaran alla noin neljäinen Tervajär-
ven kierrostila etelän pää on Jävholaampi ja
Kulmalampi, joiden rannoilla ja lõnnitööföön
Lapihanttoja. Edelleen on mitä.

Salmijärven rannalla, johon Kuumunjärvi
tarkee vetensä;

Kellojärven päässä Seipisen salmen rannalla;
Kellojärven keskellä Hamarasaareessa,

Mustojärvessä Rytäsaarella;

Kalernasföötiä vähällä länteen pää on kirk-
kotien vieressä Lapihanttoja, ainakin 3 kappalella.

Lapihanttoja on valimmeisista Lentuorissa,
ken rannalla oikealla puolella joita. Len-
tuorissa Pätkösken niemesfööti on mitä minihän
kolme. Siine on 2 viistaa Hivenniemestä ylö-
pää. Yksi näistä hantista on 2 leppävarjo sy-
va?

Hirsimiemelle Lentioran ja Väntörön
Kobkonen kirjoittaa nämät valistaa - tivat välistä
- tivat päättelöö, joten ne kannattavat vähemmille
- val - löysi Kobkonen hirvellesfööti 24 Lapi-
hantaa, vaikka paljon heulee jääneen huonaa-
~~ja~~ matalaan sanotaan ~~lentor~~ jättikäistäkin
mattakin. Väibilekunilla sanovat mitä minihän
vai "joka multikosfööti", s. o. multakankaasta.

Ajels sanaja hanttoja on edelleen juolungan ja
Kalasten lampien välistä Kalasten niemesfööti;
Myöskin Koisjärven Saunaniemessä, minihän 2
Porsaisten puon rannalla Porsaisen lacunin
ja Ikkunjärven välistä rannalla,

Ikkunjärven pienessä saarella on myös hanttoja,
paa, - afunahanttaa, minihän Kobkonen, minihän,
taskoilleen silla muillavälisti ympyrälaistä hanttoja,
erotteloksi Nihkeista ja lapeista. Ovatko Lappalaiste

vai heitä läästää Kajalaisten, on mahdoton tietää.
Kobkonen sanoo myllä, kaujeen nojalla, "Venäläis-
ten" mitä afermoikkeen haitalleen.

Lammastjärven perällä on Lammastaa
eli Niskanpää, jossa on Lapinkanttoja.
Nurkka on 3 syvää. On löydetty, min olin
tiedäminen, 3 kiristä keltaa sieltä.

Kirkko kaukaalla Lapinsalmesta itään on
ainakin 5 Lapinkanttaa.

Nivan taloa vastapäätä on torrella puolella
salmea, noin 6-7 syltä rannasta rannio,
jota sanotaan Lapinranniossa. Pirkalassaan
löysi Kobkonen ^{siltä} siellä palaneita kivia. Ylimä-
kaan olivat ne vapuneet syvälle maahan.

~~Jankovaaran~~ ^{ella} noin neljännes Ter-
vapelmen leiväristä etelään vain on jämbo-
lampi ja Kulmalampi, joiden rannalla on
ja tornissa on Lapinkanttoja.

Lapinsalmen taloa vastapäätä on kapea
pitkä Lapinniemi, jossa on vanha rann-
niö: Lapinkings. Margosaaren rannalla on
Lappalaisen pilareiden parkaan apojan
upottamalla siihen metsää, joka muotoi
muuttaa. Puidot ja osin koitettu pois-
repiä, mutta se ei ole omistettu.

Kokkovaaran senduilla on Lapinoaukor-
te ja hanttoja, esim. Similajan järven pohjospuolella

ontorjärvellä?

Naukkelaisin saareen ~~Lammasperällä~~^{on} kotoon

muinois handattu. Pitkä leila ~~selle~~^{on} sille myöty myösistä ihmisten aikana. Nauunta oli ~~ista~~^{ista} sellä upeita kumumit, josta sitten kumusta. Käytävän kankaalla katosin leikassa oli yliveden kuopat, päällä & lyijyisä palesu kivikultous. Lätsä oli loity myös ihmisen päälin, joka viime arkoohin asti oli näkyvästi kankaalla.

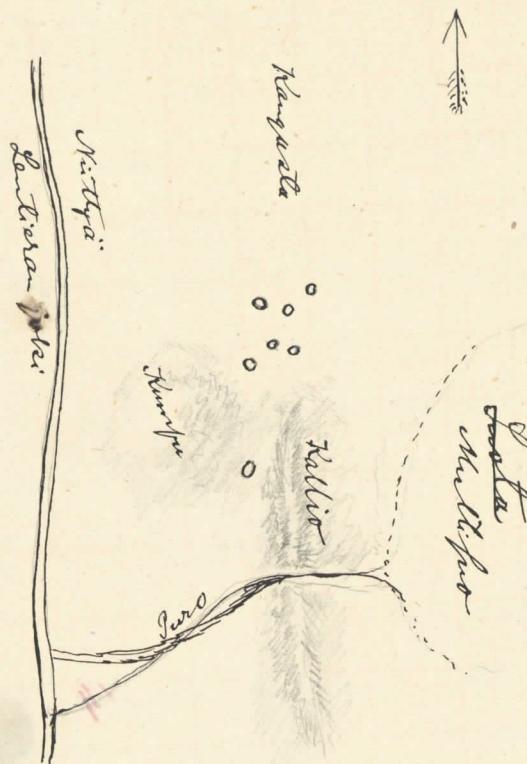
Juortaan jäven rannalla on Lapinkaudan viereissä ruumishautalein, joilla erään mukaan halijat ajivat pois. (K.Y.)

Kalsonnan kylässä Kuhmossa saarelaan olevan upeita pikkiläisten rannavirta, kerroos Gottlund.

...
...
...
...
...

Noin neljä viistaa Lentävan rukousluoneella poljaseen pain on Tölkön puuon ja Lentioidanjoen kohdassa erään leimurun ja heililiori luona & Lapinkantaa. Niin leiri & kohonen pirttämä leusa apittaa, on niesta yksi erillään. Se on 5' jalleaa pitkä. Puusta on läme noin 15 sylle jotenkin särmanlaipat ovat muretkin laempana olevat. Puusta on mäkin noin 15 syltä. Taikastaisman välistä osaesi, oli heira k. loystänyt lappien ja aikaisempien pääkalton sanasta kaudasta. Lappien jäljet olivat aikaisista väistä heilte. Iskuista oli otettu jalkia, minittain palaneiden ja levivien epätasaisien pölkkyjen muodissa, joissa eri antamuloja olivat. Haudolla oli kerätty olla, kantaja, joissa oli ollut mosilukuja. Kuvista ~~sa~~ oli vain hiilesi ~~oja~~ jälkeä.

Obs.

Lapinkantaja Töhön purolla Lentioran
joella.

Lappaylaist.

seuraava

Saabuva tietä sijaitsee ~~rajan~~ Täytyy lähellä saata
tarvitseva tietä myös en sillaan levivä myös läpi kääthö
Tämä aikanaan tuli "kunäisi" (ei "kaari") hal.
litti "Moskovassa", afrikaan Lappalaisten
^{virkkileviäniemien} betta Aboulaaden valtiorilla. He olivat saaneet
kunäisiltä levän esteettömästi pyytää,
torinen lobia Osmanialaisessa, torinen kettuja
^{raja senden} Saksinmaalla; mutta Suomalaisit ja jotta
olivat nimenneet Lappalaist, on astaa
fusa uno edet, varileba Lappalaist pyytä-
la olivet tarjoutuneet mistä kuopumaaan.

*) M. A. Castrenius matkaeläintenss. Suom. Kivijal
liperuden Seuram pojatarkoja 1839 6/x1.

Rantakousi.

Huuhkainen on myös läntinen ja eteläinen. Kulttuuri-
Kettulaa on löydetty varsin hyvin ja se on pääk-
ko. Pätkällä Savattiuksen kirkon kyyneleistä
syvyydestä. Vanhat koivut ovat suurista ar-
velttiin.

Aatretervoja

Lanassa kylässä oli eräs tinen vaino, joka ei pääse ovi menessä ollessaan sattui mukkamaan pökköölle mukkumaan, jolloin hänelle ilmeestä sanottiin hänenne silloin: "Tästä saat rahaa iälesesi, jos vuorou ottaja!" Tuosta lähtee naine tielleelle, tuntuu tuo jalkaansa alla tuulen romuinaa, jopa helppo koiralein. Pekka ja asei den punteesta jättää han paitan tullakseen pa-remmin vankeuden tuleaasiin. Mutta vailleka sitä, hänken hieno menttiin etupäin, ja löydetty oli mahdotonta tulla niin.

Juttuan järven Marleenin meneen suolaisissaan näki kerran eräs vainonpuoli järvestä poilyaessa juomaan leluosiin muotoviseen efinen. Saipa kohensabbi sen laitaaantien puunta ja kuuli muka Yelinaa johtaa, mutta raskeas hän oli, piti siilen jäljissä. Vaino tulsiin apuriviste leuosa, mutta silessä löydetty, vankka vaino oli kyllä paikoin kihdelle pannut. Hallitaja ei pitänyt auttaa.

Kutmon kirkolla on Pekolan luona aave ja sekuun kattoettyynä.

Juttuan lantaniess on löytänyt talousa polyyvispuo- lelta aavteen, pienet konttilleja vesiiratoya.

Joulunsa mulliaisista on löydetty varhaisim- modella 1647.

Kutmon pitäjänä sanotaan saaneen val- van felittäjän mukkaan. He nimensä Kutmo nimistäni mukasta, joka alkoi Kukmoni- mien. Toinen tain mukkaan oli nimimme Huotari nimeltä, joka oli Kuopialla vain tul- lut, koska lastenpitäminen kaupan ja kappelin, josta josta sai pahlean päähoifa ja nimellä. Kutmon nimeeseen Kutmon eli Kutmon- Huotaria. Hän ostettiin ^{sitten} Kutmoniin afa- mian ja tästä talosta levitti sitten Pekko Huota- riin puku & päästöt (juvalaatuissa). Vuoden 1877 tarun mukkaan oli tällä Huotaria aumuttu joka oli ^{hän} päänsä kevättaa päättämässä, jottei tammella pääkalltu. Kuop- jällä tullen oli hän rakkauttanut Talon lähdelle my- hyistä ja koholaa eli oristila. Pellekilaan talva- nya varovat Huotarit ^{vieri} ~~vieraana~~ 25. maaliskuuta ja viela ~~päällä~~ pääkalltu eli lopulle 400 vuotta.

Tartto K. Huotarin antama tiedo.

~~Kuusoniemielle afgattaisi siis ajamin on Kuulaista
Kuulomäestä tänä.~~
juollut jangjärvi ja talo Lentualla on Kuul-
laisten alorannan.

Venäjävaaralla otta on suuri ajamin pari-
kuumente Kuulalista pihotaloutta pitkin,
ryöstöllä oluen.

2 Rivantienan jõelle ja nelje aットti ensin
mäistebi pumminnen asuleas, kettua taru.

Kuulomasfa on vanhin talo Riiuala, jota
Riiasilta oasi alusta asti hallitsi ja oasi
sina väläkin. Tämä talo on Kuulomasfa vil-
tisen levyn levimyyt.

1 Lentuan kylässä on vanhin talo rylyräin an-
tio Salmenniemi, johon sanotaan ensin Tullen,
Tammis-Heolari. Toiset mukaan sanotaan
samaaiksi niiden tavalleen juolemukkaan, joita
on tällä vanha ajaminpaikka.

Munoisima aikoina tulleet tarus
mukaan. Hailuvolaitaift Kuulomasfa hieni saak-
ka kalalla. Siitä on mukka Sammaspesällä
oleva talo Taru mukaan saanut nimen
Luo-tola.

Eräs Mähönen, kotoisin Hailuvodan pu-
tella, kulkene Antopuustan koskeen Kie-
kinjokeen. Talo muistetaan erilaisin nimin.
Koska kylä johtaa Keskiseen on vain saanut
nimekkää kastinkoa.

"Antopuutan (kosken) alla.

(Tuon on) mäntiesfö Mähönen,

(Hausi koski, noin kahisi)

Upolankko meni puroon,

Koajankko kapavehen."

Afleerasius laest.

Kihmoni melle asettui ensi kri aje.
maan kihlaiden kihme, keltos tam.

Venajassaalle on emen tullut parleyymen-
menta kihlaista pilolaloutta pitää
ryöslölli eläen. Raleensivat 2 pikkia vas-
takain. Hilppa oli päämiehen nimi. Ki-
vät suomalaista vaimonkin siime, multa
se pääsi. Karkaus jaana hankisaanuma
ja jälleensi paikas. Kun suomalaist men-
vat alkoholimaaan, niin kua leiset, kihlavaan
ääniä, lyhyint, milte se on? Tisest arvelovat
vain ette jouteneet ne vatin laumilla he-
kottavat. Mörstajat salpasivat yolla pistit
piigilla ja varjostivat ihekuusilla, multa hil-
pa velays. Ihekuistorvesta ulos, koetti paetava-
hoja jilleausa, pyytääen, multa tisest ampuivat
joutivilla hänest kuoli jahti. Huoneet polkellien
kaipisivat. Vainallekin keltovat urostyönistä
tauon vaan ei ole hilppa sulsilla rihtamatta,
eikä sen kalliuin pää seatajata. Kun näyt-

Lentuaalla ja talo ~~Korjatila~~^{Korjatila} on "K. naalaisla" f Korjatila aikansa.

Eräät Hilppan miehen sitten uskoi ja joka opisti itseensä ~~tuotaja~~² siltä³ Kauan kuhi emerukseen uusia apulaisita muiden jäne.

Lentteränjäteen alkui tpp. vihan aikaa Jananuoren Kualaisissa.

* Tämä kau keivataan myösken Nurmekystä Uusijärvelle, kelta Gottlund, kolmisenkymmentä vuotta. Hilppa oli lähtee muiden repolaisten kanssa jollainkin hou vihan aikana ja joutui Suomalaisista kaussa vastahkoon. Se hakeutuessaan pääsi kuitenkin paloon, kypärii subrilleen ja kuusi ajavalle nishelle: "Kihdo sinä minun lähde." — Saan minä, kova, lada, tpp. vihan jasari Suomalainen. Litten sai hänet jatkella ampu neelki, otti agapukan ja kauhuan ollallen ja meni jalasi taloon. Hilppa abba hankoi ikku-

Jämäslahden ja Sarkeijoen suun valilla on Lukaniemi, joka on saanut nimensä Lekka-nimisestä Kualaisesta pääkköstä. Hän oli tuomittu joutekorja lepäilemään ja aikoinaan nielle, mutta niemen hyvälläpä työskäsi sittemmin suo malaiset ja eriväistä Kualaisista joille paleoon. Siellä kaatuivat Lekka ja hankattiliin Lukan saareen. Rakastousa saadosta seiväti torrottonina upottaneen tähden salmeen.

Lukkamäentä koivissaan on Kolemonen ^{keltu} siellä löytänyt tiluniperinteen kohdalla. Toinen

nosta ja saori. Si oles Ruotsia kajan paimenista Hilppan suksilla mittajäälä. — Toifit: jota on saapulkaa peäsfä? Lihen varlasti abba.

"Saapulkaa jo houlein seapi,
Hattu munne haisaltaa,
Mies mändö kyyvelleen."

Ken valk-oittava leuhtana olla, leikkaf-
kuolemaa poikki. Kiekkia muiden tapettien
ja hankattiliin. Kalmioniuressa laiden torfelle
mualeelle.

oli mistä ollut, telos hän, muttolta tavalla hän. Jatkona, kun keskeä varen reiseltä oli ollut poikkipäin taudissa. Salama-äri on hantaja tällä paikalla.

Kulttuurielle Huolari Talon olivat vähän liset ensimmä kulleet sovinnollisia ja samoin et illasella, ettei talonvalle painia orea kiuun, ettei pääsisivät suomaan. Yksi kaibbi ja tulivatkin yolla mielekseen sijaukseen. Taisleluja kohesi enäntä viili pystyjä ja syylä, vaikka hollitelle vasten silmää, vaan teli ~~ja~~ ^{ja} hän joutui pian lappiville ja se omatteliin isämuon perästä. Kesi oli seimilla näkyväntä viime aikoinkin asti. Pari hymyntä vuotta sitten näinäkien houkutti huikein palovat. Huolari painentti maikasi hukkissa ja karkeisti yolla juomajalle nimalla yli joesta.

Viiksimossa jotti Kirkeko-Kahkonen Venäläisten tien muuroilla. Tästä sunnuntaina tulivat Venäläiset Viiksimoon kostolle tietysti tänäsiä rotavaiseista. Viiksimolaiset ja taivat siitä vähän ja heittivät sen lähdön talousa antiohki ja

menivät seleen, josta ampua järystelivät vanhalla kauppias ruotin kiihöillä, jolla huohti meni porstuan seinästä läpi ja tappoi Venäläisen kevosen.

Sodanniemelläkin Tukkijärven rannalla oli vat "Hauskat" käyneet, ryöstöretketta ^{muka} ja esman Suomesta. Keli rielloi olleiden ^{ja} huuhtaan ja ruoat olivat loppuvan hukkuneet, et yllisesti hän olivat eläleet, ettei täysin huolla nälkään. Törivottomuuden ja olivat työntyneet rahaheleensa ja niemen kainalosja olvaan syvinteeseen. Samia rahahelejä oli ~~oletta~~ lehdissä mustekastien apajaan salannut noin puolitoista vuotta sitten. Laitteja oli jo tullut näkyviin ja hopenapajaakin oli siitä nähty, mutta hän nostamaan yritettiin, mutta kahdella käistä ja vajosi kolisen poljaaan. Sodanniemellä ei havaittu mitään hautausmaan tapaista eikä muutakaan suomiontapaista.

Lenttiiran järven alapäätä noin viestä Nivaa lähestä ylös-
päin on pitkä ja leveä lorkkuinen (Kylmäpui-
ron itäpuolella. Saari päässä lansipuolella), eristä-
kuitaista niemistä vastapäätä. Itäpuolella olivat
Kuvalaiset polttopuodot aikana saaneet joitkin
Leomalaisten hädystäneleitä niemeen ja lehmeet.
"Ka myöllä ollut lintu sähkö, siolak sun!" kii. Sitten
meniä hankottaneet niemen plassi niemen käs-
keä "kohti". Mutta niemien valinen salmi lumi on-
kin vason matala, ainostaan kolmisen sylen
korkeinen väyläpuikkia, joita teraveneet pääsevät lä-
pi. Vaikka itä salmi on noin 150 syltä leveä, niin
mies kohosi koripöyjä myötä ja niin yli väylän.
Kun Kuvalaiset tulivat niemen kärkeen, illekkivat
hän jo väylän torrella puolella vastapäätä niemen-
nästä. — Toriperhostivat, ettei näkenevät vainon-
puoli.

Danttiirasfa, hel. Hirvensaaren salmis, ala-
puolella, on Rämkänsaari, johon on tapettu nielua.
Hirvensaareessa aphi nimistään sodan aikana
pusket jouti Kuvalaisiin, talonvaikeisissa vas-
toin oli paossa erämaissa. Kun Hirvensa-
seläjät keräsivät kattomaan koli-

aan, kuonaisrat ja tapioita. Venäläiset heidät mainittivat saarille, johon on viestänyt venäläistä.

Kalmarista oli löytetty Kruunaa ja tapetti ja Naukkariin saareen Ontojoenella.

Piisissa Vallabu saarella, joka puoli vuistoa ylöstään, oli aiemmin runsimishanhan mukoinen seuraus, jossa Karun mukaan on aarre. Sitä ei nytkaan enää ollut, ellei kullekin paikalle suvittumalla varalla, yleisöistä johtaa myös, että kelpoiset eivät luokkana.

Kruunaa havaitsi Kokkosen, Etelämaa oli noin 3 kottelia syvällä lähelläni. Siellä punilahoa oli seassa, mutta ei mitään muita. Jos siinä aavette on säilytetty, niin varjotilasta on hankalaa tietty runsimishanhan muotoa, keltainen torjumaleiden nimittä handalta, haluaa kuu mettä korasti kannataan. Onpa myös joku vuosikolla valciikaisesti sitten handathena. Sitä voinne siipariin kohdasta tehdyn krioven tapaista.

Laukasperällä Kalmarista. Polve. laan meneesä on Pöllövaaralla näkijäntekijöiden joka on ison vilken aikoina koettu ajoilla. Se jyllitellin meidän mukaan palaneaan merkileipä vihollisten tuhostaan.

Nämä kaan löytyy vastapäätä Luhanniemestä ja länteen ja länteen laona jämästädessä ja läntijoen valtienissa Pöllövaara, jolla on nimisiitä, ettei siine pitkän pienen latvan ajetellut ennen riisi- ja tuohivihkoja, joita Kruunalaisten kallessa syljetteli meidäsi ja vaivat uloskuvi ympäristön ajelekkaille.

Neljännen edellisestä poljoseen paini on Meltilaangas, jolla on myös Pöllövaara erään kallion nimenä jarrasta myös lajin edellisestäkin.

Piisissa Naukkariin saarella Anttilanpäinnesä yläpuolella Ontojoen ruskaa, on ollut Kruunalaisten luota, Kulkeissaan ottivat mukaansa saattamaan Lauri Rüräisen Laurilan talosta, jota sanottein lohihamppaesi, kuuksella oli hyvin ilmeinen ja ruskkaat elohampaat. Matalalla mukkeliivat Kruunalaiset sekä aian unen, purjehtui kuuoli, ja jyllivin lasti Lauri veneen karille, jolla Kruunalaiset hukkeliivat. Toisen näistä mukkeliivistä oli keltti, he kallivat lauantaina. — Toisen kelttoja tieti, ettei Tähän Karun näky hämmentyneen mukaan

myöhemmille ajalleen joitakin vastaavista seikkaista ja aina
laurea kaisen julkua, josta läärisiemeniin muistisissa on
muuttuva loppummin.

T. Hollinen poltti v. 1712 jääväävän ta.

lot: Katermasta Peleka Pitinis (?Pirifor), Mat-
ti Laatikainen, Heileki Karppi (fors kyrj. Korppi),
Aapt. K:n, Paavo K:n, Martti Kuwayan,
Heileki K:n, H. Laatikainen, H. Toronen,
Paavo Vaasa ja Martti Anttila poika Kurva-
jan.

Korpipalvelta: Talvo Perniainen, T. Piira-
haugen, Juhu Vaasa, Yrjö Pulkkisen,
Perttu Lomuinen, Hannu Määttänen, Olli-
Pyylkkönen ("Punkkosen"), Antti Laitinen,
A. Kolpelaisten, Matti Perniainen, Peleka
Kahkonen, Joss. Pihlaja ja Hannu P.,
Esko Mikkonen.

Lentuaalta: Yrjö Määttänen, Peleka Olo-
fen, Kristiina Kahkonen, Matti Mikkonen,
M. Pulkkisen, Tuomas Huotari, Esko H:n,
Juhu Kerasen, Esko Polviisen (Tölf x)

* Suomi II jaksot III s. 76

Juontaan (Juontaa?) järvellä Lentävassa
on suussa louhi, joka on kalotie on ollut
sodissa on ollut jääkäriksi päätyväisiksi
na.

Säyneän nimessä Äulttijärven rannalla
on ifon vihan aikuisia aputuontisijoja.

Kivessäkolla Kallijärven talon luona
oli otti räpärasdan aikana ison kiven vi-
rus pilopäälkäna.

Valkelisvaaran eläinpuolella on sinneessa
karjen ja lajien ~~tarvitseman~~ ^{tarpeisen} ja muutamia sijoja.

Palo-pirttejä on ollut paljonkin karven ny-
vyysdestä, neljämelisen ^{ja} ~~ja~~ ^{ilmastosijan}
noista, ja kuulunpa säälyneen kielivineai-
kotien johdosta aittakin, ~~ja~~ ^{ja} lähellä lasten
joka on tehty lasten sylen piluifusta hirsistä.

Varajärven eläinpuolella noin $\frac{3}{4}$ viestaa Vara-
järven talosta on lähdellä rantaa alkivanhan hirsineen
ja jäännösistä: rannioita ja vähi polyäste-
ren lahoja.

Joku virsta Haneen moleista staää pain on Hal-
melanden rannalla saunio, jossa vihoin ai-
kana on ollut pääpiste.

Miinoassa asuv emer vanha mies, nimeltä
Korma, joka kulkeli ryöslöllä Pälkäneossa ja Hau-
modolla asti. Kullensa savo riin aina itä-
edestakaisin, mutta Pällin pääleppä ei pääs-
sytkään, kogdeste veli vaan. Haneen valkeyydestään
tuli holcemainen.

"Ei voi porat puolekkahan,
Kolmannetkahan urohot,
Pääste väälle Pällin korvan,
Tilman muovi nousematta,
Tervaköyjen temppomatta
Kun ei voiniit Korma nostaa,"^{x)}

Vihanniset tulivat vihdoin häntä aterianmaan.
Kun hän tarsiinella kuoli heidän äitiänsä, tun-
ti: hukatkoaa siine pilkkia mäntyja, minä hää-
läannummoj osaan, etkäsi tulles, kun en
oferne tulkaa sitten lehennimälässä. Haleksivat
pilkku. Korma aumpi sihen ja mänty rikasti hellei
Parastaa, kun ette tulle, jos henkeämme laudotte
säästää, arveli Korma. He seivat menua myrkytel-
le matkoriitinsa.

Kerran palattuaan omellisella ryöslöllä lämmitti
hänen vainonsa, jota hän hyvin rikasti, saunien.

^{x)} Sörnäjäystä Sotkanon Härkeliinan yhteydesjäsen joi-
tuutti, jaäpi polvillaan saaneen. — jotta on hyvä julkais-
ella jo yhtenä kirkottaa muistoon.

Kun ulkois lähes kylyppyn, epäile vaino. Helsingin
kohan lie hyvä, ulkoisesti varomattomat olla.
Miten sulleellisi, kun menua yönä uus-
sani oli leimäkaja siun päljessässä. —
"Ei pelkoa, Hailuoloa myöten kulin, mon-
ta ihmistä en nähty, mitä vain ne tapoivat,
ei ole pelkoa." Voin meni saunaan, mutta
miesparvi syödelleässä esille, piiritti ja palpa-
si jaunans. Voin taytta housuunsa kipa-
tuopaa tubikalla, työleässä ova auki kuin
leiden ja alioi housuillaan hossua vastaan
silmia ja päänsä min paleemennaan, mut-
ta silloin satuli unoli hänen miltkaan
ja suoni rapsalit poikkei x). Sitten sitten
tappoiat hänet. Vaino sitten keksi, kuinka
oli varoellut hellistä niestään, mutta
tarhaa, ja tuntua volanteli & muistesi.
Jaon miehen tavaramasta.

Lita sai vornammeen nimensä. Palkalla on
loydettu pitkä säärilin, joka oli nielle
riistaan asti (norjulinen?).

^{juttua} *) Kotaa teki illeen kontapääkkä.

Saukkoon tässä yhden desuⁿ sijansa jutta rosoista,
jotta kerän minuin oli aikoina Lehtolan ky-
län erämaalle. He ^{vierävät} ~~vierävät~~ Lehtoniemen ka-
lostia morsiamen palosafunalleen, jossa piti-
vat hankkivelliä asti. Silloin hysäisi hän mie-
hille ~~sivut~~ ^{siivut} ~~menymen~~ minne pain hänen ko-
~~line pain Lita~~ ^{line pain} ~~suuntaa kelleen lontia~~ ^{Lita} ~~lontia~~ ~~hän~~
tinsa tulisi. Heidän neuvonja mieleen he
kasi hän rosojen juodesjo pääfjäiflää ja
tuli kolikkoiltaan, josta sitten opasti nieltää
rosojen jaunalle, jonka ovet poikettiin ja huma-
laiset miehet jaunineen pääneen polttelius.

Kirkko sijaitsee Marjalan mäellä on vuinen ja viisiin muotoon rakennettu v. 1816. Pitkä 15,5, leveys sakarista lukeuttuu 13,5 jalle. ja tornien näytäksen 26. Ristikesen yläpuolella on 25 j. korkeaa hengityspa tukipu, tukit turpeat. Naavetta 20 j. korkeaa, Et joita noussee $3\frac{1}{2}$ j. kor. kuinen torni.

Kellotapuli on v. 1862, jonka alusosa 2428 jalan teräinen, testaves 20 32 ja torni 20 jalkaa korkea. Mulemmat kirkko ja tapuli ovat keltaisesti maalattut.

Kirkon kultustulppi ei ole mitään muodollista mainittuksana. Kirkon kivijästö on tilikirja v. 1816, syntyneitten luettelo v. 1857, kuolleitten ja virheitetyjen v. 1879, kuolleiden kuolevajäiden tauhot v. 1858, 2 kirkkakirjapapit v. 1759, joista näkyvät mitä rauquoista sekä muoja) miten alkaisi olla kivijällä kirkkella luontaisilla edistämöillä; kirkon röötiliä v. 1772, ja kulttoluettelo v. 1811, pirstoarkkivaaja voitilijad v. 1861.

Kekun on vanha hantauruusmaa on ta
Koponen eli Kalmarlahti, johon on mu-
ovi kuonattu. Kekuluaat perustavat
niita osille ikuuiffi kuita, joiden seosta tui-
hin on kuonattu määrän muistomerkejä.

^{seudut}
Kekun on ~~perustettu~~ ^{seudut} kevätkuun v. st. 1560
Orleyärvellä, silt v. st. 1647 Lohjanon pitä-
jäön. Papiston mähat ennen tyyliteltä supistuu-
vat vaan krukkiltaa pinnanpäällä, etukä-
misen ja lasten kastanijien ^{supistettu piton}, vasta ~~vasta~~ ~~vasta~~ ~~vasta~~
osin krukkilehterein junaan ja valoluule
ja piton ja vasta myöhemmin lehdistöön
distämisen lisäyksissä levittävät ja
lehdistöön päättymisen kautta. Littori-
num Kekun on v. 1753 väist. Latva-
mon kappelilaiset tul. undestap. ~~oststyylellä~~
Kirko ja hantauruus perustettiin silloin
Kekunon ajanalle, noin 1/4 perintekonnan
uusitteluksen kohdalla.

Välicheksi al. v. 1760 vasta 1271 henkeä,
joiden tulikausi ^{taikoo opastaa isesta} ~~tuottaa~~ ~~tuottaa~~ ensi kappelais-
tila Joos. Hilleltila (1753-61) ja Jokio
Hillella (1762-1775) olle on ollut täysin työ,
tila varoituskaa, tukkapiirya, vanppiuppi
palbleaa, saabojia ja palkapuuta akkesas-
ti käytettävä. Palkaasta löytyä torneistaan
soivutkin he kohdet viikuroidet 1757-1849

Mai
munkapoltto ^{taantaa}
spesies
Kirkko valos) kelloineen pääseeneen Runkole. v. 1804
22 näistä varsten yötä. Lill-tot tar on karavaan
järgestysniichen jaatiko Frostebber aikaa.
nä. Lepp (1792-1805). Seuraavan pääsi
viidenpäinneen aikana j. Castellin aar
(1807-1811) aikana haville tel. rapsidam,
jolloin moni kirbonpääleijät v. tka 1753-1777.
Littorinien rotta (1808-9) ja heistä leijat olivat
vihreä rakenneellinen suodet 2 sijamaa, kui
koustuvoreeksi Lentivaaan v. 1812 ja kirbon-
heksi Kuhmottuvonelle. Raitoja best. huu-
an suvunkin taas sopi esijä vanhaan ja
järgestylejen väistäm. Lentivaaan jaivat esijä-
vallaan on avai festä bdy kirbonpääkarvan
muileet, ja muilla luvan rottaa ^{kirbonfa} saamaan kouonnee.
Se valo on kuonoa ja kirkko saamataan o
sifostavatessa siirttuskin esijä dellinen.
He, joita vanhan kirbon sijalle rakensiivat
niistä myötkangastulejia ja heidän tekemellesta
muistuttavaa kumeläispiirteen esivaltaa
kohdaan. Nykyinen kirkkeli, jalleen valmistun-
v. 1866 v. 1816, jolloin se valosmaalle valittiin
Hankoniemi, jonne kirkkoherra f. G. Högnemi.

[1814-46] lahti ole ensimmäisellä kaudella. Tällä k
viessä lepuu min ikklein.

Kirkon kellot hankittiin v. 1831, joille
aluksesta pitettiin pylväskorvalleisja. Jön-
pi kello on valtta Laviaalla v. 1831. Liiso
on piros: "Kiltey olkoon Hera, joka
kansalleen Israellille levi antaa" tuuliväistä. Minä kutsun ainellani
"Helialla" heiluttaisiä Kirkon kansas
kohtaan tämme Markalan mäelle, jossa
Heraan kouleeja; sillä sitten suosiolla,
hengen hartaalla halulla, reisaa virret
väsynällä, kannaa saarnoista keltua,
Heron sania sauvakkeja, maailmata
matkustaisia tiellä taivaan takoon, ja
joel. 2:1 "Soittakaat basunalla Jea-
nisja, kultakaat yrhällä vuorellani, va-
piskakaat kaiteli maan asuvalle, sillä Her-
van pojat tulle ja on aks läsnä. Pois
Siemenpään kelloon, joka on Pietarista on
päärettä "19 ITY 12 04" (19 puntaa 12 min-
tuua).

Kappeli-purakunnas
 Kauko Kirkkoherra kunnaksi v. 1856
 Antti Niilo Holmstrom aikana (1859-59),
 josta aikana suhtein taini ensi maan-
 tie ja kiertokoulun. Kirkon tapuli jolle
 salmenellisi & Joh. V. W. W. Johanssonin
 (1859-68) aikana, jolloin jo seuraavat vuodet
 kantta laajennettiin siten yhdistet-
 tien johdettuna Nurmeksen pitäjänä
 Kuopion läänissä. Nämä viisavuotta ovat
 painaneet seuraavat seuraavan kri-
 uskuunvallitseman, sonoo Kirkko-
 lera K. A. Pfälz & Postomuupajaan.
 Kirkon kirkotekesmän Mihailo Strel-
 kille tornistolle v. 1886, jota taifun
 on ~~taijan~~ on taisu tyhjentänyt.

Kulunoniemen kirkkoaa aattoja enpin Korpilahti hyväin^{x)}, mutta siltä vilttuen olla saalit Kulunoniemen ja

Jou. 1754 ~~ketoo~~ E. Larsson, saiut Kulunoniemen ja Korpilauren apulaisaatt neivystellessä omien kappelin perustamiseen^{y)}. Kihon rakentamiseksi, joka oli enfin aiottu Korpilauren kylään^{x)}, oli Sallitie kantaa yksi kolletti hokko valtakunnasfarti^{y)}.

^{x)}) E. Larsson.

^{y)}) Tongström, III s. 461.

~~xx)~~

~~jonka sija ^{on} kohde julkisille myyntimaksuilla vitten ^{on} tulli pellotelli
Vanhempa kirkko, edellisestä noin 100 syltä suurimmassa ja poltosempuna, ^{Lentodri} sen ^{oli} ^{12.} muutamien pilvien ^{8.} leveys 5 syltä. Se sija on paikallaan vallitseva~~

Vanhempa kirkko, joka paloi N. 1804, sijaitsee 100 syltä niemen päässä Kirkon museo, sisipohjaispuolella. ~~Se~~ Paikka sen sija pilvis oli 8, leveys 5 syltä. Paikkaa on teollisesti myyntimaksuilla vuoottaa vitten tällä pellotellilla. Kellaroista oli kvarattu ruukkien seasta vanha kirkon viirikin, joka johdettiin moskari oli ottanut karsikalan kreen. Kellot olivat karsikan Kirkon jaloet kelloet pidettiin ennen joutuneen aikaa piukkeineen kirkonvallilla pöytillä.

Kirkon entisten omenapieni monia on parissa kivinen, joiden valgus on ympäröimällä. Toinen jalkeaa ja oksaympäristön laajimmilla 6 syltä. Kirkon alle hankallinen lepääväist

Kirkon alle mandattuina lepäävät siellä
niminen pastoorit: Strommer, Stubbe, Castren,
Froslerus, joita on kooltu kohla viidellä aikaa
^{yiden}
riippifaarman, seka Aluud.

Vanhien leikkovien ~~muistot~~ palan festa
v. 1804 tiedet kerrotaan ^{että se} tapahtuiessaan ~~suur~~

Repollon kautta. Helluntain valiyöönä souff-
erans Kätkönen ^{murskapolttaja,} ~~ha~~ ^{kirjekobantaa} laisipuolella salmen yli
ja se i samalla sytytti stellaaan kirkon raha-
arkeen, joka sääti sille. Kangaslaaksosta
salmen torrella puolella, jossa vantaan
kojo on viine aikoinen asti valkoisyt. Kupu-
rihallat se i hän murskaan Kuopialle, josta mo-
nenajan päästää tuli ilmi. Stellunsa alas paina-
hinta lylli kiresatelliin, mutta ei saatu hinnan
tolen. Toinen Littinen oli alettuun Pielisjärvelle,
jossa hän kuoli.

Kätkönen oli kotoisin Lentilän kylästä, jota
niitä asti vilkalla sanotaan myös "Kirkko-Kätk-
kölesi". Lyynä murskaboltoon mainittiin koulu-
sen, etta Kätkönen ei ollut saanut levattua tuk-
holman herraan päävallekaa, josta hän oli ulk-
kuillet keltaa purokuntalaisille aitea leppönen.

Saarela ~~pappi~~^{vihdoin} ja miettoon tainoin orastoi.

Hän oli Munkan pappisunies oli univointi valaillaan
Aloin tui Saarijärvelä glööpäin, mulla vesi.

Ja "Tartalhti" jumelle kivelle Pajalekkoos.
Kevälapuolelle, ettei hän ryppyy isään ollen
muuanut ollenkaan olennäkä kivellä; vao-
tousi soudanistaan. Yön tullen silmestyi san-
nalle Kivistö niminen nies muotivinella.

"Kuka sinä olet?" kysäsi pappi. - "Kivistö olen"; oli vastaus. Taas soudettuaan
havaitti ruppi tulen, undisti. Tavan ta-
hka kysyzynkypäät ja sai aina saman vastau-
sen, jonka se oli vihdoin laufui. Mikä tä-
sä koko ranta kasvea Kivistöjä?"^{x)}

Hautajan ja Terolanniemen välillä on, noin nel-
jämes kirkolla kovillekin pain paikka, no-
mella Maanselan kaagas, jossa on polttofo-
dan aikana pidetty jumalanpalvelusta. Tämä-
jissä on siellä var vanhaa vuosilukua.

~~(sedesfa, joka on kerrottu)~~

^{x)} Muu nies joutui saamaan kivelle, Metti-
läinen 1836, Relvitskulla.

Kalnuistaja.
671

Lokaniemes ja on ollut ennen kalnuisto,
siellä on löydetty pääluita.

Puolitoista vuotaa Lentivaa rukous.
kaksi milen pituista, joten ky-
moneella on Kalnuonniemi, jossa on kalo-
nella pitkä ja jalkaa teollä
ti ujoreaua Rantaa, joista isompi siirtyi
kuivimaisella. Siällä oli myös leiriä rivin lopan-
sesta järjestelyesä. Siellä perässä olivat ~~lähellä~~ ~~jalkaa~~
~~lähellä~~ Puhakangjoen ja -järvens välillä on Pato-
niemi, jonka tyvelle on kuollut ennen
varivanhme miestä nälkään, joka minkin
liikkuaan, ettei vakaassa alleet saavutti ei-
vät edelleet paistua. Nämäkin saabeksi on
siellä vielä vielä mitäkin löytynyt.

5v

Kalajalakko pesästä Oulujärven rannalla on ennen ollut pahamuiden aikana kallio. an jussi hatoja, jolle on valvottu itä länsi, kuolavuoren edistytä kuoripello.

Muita ruosipeltoja
Vanhoja vuositteluja kuonalaan Maan selän kannalla, noin 5 viestan väistä siltä tieltä, joka Kuhmon kirkkolla vie Nor. melleen. Tämä vuosileike Vanlinn v. 1567, josta claus Carus kausasta, etta se olisi piisattu erään talon kannalla pidettyä juunialta. Valvelukseen meristikeli. Toinen vuosileike 1784 on ollut olesan siltä ajalta kuin tuo ensimmäinen luku muutettu toisen piisauksen, jossa ne uutit muodostuvat. — Lentiiron ^{piisauksen} kirkon olaapuolella Kuhmon kirkko

ja on seitä ja kruuna ulejä se ollut vanha vuosileike, joka kuittaa kirkon tulipalon kautta vuosittymenä sille hänestä. Ensin ihan keskivuotella, Maria Pulkkinen, sauno viela ^{oja} kirkon muistavaan vuosileivun olleen 1579 jo ennen sitä ettei läänin on nalkaan kuolut ja hondattu illoin 7 kerkeä, josta niidenkin vai nimenä.

18
17/20
18/20
20/20

~~18/20
17/20
18/20
20/20~~

Museoan näytteitä myös 3 tekkineys.
nr. (N:o 2 & 73, 37), joilla on täällä kolipis.

Munatullos. viellinen, on tallent museon
muitum ja näytteitä n:o 2 573, 21. Len on
lajittanut pastori ~~Pfälz~~ kirjoherra Pfälz (Na-
mefest)

^{n. 1871 olleen}

Rairion talossa kuuden täällä olevaa ylioppeli-
as Roosin mukaan riimipaiva ~~1871~~
kesä Gottland.

Ristijärvi.

neljännestä
Ristijärven
kylätä.

paikalla ei yli minkään uskallot oisi viipaa "yöpyä". Olika kerratenkin joka mettästäjä "sicilla" muotiolla yösä viittänyt jo muuttolle "yöllä" viilensoittoa sekoittamalla kolme "aukeavista" ^{sillä} paikasta kallioista. — ~~Han en ole itse lääällä~~
Seigut, en voi. Oles i matara, etta" joten valo-
puistosta ^{kuvaamassa} kuvaamassa, joten
taikais, joka on minulle ihan outo.

Merkkiliipupi kuin edelliset on kolmas Hiden asuma nuori pitäjänäntöjöis-
reunalla. Hiihijärven kylän luona, joka ^{jo} on
^{luulla on neljämes} Hilden sotkanosia ja 2 väh. Rist-
järven Ristijärven seurakuntaan, jō vanha maa-
tauman kyy hestomiehen tekiä. Matthesius
näkyi tästä saaneen virkääx) Häi hestos. Hiih-
järvelä on kamala ⁷⁺⁷⁺⁷⁺⁷⁺⁷⁺⁷⁺ suolla, sunois-
ta kivisä, syltä" korkeammat astimet töitä ja kalo-
korkeaa porttia sinä. Linniosta kauri Soini häntä
kiveltimässä sauvan seirallaan ylös Pulu-
järem, paitte Pällin, jossa piti olla polvillaan

*) Sid. 18-19. Matthesius, Dissertatio de Orthobothrio
Av. 15-19.

Oulujärvellä lepää. Soini yönsä soiniin mienes.
sa, jossa siiviksi ison veneen jälle 150 vuotta
sitten, sekä Oulujärvellä soiniin mienellä:

Tunelmin maatiedestä taimä limma (floty)
panostaan olevan Peltasaaresta. Siemen on se ollut
monia matkavaa korkkaa ja kantaa limmostas
(borg), 5-6 veniukulmaa Kajaaniista
iltaanpäin. Jauhades lasklee matkalla
10 veniukulmaa, tistysti takorantaan
millaria Cajanica, Kajaaniin veniukul-
mia.

Kirkkoherra Prochais muistuttaa, ettei
limma ollut kelloon halattu, portaat olivat
syntä korkkeat, solia (portas) halarit, ja mitte
limma on silt saanut kotonaan rupistua
(Mathesius, dissertation, s. 15).

Oulujärvellä lepää | Soini yönsä Soiniin.
niinellä |, jossa oli viela ison veneen jälle
150 vuotta sitten. Ja "Oulujärvellä" | Soiniin:
niinellä: — Tässä myös ei soiniin miettytä —
se Oulujärvellä, suuraindestaan ~~Lappimiehiä~~
~~haikomissa~~

Hidenlimmaa kävi jälleen N. 1837/ Kolmimie-
hien mukana, joilla järvenistä ei ole tiedossa
viela saanut kieloa. Vielä tällävällä kertomus.
Tälläko kuvaa avat he matkansa Jörnean ^{time} ja
^{muuramishuoneen} ^{sentier} Rii-
tijärven ^{opera} kaatta. partalle. Pieni olo si-
itä mainittakoon tässäkin:

"Polejaspualella nostua suonsaarelle, kui-
jimme kohli limmaa. Ylitäältä kuihimme
kamaran rääkyristen, se oli johtu petoliutu,
joka asusteli jossakin limman huollassa.

Hidenlimma on keskellä samasta osista
nettiityyttä osiksi haljallehkaa suon saa-
ta. Louhaisesta koilliseen menee sen kes-
kistä halkeama. Koiden puoleen tätä ovat "veit"
piillot "kallioseinäytä seitsemä" syntä korkkeai-
niiden keskinäinen väli on kalldeksan yläpä-
välissä on syvä lampareet. Raumat kava-

Cajan
loma
limma

vat kruunusammalla runsaasti. Länneniis
 puolella on Pirttiselpeli niminen suola-
 pi, josta resi varinkeunien sylle pikkien
 laumien kautta lirisee Hidenlinnan lampi
 ja siitä taas korseen koilliseen pana olevaari.
 Keskimaisissa laumissa poljospuolella
 on itke lima. Puolentoista keppiä näinä
 palosu muovi erää vissä halliosla muodos-
 taen suolantapaisen naon. Kaitelki yhteen
 lasleettuna on paikalla hyllä outo ja
 jyntä, jonka vuolesi pahan hallijan on
 hukkattu siinä elävänä. Hen. Gust. Kraft
 on, kuten Gott.
 kutsuttiin
 siinä myöhemmin rakennevalistari. Paroni Kaarlo Hietala, joka on läällä syn-
 sisäistä
 linnaa val.
 toimassa v.
 1858? Hänen
 sanoon olvan
 hoijommeutta
 vuorista, vaan
 ihmeiden
 tekemää
 muuria,
 joita on räpää-
 tynyt. Sen
 portaat eivät
 iranaisia
 leviä, joiden
 väliä on kyr-
 märän vaka.

Paroni Kaarlo Hietala, joka on läällä syn-
 sisäistä
 linnaa val.
 Koiravaaran mökillä on sinne vaan virtaa itäistä
 maa kohden. Hietala Hidenlinnan hallio on
 sinne haljennut kolonia, muodostaa 2 solaa,
 joista toisen pientä v. 5-7 sylit, toisen 2½-1½
 syl. korkeudelleen. Solien leveys on etäisyydellä
 neljänsä syltä, mutta kapenee länteen päin. Se
 on kuujen oirellana ja poljana, jossa on orkean
 huolijen kallion edessä, idässä pain kattoaen, pien-
 noin 12 dynnia sylten pituisen lampi ja sen

"Labana vičlo" torven pualla viescupi, jöka
Tunkentun kallion alle, leinukia kannas, ^{Tila}
ole lötoa. Ifommassa lanspareessa on alueen
akia, jötkä jostkus syvät oulkaa. Paikkaan
jyllä ja julkalline vuorin rinteesi edustalla
rennassa, ikäankuin hirveisen kaaleva-
na kaakkoisesta siivistyneestä maailmasta." —
Miehistiin mukaan pirsti summitteli summa
edellisen tiedon antaja parkastaa seuraavan
piisustukkien summittelun. — Linan mainittaan
myös Gauand s. 29. Mythologia Denicassaa.

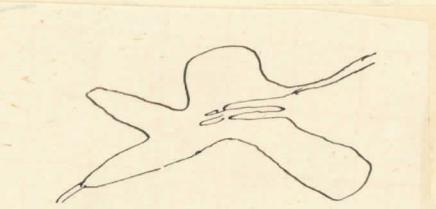
Ristijärvi.

Ristijärven kirkon seurakunta ^{on} vihama vuorimaisema, jossa Ristijärvi monine lauttineen ja topiilla, talvien, ^{ja} ~~niiden~~ ² saarillaan ^{ja} on kesäsaatana ^{harjuputki}. Jäojärvimaisemaa ja vaaraaja on ulompana, mitten ettei ^{tanakoida} leikkomaite, viljellys ja mänti ^{ja vantaedaja} ja laaja ^{ja miltä korkeimpia} hirvikopellotoinen, hyökkäävällä riekkivihos- naisia lehdistä pitkin rantaan, niemiä ja, siinä hen sivaa vasta kirkko ja pappila to kellostaapeli - tuo taikka! Lelele maisemaan varsin mielellään, kun kesäinen taivas varsin kirkas ja järven hi- muavaaizella vieläkymppiä, kalastajaat ja kerävät neet hilkuvat, torstapäivät uiskelerat siinä ^{taumilla} hämäläiset mäkiäiset, marjatähtiä, heinäkuun tuntista retkeen.

Louniset vaarat ovat miltä korkeimpia Suomen mäkkäleummassa, Saubervoara elämä, Kallola- vaa idän puolella. Niinusa on jo jäävi saa- mittäristänummibinsuudestaan, joulua yuden har- mukaan. Kauilaiset ~~heit~~ Dulasta tulelleissaan ille autiovat, toisen kauan miettaavan linnungan ^{aljaa} itäistoon pannut tot. P. K. Krohn.

ja se, kuin kultkipit häällä osoivat kuin
muuttio viihtelemassa. Tämä siis keksii unis.
Tätä alkuperäristä asukkaita Karjalaisessa,
jotka tietysti väistivät, linjan suorakunnan
muodostavien suomalaisista häälit, joita hittivät jälleen
minne jahti sillesta

~~Sankkovaa~~ on taantunut nimenä mukaan tiettävät
Sankkovaan nimittämisen. He, ~~kuin~~ Leminkalois-
set, kuin näiltä Divaaalla Matelivat Sankkovaa-
raa, arvelivat sen sankon seljan kalkkiseksi, t. t.

Ristijärvi

Hiihijärv, seurakunnan eläkelaudassa on mu-
taaantietä nimessä, että torva alkaa pu-
kes paleessaan valoamisrekellään, kertoo
torrella, että onpa siinä "niiden kolomin
järv". - Tieden ennen, että jylhempä vaaraisten
esimiesten luoto on tietysti pihkumiehiä sygnä-
misen, ja jös muistamme että he omossakaan
^{aivan} Hildenlinna saattaa olla si olo tankana
Lohjan puololla, niin kysyee se järvensä nimä-
alkuperä, jokseenkin sellästä.

Tanainen järv oli ennen ollut yli puoli pikim-
kulmaa pitkä ja leveä, mutta sittemmin
se isti talven aikana lasketteliin, on seistus-
kin neljänessotkaan. Järvens lastausta on
tiede, että se pää ja isti tietäjä. Häkösuleko
oli huivaalleen pohjajana. Iltaisen asti olivat
pojet hirvastoa vähän ruopostelleet. Et Melo
oli tälläikä elävän hopean kannsa hierveltäyt-
tyvä ja ainetta veteen ^{pärmä} seka levannut iten-
si Pöölle, jos huivassomistuisi. Häijänsil-
missä oli järv ensin morsähdeillä ja ään-

nellyt pöytästä^{jo} 3 parvia ennen kelloi joku), ja sitten se vasta lähti noin loppuna menevään. Ja hän vesi kerännyt myös läyti menevään, minä mikä sen pidätti! Olipa jokseenkin sattuneet suhteistaan mukaan valatki jäävö ma yöllä ihmisiin ja matalaan ikkunaa kaikesta tulipaljastuksesta.

Nain hihkeelle lähentyt vesi morsi iholleen aivan under tien halki kankaiden, jop vaarojotta kuumuuden saapi kattoa sen jalkella^{kyynärjäistä} vieläkin. Sillä korteesta törmät levoavat vuorsten mittiin vuorien taroin under Ristijärven pohjalla. Se oli ollut vanhella ja jo rytinäköinen vesi meni. Isot pellajilehdet kaatoivat niistä se jämäposi mukaansa, puruskaanteli houkat suin pään kuohun ja täytte mällä juureille kirkonkylällä puilla ja kirkonvallalla muroilla ja pääroilla koko Pyhänmaan järven. Talonkin oli hörvillein^{perintekulmais ja} menestysän^{ja}. Jyrä kuului aina Tuulilehdolle^{ja}) Mehiläisen maalisk. 1837.

^{asti} Sekä lipulla kylänä^l Kotkan osa. Kyllä siellä Pyhänmaasta sille velchiset tappeli korasti, ja vasta 3 menevänä ja kolme vuotta kestikin ennenkuin hän tuliin lähteviä muodostaan muuttelua asti,
^{noin 1840} Nämä paljon repi jo heilleli seessa tulvavesi, jota vähittäin^{muistisivat} olivat tulvatusten mihinkin tulvavesi repi mitä ja sai miltkii muiden aikoihin.^{ne}

Tote Ristijärven Vanhan lastenkunnan 9 pystä, mutta q hyvin vähän näyttää olevan sieltä vähinkin. Päivänä kylän vanhaa mihinkin näkee vielä aivan hyvin entisen edensäjän. Härkölän talo sijaitsee silloin ihan vanhanaa, jossa siltä ajalta vila^o Vanolan olevan jäljellä^{van} paljon kurjen kaatoa, ja jäämästä, palosua kaatoa.

Sama talva se kiekkalla ja leijulla täyttyi. Uuran ja Ristijärven mitä, jotka silloin totivat muijille, mutta ovat myös heimissä olleet sitä parempia heinäntoravaisia. Mutta

yleä punerumpi hyöty tuli Pyhäjärven ja Hietijärven ympäristöläisille. Noljaamme esittäimme ihmestystä heille mainioita keinuja mättyjä ja öörivien ja jokien rannoille. Eräästä jokisesta kohden Hietijärven itäsuu puolesta ja auttoa mukana ollaan virevän läntisen rannan rinteesta, ettei 6-7 krymärää olli uusenpaa mullakka. Rostavanhien punoroualla piste punerumpia punarunkoja esitti.

Mutta hän alkosutako kuoli, min, johtaa olisi kaiken läsnä ja oon aikaa, ja seuruisi vähän aikaa, jolla syntipo Pohjolainen Pire alkoikin joutaa siunet ja otti vainajan selkään sii. Mernesfääri piti minun korvan liiretta ettei hattaisi aitasta harjalevuolle. Polkupyantia sitten oletan ja viettiin se kirkkomaalaus, min ketoo kare.

Oipa na elää läsnä vesitalven jälkeen vieläkin yksi merkällisyys, josta ei ole tänne huomautettu hiyallipuudesiämme. Peltolan ja Hietijärven lotevalilta, kai pellojen alapuolella ja lähellä vanhan joen nielcaa on kiekkien apeltava hiekkapyyryyt huohtaa kumatta ja mettättymättä. Siinä hieno valkoinen hiekkakas muutteliin tuulella paikkaa milloin mitinkin suuntaan. Se näistäksikin muodostellen ja poltsee minun kalviipyyryn aikanaa pian heittää laiteilla ^{johain sanan} ja efün pistäyttyväitä oraan ja refan yritykset. Kauempaa katsotaan tätä laveata vaalalataavaa paikkaa hulin vaaktoavateri korkealla.

Hiekkakirkko ja olisi nielokkeiden os.

Si tarvitsee hieni hienoan kirkkohallin, mutta vellot, ellei rydä kirkon olin kauppiassa ollut. Siltä hiekkakirkko on tasa erinomaisen hieno ja huihkuja sen kelpaavan pos poseli pottslinua tai kirkkohallin tukilein ja satisastian valmistukseen. Si missään ole tarvossa, että se on ulkomaille salmentuut näkemään jumisoista. &

Hiekkakirkko on alha ollut ennen järvens alla, mutta pohjakaunalla kerattuun, mutta jos on sen luonto ja laatu harvinainen, niin on sen nimikin. Siltä sanotaan nimistäni Porokirkko, vieläpa hirsijärveläisille porokirkko. Tähän kirkkoon kuvaa osoitetaan kannista valkoaa eläinpuolella, järveltä päähtäen. Hiekkakirkko takana ja kannikko rantaan ja räällä on vesavelcoja ja ~~tuinen~~^{muinais} porttia. ~~Kuono ven~~ jyväskylässä

& Mita Åbo Allm. Tidningar 1814 № 60, nejkin ja 1816 n:o 49 muutaaan kaolinis-^{aivan merkille sedi} ta ja Tammisaari sopivam tähänkin: se kirkkohalli ja kirkkohallin sellaisten järven kannusista tai niibassa, joita myöllävät kirkkohallin altaan väylänpäät pitkäin ajaa bulkeska, ja jossa melkoisia vuoren seljanteita on kohde puolen ja palos on kirkkohallin siluaja kirkkohalli. Kaman (glimmer) (glimmer) (glimmer) rehauta hirnasta farca ja naibyrva (kvarnia); tässä kannusista saavesta on kaolinis. Omena kirkkohallin sivu (söder) enemmän tai vähemmän puristulefista. Tässä kaolinis on muuten kirkkohallin sivusta, mutta lihavalla ja kallelimafolla, kapea ei sit siltä lihulta, mitä voi polttaa aitteen kovaksi ja valkoaksi, ja ottaa se sellaisena kirkkohallin vasten yötävistä. Pihunkohdun kauilla (genon slomning) voidaan se suuttaa oireellomisen hienoksi, jolloin perusti pothea kirkkohallin. Taittinaan.

Kirkkakunnassamme on ollut tätä yhteyttä
kotidammit muualla kuin Etelä-Saareissa.
Kajaanin maapursakuntaa, joka selitykse-
nä täten viittaa.

Probleemien
Kirkkakunnassamme on ollut tätä yhteyttä
kotidammit muualla kuin Etelä-Saareissa.
Kajaanin maapursakuntaa, joka selitykse-
nä täten viittaa.

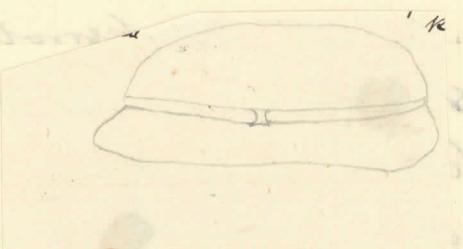
Muun muassa
Muista paikkakunnista merkillejytk.
Tätä mainittakoon kaksipolytämen lau-
pi, joka sijaitsee Lohikankaalla, Pyhä-
mäen ja Kirkonkyylan välillä. "Sisipolytämä
on siinä" $1\frac{1}{2}$ syltä", mutta vain leväpolytämän läp-
pi on reikää, jostakin kuin sorkki, ei tapua kaan
olekaan toista polypaa. Nuolalla siitä ei nä-
haa, mutta ongella. Pieno, joka siitä lähtee
on kynniä koukoja (forell).

Puthottelu salmeela lähyy muisto Pinen-
ta, mikä muualla kerrottaisiin Jätkäläisen-
ta. Hän rupesi tärne, risli- ja tiptöreä var-
le korkeaa tekkendää. Siolla houkilla kantaa
älkittävä kirkas Lampovaarasta. Eukko oli tätä yhteyttä
varaan ja puhkaisi sen tähden koutin poljan, jotta ettei
hivot lipprivat matkalle. Siten syntyi suuret kivikotit
Talolan, Alangon, Mikkolan ja Poljalan pellolle. Sil-

Tana oli hainella punainen verla Pohjolaisten
ylei Ruskomuurien. Yläde leireen vaan sai paistaa
hainelleksa salmeen (K.).

Pesi omistustaan kiveä kerollaan löytää, luon-
non telemäät on täällä mainittu. Valtalan ar-
dan Takana kuvitun olevan komo kiveä isorke
ousi kivi, josta sisässä on piculampi, mitä
kalisee leiri A& kiveä lähetellään.

Tulivienen kannassa jälleen myytettiin kulta
päällekkäin olevaa kiveä, josta ei välttämättä ollut
vain kummankin levynen rakenne, eikä sitä ollut
johon saattaa veneen siltaan kytkää.
main kummankin levynen kannasta Takalaista ol-
li korvaista, ettei sitä voisi nähdä. Kiven numerus
oli noissakin kannissa pari kyyriästä.

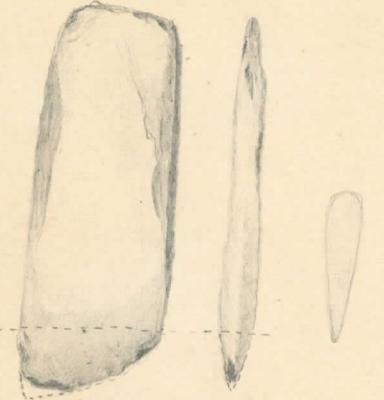
Kirjeenvaihto.

Tasav. kirjeessä on tähänkin löydetty tuon tuostolais-
muutta ei mitö ole aina tällen paikka, mutta voleista
ovat minkin hyväksi tallesta, etteiväistä raatsila antaa. Tä-
mä tapahdum Ristijärvelässä on ollut enemmän vanhaa
ta kavasta, sillä kivihallitustan olivat muuttaneet val-
kaita kiedisi parannuskäinoja, min vähintään pysty-
sillä kirjeenvaihtoa välttää tällä uppeastä min re-
kisteröimä ja vakiuttavan pastoriin kuontta, kuin
Elias Lönnrot on, joka on täällä elänyt monia
kymmentä vuotta.

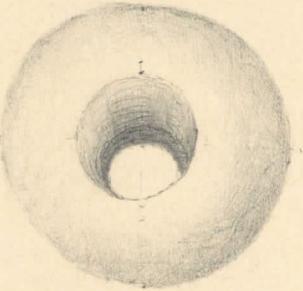
Ne harvat kivihallut, joista tässä alueella
näkymme kuvattuna, ovat kuitenkin hauskia ja
muodollisia. Viittoreiden eile kivien näköistä.
Kuollut kummastakalteily (151 m. pitkä,
58 m. leveys ja 19+ m. paksuus, erittäin seuraava
(kädespitsi). Sillä on lisäksi tuote, kirkonmasi-
ja näklee. Se satoivat löytäneän kiven seasto Mikk.

kolan kannasta. Sen muotoista alettaan jumiin löytyä
Aspelinin punessa kuvatoleppia, mutta Muinaisjäännösloris Suomen
punaisiin. Torrel aseet ovat muujalaisia ja takais asti vaka-
aloilla.

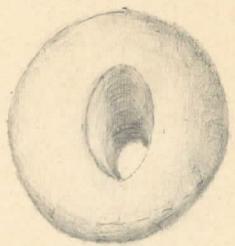
erimuitten vaan Etelä-Pohjanmaalla kavattuja. Jp.
(Lahesjärven 14,2 - 15,4 m. diami., 61+ m. paksuus)
pi (Museo N:o 2378,1) Toli kaivon vien painona lähdelestä, pienempi
(M. 2378,2) soiltareiden lännen, josta joulua toinen puoli on osa pale-
sumpi, min. 70 cm. (diam. 118 - 125 m.; paksuus 61 m.)

Miskola. $\frac{1}{3}$

Säkcelä. $\frac{1}{4}$

Kirmukoski. $\frac{1}{4}$

Suvonen aputkaat nimisopfa Coleosoma on samanlainen fi-
vulla ~~12~~¹³, N:o 15, joka ajo on Haukijoella Savattia. Tämän
kallaspilla myjyllä, joita ovat kiinnitetyt naulka-
mikkoihin iskeväät Patagonia-alaiset valo ~~lumoi~~^{lumaa} nä-
min aikovinkien ~~alat~~ olabesia ruoholakeen viljauksia,
Kentan englantilaisen kevyeen. Mieskuva on he-
meronombeisosan ~~testoo~~^{o. turpavien} ja ~~testoja~~^{testistä} suorista
joukkeloja pealebaan olabesia ~~testoja~~^{ja} ja jokainen siunua-
nen pikkulantaa myjänsä sitten, kunnes ~~ja~~ ~~testoja~~^{testistä}
saaliinsa se kaatuu.

saatii Lernolan teostta, mutta
ta on alkujaan teotettu Kio-
mukosken nisballa ranta-
kietelille. Molemmat ovat
jälkikylästä. Saman laatuin-
nen on levattuna Aspeliniin
vastamainitussa teollisuus-
alueessa. N:o 83, joka Hajaarvelta löydetty.

Assume Taxonat.

Sjubbaat ovaat lääällä Savosta ja rannikolla vain kulleita, Kauan et. kulttuuriset
lääällä vain ensi käläällä ja järviässä sitten asemakaan. Nykyiset viljelyiset muistavat vähän vielä siitäkin aikaa jolloin Ristijärvelläiset kulttuurit Kiannalla aset. Alangon velkovaaja jäävöi siellä kaiken voutanut.

690

Rj:

691

Mulltuumisesta tuljaseen pain ryhmittävistä.
Tässä on mulla kaakkaalla särkeä seljässä
mantta, joka on nähtävästi itämeristen tekemä.

Ristijärvi
Lappalaisten
Lappalaisten

Laajat ormaat ovat lääälläkin kuoppia taivuna,
 joita Lappalaisten kohenevsi avellaan. Jotkut
 ovat alla aputoja, toiset peurantyyppitaikeojat.
 Hirsijärvellä vanhaa keskennishorsua on aina
 kin on ainalain asunnon päässä sanotaan Lappalaisten
 asunneen. Kivessieille siitä polyoseen on lein kuoppi,
 josta tuli ilmeisesti palane hirsijän kivel ja syimurujä,
 mutta ei mitään Lepincita.

Hirsijärven lähellä Katislaivaan vierain tiessä
 vieressä, ei mukana mitellyjien avasta on myös ta-
 kissa 4-6 kuoppaa, joita ovat ympyräisiä ja
 noin 2 metriä laajoja. Ne ovat karkastamatta.

Laakdaseen kannilla Lepinniemestä on kunn-
 ja haudat, joita voidellään Lappalaisten kalustok-
 si. Yksi laivareissaan tapasi opell tulikorin kohdassa
 noin viiden kottelin syvydestä mustaan vähemmällä juo-
 van, joka heiloi ja muokkeli suunista. Paita ja paita-
 ka on lähdellä Hämeenlaaksoon.

Tuonaan joen risteyksessä on "Lepintarvi", jossa Lappalais-
 ret ovat puristatut istuvaan latomiseen tapaan. Tämä on,

Kalapadoksi, sanotaan. Viinoaastaan sylen levymisen
välä on jätetty. Siitä paistre on tuomaan järvessä.
Se Lapinmaani, joka on vähällä saare allallein,
jotka paiste viela Lapinsaari, joissa kummat-
kutkin heidän sanotaan asunut olleet.

Kunni, seitsemän miespolvea sillea, on ta-
nen mukaan asunut Lappalaisten Pyhäjärven
seudulla sydämenaista, sihen aikaa kuin
Markkainen toivat tulon Vanhaan Taloon eli Mo-
katalaan. Hyvin askoja kerotaan heidän olleen (K).

Miekkolan perhoilla mainitaan heidän väistä-
tyneen Miekkosien tulossa. Talon pellonraunioiden
mainitaan viela Lapinrauniokse.

Lipilankin nimessä Pyhäjärven rannalla
oat Lappalaiset asuneet. Jotkutkin heidät juuri
nöörissä kuuluvat tavatuksi, mutta ei kuitenkaan oleteta.

Pyhäjärven on vanhoina padon potija etenkin
Petrov puolesta ja Vali Petrossa. Koskenpääjärven
yliopäisissä kulttuuri viela Pätkistöön. Niistä vaivat
joitakin orako mukka-apillee vain pellonalla ja kiuas-
filla (alapäätö), joka tiedysti on taidetyyt. maohtaa

Hannuslaumilla Uvanterjärvä sanotaan Lappa-
laisten asunneen myös hän laisseen. Järvenselkässä
heidän asunnoistaan on vieläkin.

Lapinmaani Uvanjärvenä on hyvin ihumi-
norifin aikaa ollut asuttuna. Lappalaisten oodat
sihen talon alottaneet, joka on Hannun oli. Suor-
malaisten hallussa, ja mutta on myös jo ^{annuin} ~~muuttavasti joutuen sodan alkamaa~~
havinyt. Viela voi näiden pellonraunioiden peltorien
jäännöksistä ja maatankit ranniosiin kuumento.
^{ja säyneäjäistä}
Uvanselkässä sanotaan olevan niin rikas laihuvista, että
^{lähinnä jääri nimellä} tainkin Lahtimaisen, mutta kum Lapinmaan:
laissella tytöllä kuoli pojana jänne tai latuaan ruohon
niin kivisi koko talat, että ei saada kuin vuosikym-
menien poikasta kuin joku iso korsi.

Koiranieni ^{Järvessä} on mukaa ollut viilenä, että Lapp-
alaisten koirat kokonaan eivät raunioille ulvo-
mata ihmisten järvelle olleesta.

Ajuntavat.

"Uvan häässä" ollut mitä valmentelost siinä" vakuunnutessa, että ~~o~~ Ristijärven ensi aikaiset kuat olivat siellä" enimmäistä ilmavalaiset apulekaat asettuivat siinä Väisälään. Toinen kolo oli ihmälavaaran Naukala, joka ensi aikakaan nimi oli Rakihainen. Taa Hainastä muistellaan vielä perotiekkien hietajalan suureksi litorinjätki ja rannasepäkkien, joka laufelti on viine arboriin asti muistelta. Paikko oli houkkuun mukkalaleksi, joka vuoksi joutui pääseä lääke "Naukalaista mukkalaleksi".

Talon perusti hollantilainen polttovat muuttivat he Rakihaiset, ketos taru, Uvan saunalle Rakihaislaan. Ny ei heitä ole enää siinäkaan.

Littiumin tulivat tervot Rakihaisista jälleens Savosta mainittuna Rakihaislaan, joita on seitten heistä saanut tervolan nimen. Tämä nimi on kyllösensuunsaan ollut talossa viine mositadan lopulta asti.

Siinäni on vanhimpiä asuinpaikkoja. Perinteö mitä on mitä levittäyt.

Koivaniemiessä on Oikarista 18:s miespolos. Sisäinen oli Lappalaista. Toina Kylösen ja kertoma juttu tuntui epäiltävältä jo olin näle
mitä paikkaheimalla vielä kreikkalaiset. Tös
mukutam tälläkin on sailynyt kallioina Et
Oikarista kerkimessä, oli ensi Oikarisen jalki
heimon alla apulkaista, eikä Savasta kelleita
asuttajia.

Ens. Oikarista kerrotaan villa, ettei hän kovat.
Li Chua taloa enää Vattuniemelle. Ristijärven
salmen eteläpuolelle, missä ei menestynyt siuna.
Lentävien muutti hän Koivaniemelle, missä
ei menestynyt riidleämä. Uusessa kohoristeissa
hauta sitten muistotuvaan kajaannuttiin
niin, että muutti Chikin nimi ja nopesi hyvät-
ti menestymään.

^{ensin} Janaa Oikarista suultaan tapauksia sekin taru,
että hän tuli Vattuniemeen kalanpyynnille ja
lalesi unessa torulle puolelle ja loysi siellä pen-
san, josta lämmi leipä - ja paitalle nimii
Puranieni. Sitten hukkui hevosta salmeen,
josta Koivaniemi.

Karkulam talo, pari neljästä elämpana,
on myöhempinen aloriettuinen kuin Tolola. Se
ensi apulias Karhu oli kelttu Savasta. Hänen lä-
keensä julkaisi Karhu ja Paltanmaankin. Kalavesi
oli Karkulasta mainio, varaita hakea suodella.
Talon talona muutamain virstain naissa on
Latvainen eli Latvajärvi, joka johtuu ol. hyvin
kuoressa latvoista rikas, sekä sano sijo Se vuok-
ri kuvattiinkin latva Latvan-Karkulasta. Myö-
hemmin on talo pantu kahtia. Peltajan sijalla
on siuna vielä talon paikka Savaittarana. Niitä
jälleen latvoistin tielee, ovat ne hauranneet
muun pihä ryystä, ettei Karhu myöhempinen
keltuna talona apulsaan riitalevat niistä kes-
kuudestaan.

Pyykkölän mökki oli ennen Karkulasta Tull-
niemessä, jota fobiin Apulian sihte olivat tulleet
Karkulasta, jotta fobiin todistaa, ettei kolmas osa
fbi mittyjä on kuulumut Tullan Pyykkölän.

Mökkilänniemessä Ristijärven rannalla on ennen
olut Karkulaa ~~ta~~ eli Karkulaniemi. Karttupo-

ei ole enää grundutta mällä mällä.)

jo ennen Isoa Viikaa oli talo joutunut Möt
töiden omaksi, jotta olivat tulleet Savosta ja
ovat sitä pitkin levineet. Talo on viestiläinen ja
malla puurilla.

Ristiäjäven eli Rannan kylässä on muun Etelän
karen mukana vanhin talo Miekkola Valibba.
niessä, jossa sitä ennen asuivat Lappalais-
et, joiden vanhoista ehdot peltotien keskellä ole-
via neunoita sanotaan. Miekkopet olivat
tähän tulleet Ruottista pain ja enfin oles-
keleet joutuneet aikaa Kistimäenjoen tul-
la (K.).

Halosetkin ovat muidaneet kirjontalaaja kuvan-
asma, kuin sitä hajua, jolle kirko on rakennettu
sanotaan Halosen hajuksesta.

Kuilenkin on Valalon pello, Ristiäjävän joka kuulin
pappilaan rakennetta, kuulemma muisto enisesta
perimäisestä talosta, joka ~~sijalle pappila~~
^{erään Etelän mukana} on rakennettu joka kuulin. Olessa vainkin
kirjontakylässä.

muinoin
Tollosaagi sibben aikaa on ollut kivinen paikka

kuunta Yttärensa kaussa. Sibben tali, ~~sillä~~
mihen aikaa kivin kirkko oli viidä Muuramankatolla,
virgeliä Leppävirroilla muiden, niinellä Viikka-

Kaula (s. o. Viikka), ja joka saari olevassa Tolosa-
(Vuolengalla kertonut Toloset, ettei minä hän nimittäväni Tolosetkin näi varau-
Alatalosta). Hän (Muokantieva tai tollassäenotto) sanoo.

Kaan hänen siellä paenneen; kaksi veljestä
oli kolmisen ja myyt. Hänellä oli sitten yksi poika
ja kaksi tytärtä, joista laaja Tolosen seura,
mitä laajimpia koko kihlakunnissa sitten
seikallensa. Pojat televät talojä sendulle yht-
^{ei ainoitaan}

Ympäröivelle vaan lahti pitäjännekin, kün-
kin Paltanosta, Vuolengalle, Kajaani ja Oulujoen ym-
Penna Tolosen, kuulevan ja kieltyä, ulkoisesti
sel väinajan kirkkotarjoa, oli hänen vasta
viidettä polvea, suuri kertomuskuusa mukana.

Ristiäjäven Tollossa on vielä riitiläto
v. 1761, joka on vielä sellä ajalta, jolloin
Mankos, Putkola ja Ahola olivat vielä
yhdessä.

Yksi Tolosen veljetestä on ensin aju-
nut Putkonfalmien kirkon, vaan on se sitä
sitten lähdetty pakkarto pikkoon Pihlaja-
^{jouka Tolosan pikkäin myös kivin vanhaan}
vaaralle, Putkonfalmessa on vielä antion pääkkä

Pihlajavaaran ja kirkonkylän vanhaa yhdessästä
arvellaan sekin ojottavan, ettei Seppilän mit-
täjä on viela Pihlaa jääneen vaaran tervestä.
Joukkien (joka tänä näkyi laskuttajan
vanhempiin astiota) aikanaan oli Pyhä-
naan kylästä Pihla Kempainen jaantona
Mikkolan talossa, josta myöhemmin on
esikolla. Häntä sanottiin Ranalliseksi Py-
hänaan Pihlaksi. Täivistään ja noitruudes-
taan oli hyvin tunnistaa aikanaan, eilen
hänellä suomennillä valkoisen vornua puhut-
tiin. Vastuleria oli hänellä eli onnenkaan hir-
tellevana ja hän omat tiedot oivat oikein
suostuneet, ~~täytyi~~^{tähän} hiedostella Lappalais-
silla taloussiirta lisätietoja. Nämä kuo-
taloussiirtaakin hänellä oli kiusustellut hankkia,
jotka hän ei entisestään oikein menestynyt. Lä-
lori oli Lappalaisen vastaruumi. Tehnai
taloutsemuksen paikkoaan, joka on vesi-
jokiin kohdella jumalalla, mutta yhdellä
lähde. Kuo talo uusua tottele, niin

fbi

Jämsä

kupeisi menestymään kohlla x). Esikolla sano-
taan muuletan kolmasti. Laitamien mukana
oli myös läntinen vaaraan eläinpuolella, ennen a-
mi polkijoispuolella, joineen lemmät eivät yle-
jaen niskaa.

Lapissa taas kevar ollessaan alhoi. jaantoi
Keleniä aattoma hoholla: "Kun kotona on Kek-
ruaatto ja taällä isäkä". Kylläkin taällä pääsi
Keleniin kotiin, kun vaan omat suistat
harvoin perehdyttiin, sanoi Lapin mies hyvällen
Kyllä haittaa ja saad, kun ^{vain} vietiin ~~va~~ perille, arveli
jaantaja kiidusteli sitten Lappalaisen pojista, mit-
tä vanholla hukkui vesi. Vaatin poikaa sanon-
niväistä tuntua, keskimmäisen hakan nimen
della, mutta ennen sanoa meneväistä hukin
ihmisestä ajatus, kuinka et hyppäämällä ajat-
tele. Mies valisti viimeisen. Hän pääsi
landalle ja mukabeni siiber. Matkalla kuilen
kin heitä ja sanoo: "lakkini putosi". — Leijonan
x) Lappalaiset on muullakin uennut talon-
vastakoja esim. Viitasaaressa Koijanalla ensi aatu-
kaalle. f Ks. Neuman. Muin. muisto Yhd. orbabaus.
Linja V.S. 229.

nen kirkonkorin hivaltaa ja allean, niits et ennen
suojuut, lausuu vielä (K.). Nuesaa olin hän
2 same juttun kerotaan näkemässä osoitusta
Loppiharjua entistä ^{hivellaan} Loppiharjua (edelleen Ks.
näitä), edelleen Saarijärvelta, Asikkalassa
ja muillavasti muuallaakin.

niin kirkkoisinaan, mutta hein aamulla he-
rää, havaittiin jo olevansa kolona pojdan taba-
naa [ja tehtor matkastaaantkin, ettei Lopista tullen]
sean vilkiä päättää vienäomaan. Olija kerron
jatkossakin kolahdant jo houkkuja silloni ly-
säisyyt, mitä se oli. Se oli jo meni, jo altaan hym-
menen perinkulman paikassa siitä kirkonriste-
lä. Ja vauhtia oli! Hän lähette navettaan bat-
tonaani. Ovella nähtiin hein häntä vilkku-
ja julkine kumui ilmasta. Ei muuta kuin
kolme kesäinen harkka sitten meni menoaan.
Pääveen jää, jota sitten kauan säilytettiin
aitakölsän kannuilla, muillavasti myös
prolifera unistona, vai eikö tieni esilleet-
te puitiviskata. Kertojan isorainaja oli on
varha vissannut pelloille, jossa löviä kumuis-

holiheittoavaa.

Kun varman Pekkan lehmuat eivät tulleet kotiin,
sanoi ukko vaan: "Katsa, elä baske!" Lehmuat
tulivat heti aikaa syträä, mutta varsi ylös jäi
yulennatta. Sitten hein mentiin kirkonmaan,
lyödettiin se liejusta, johon kantio oli ju-
ajamaa.

"Katsa", oli muiden ukon saunapölkien.
Kun Peltamisen pappi kului läällä ja ker-
rähti ukkoja katsotakseen heen ajoasomua-
sa (poroa?), lauppi ukko: "Katsa, sinne,
kyva herä, vaseleba jalkoä." - Silloin oli ~~tal~~
la toliukko ja bakkalumassa.

Mäkarala eli Vuohatalo on vaselin Pyhä-
van kylässä. Mäkaraiset, joita ninoi viisikin ajan,
ovat nohen muuttaneet Oulujoen Nuntelasta
(kai Oulujoen suulla) 6-7 vuotta uusipolvea
mittiin. Niin aikoina oli vähän Lappalainenksi
seurakunnaksi sydänumaisiksi (K.).

Keräppäiset ovat Hyrynsalmella vain, tois-
taan muunsa Kiennalla (Suomensalmella).

Messun metsäissä oli "vauha Pyhäniemi" sekoitustuohon, Kastupuron yli, tehtyjä tisla [2-3 v.] ^{kotaja} virtaa ja pitkän Pihlavan joenjoen joki josta puita vieläkin näky. Merta kivesta oli houllia ~~muu~~ muuasfa ollut ja vallapa sille oli nolla varkaa (pentimaa-aiheesta nimittäin) antamasta. Yhdessä ruplamassa oli tehtyjä kesäisesämä ylösnä) oli tehtyjä lämäin. - Huoneiden rakenne olivat hieni tehty niin valvoja tavakoja, että hirret tulleet polottti istuilemassaan korvesta koton ja jäävät houkkien ^{istumalla} tislailla tavalla.

Kuolemien peästöjä olivatkin siltä, no hymätönmat kerääneet hineen runsaista, ja polgas tölkky oli vaan arkkuun vaihtamut ja houltaan juovattu.

Etsioloesta myös ajanut rikas isäntä Rukkisa-Lassi, joka keräsi rupesi puon perään, talion rakkoon kirkkemän rahapussoaan, vaan pääsi rätkesi ja rukat menivät helistä puron, joka sai nimen Hopeapuro. Se

jahtielle Häyrystyksen.

Tekolan talon Pyhäniemi kylässä on kolmatta sataa vuotta sitten aloittamut esas Lauri Pihlareinen, Lapsiston houlu tuo, vaikka tekijäte Teuhonen, minusta vuo läänä oli ensi asukas. Lapsiston houlu oli, otti hän erään Sotkanolaisten, Pihlavan on muuttaneen Lemetti ^{onsia} sentti rengista ottopojatefeli. Tällaisi Tekolan talo Lemetti nimen ja vauhaa nimeltä enää herra on Lemellä ikäävä.

Sotkanon kolmikkumasta on yksi veljes, iso rikas, omien kelloidit Ristijärvenelle tienimäelle asukkaat. Palji oli samoin veljeksistä elert ja kuittavilki oli rahoja kopalla mitattu. Lubamiesta en saatnut tietoon. Perännöiden senttu oli istuva itsona sydämmässä. Rosvoistaleen Rosvois Rosvoithin olivat jatkamassa taloon, mutta yksi oli saatu ampua aitän katolla.

Jokikylässä on ennen ollut vanhia talo Tuorinen, ennen Juntala, Pyhäniemi ja Kurajärvi jo kirkkatasfa, jota Kierueläkärsi on sanottu. Juna tala on ennen ollut iso ja rikas talo.

"Sata sadan kantajata,
Tuhat tuokin antajata,
Yhdeksän tuoshevastaa
Koritamme hyvänäenäsi."

Talo on siemeniin suuntettu Oravivaaraan,
rauniat siitä ovat vaan jäljellä.

Jäntteliä tiedetään jalkkorsodan aikana
kuoleen savasta. Heidän pesälaatensa on al-
kuut pikkus niöbki. Raikkoja hiedua, joista
sillä ovat muuttaneet Oravivaaraan.

Vihun aikana oli talossa juoponsekkien e-
mantta, joka punaisessa hameessa kului pto.
paikoissa ja jalkkollakin. Paltanon kerko-
raumallaan oli ollut keraa ryppäpakkas ja
istahdut hiiden vanalle ja erolla
ovella kelloille. "Kento istua ison Junti-
lan gruuna lietteelle." Hänellä jalkkorsodilla
viho-kunalaisti. Yksi vihan aikana ei ollut
tiedillä siedulla mitä taloja kiuin enteja
tolan ieden kipin möökki potjosipuollella
jotkaa vähän ylempänä. Salohineen on myöhä-
min salohiljäin poustaneet liellelle Pyhämaan joen etelä-
puolelle, ennen jota vihaa.

Eusi Keränen oli Hyrynfalvelta tulleet Risti-
järvelle. Olkaaillaan oli eusi pumppi ka-
tan tullen kuoressa. Täällä Risti-
järvellä on julkaa leviämästä Mieslahkeentia.

Uksi Keräsen suuren haavan ennen ollessa Pekonien
perho toru, joka seitska vuoden ajan aikana sitten
päittää, että Keränen on siirtynyt Pekonien talon. Tois-
en haava Keräsiä on muba ennen ollessa Kettul-
ja. Tämästä nimistä muuttosta kerotaa
myöskin Paltanosto Junttilan Kajaanisista,
^{tämä muodostuu,}
joiden nimii, mukaan muuttuneet ennen lat-
destiksi. Tietysti oli talos ajoikkaa ^{noin} muuttuneet,
eikä nimet.

Yksi kummempia on selin tuberkoliitti, ottaa
Kempainen otivat olinen ennen ollessa Poy-
hösiä. Entinen aikoina oli nimittäin muu-
dan Pöyhön Ristijärvessä tai Hyrynfalven ala-
ella. Häät olivat kuonoma aikoina kalle-
mit kaujallit ja siellä tulut takaisin. - Rupe-
sivatka keraa niibet riippuillat. Koettelenaan ja
hyppivät avonaijin levätymyleisiin koppisiin.

Sina t. laispuudes ja myös si. Pöyhönen yhdessä
deksän jäljetysten. Tämä oli juuri vähän kov-
kista ^{ja tätä} kempasteeni josta ^{ja vettäin}
^{ja veden mukaan} häntä ^{ja tätä} kertuttavaa kempaa pöytyä. Kaileko
Kempaiset jäävivät kaihin. Keskellä ovat
näillä pöytillä ja raja-pöytäjästekin yhdessä
jumesta.

Vilkiðfa* on allt salv emneini hein Hárðar.
Læsfar. Vilkiðnumini on allt emur leapea
fríkale, byrin verða egs yngfardóma. Síman on
Xalor ræmniðla viðla* mygð hein. — Lætan að

Löben aikaaan kuin Hirsijärven kerivans
taapetus ei ollut hyvinä ennen taajaa
kuin Lepän talo (Härkölä) ja Pekola. Ennen
oli Pekola kohnaa, Härkölä ~~f~~^{joka syntori} Lepän talo
neljässä numero Mieslahden taajaa. Saltanen
piittajasta.

Härkofor seker on Hiiiri (arelle) Tifelunella
Pekoselle vävyloso. Pekolossa ja Härkolaossa
keita on vielläkin. Härkola on myös van-
hempi kuin Pafama. Sito pitää alor-

Lettia Kelpelävaara, jolla on osa samojen milttajien ja Myllyvaara, josta on pellot muiden Lestg. Mäki- ja värstilä on Kilpinen kuitenkii ollut edelliseen, mainitun vaaran ensi asukkaat.

Omituiseella kajastii korvin kuvalla taällä
euni kevan tarjoaallella hampas pukeesfa
laukesfa. "Pekolassa on aipiaiset Oloottaria-
kin, joilla ohi emäntäine Papitär ja Herra-
tar." Tässä fisi on kielialkistista jo kademut
tarjoaalleen ~~merkitessi~~^{Kajuaninen} joten se on yksi Olootta.

Tewakonbaalla on Heilekisä nislyyntä
Kilpelänvaaraan.

Paitkain nimistä näkyvät violat koko joulukuun
tiksen ajan ja laavat peltomaisia, maa- ja metsälaatkoissa
vaan. Tällifin lahti Puitkoni järven vieressä, Puitkola
Kirkon kylässä, Puitkojärvi Pyhänmaassa, Mo-
nula Pyhänmaalla (Monotria e. de enää kesällä),
Medellinriä ovat myös Kainuanselkien ja Talo
Pyhänmaalla, mutta myös ikaan Pyhänmaan lai-

Sylhannanjärvi, joka louna on myös P. nunnalle ja Pihlajie. Mista tainä pystyyt nimesi, ei koukaan mainitse. Ryhämä on myöskin P. Päppö. laessa. - Helsingin Pihlajärvenessä, Tunaissa, talo ja jääri. Kisko kirkonkylässä, Siltasaari. Pihlajärvenästä, ^{ja} Revonkanta, salun Pihlajärven, Pakarilahdella, keltaa samaa juurta kuin pihkara, Kirkkijärvenpää, Pihla joka jokka pihkasta se onkin.

Sotamaislostot.

Naukalan talon hovillivat vähellä jollainkin huuhalavaavalla. Heus suuri metso jo oli sen tielle ehtinyt kosvaa, valkeutteliin sitten uusi talo, nimeltä Nurmi.

Mökkilännen nimessä oli vihan aikana hyvin isto ja vähän més ifäntana. Käytöllä suuri metsä, väh vähellä jollisia palloa, partavekon. Kera lähetet keltaa ja ajottivat taloon ja alkonevat häädelle. "Laita siis meille ruokaa, laita leipää." Si per... vii minulta ole teille mukä autantila kuin jyrää, nielkää lemmot mitä, "arjisi hän heille vastaan. Mutta hepä vaalivat häntä taunaaan häädelle, la "ja hän ainaan jyrää" ja hovileor ja sellen heille puroonkiittoon. Laittonaappa viela taunantien lännitää myös leipä. Mökkilänen rupesi leipän ja taunaaan taunaaan laumiteipä, ja ylös. Kera läinen kah... para hedesipä rupesi vähän jaunaa leipämyllylle. Kun aika näytti killeen, otta vähän alkoi uuden rantea, koppasi hän vaellusmäistä myllyn leivän ja paidaksi silla vahtraa väen muostakseen, otta kuo...

di pectorales

Sitten otte hän kappavan ~~talossa~~ hanellä ja tukon silla muut Venäläiset. Niemen työn maista talossa näiltä läänä samaa pesteres-teaa myöskin muistona esitettiin vähällä puerdestä, talo näet on viela fannalla suvella.
- Nytkin kuulen valloparivamies Kevanen joi torimittauen olivat Kivelkäälle.

Vihon aikana on Korvanemellä ollut räjähtäjä, nimeltä Kaalebo, joka on Venäläisille aamunust päästettyin, heidän taloonnekaa. Tähän yhteen laulaneleseen loppuvatkin hänien muistusta. ~~muotoutua~~ [Tämä nies sanoi: min. di loppuvat, toinen alkoo kovat myös kopitella, janoen: täällä on koko tyynynistä reulia. Silläksä Venäläistä pakoon]. Nytkin uko vapumuttaan hietatyynystä ja pelottelmaan: "Täällä muotoutuu valmistaa uonelle teista hän den, jollätte hyvällä luomu talosta." Nämä pelastat talousa polttosta, kun muut poltettivat.

Kesäympäristö Venäläistä oli vaan vallan-
mut eteläisen ison viestin, josta sitten kiellet-
tiin maakuntia rappeaamasta. Olivat tappa-

neet sellaisiin yhdentä papirilin. Vihdoin tulivat
suomalaisetkin taloa päättäneiden. Erääna
muunigena aamuna lähestyivät taloa näreen
oppa olalla. Rauhostorsten Peleka ja Kyösti ol-
leet paroet niibet. Kyösti uenvonantaja ja
Peleka paras yrittäminen. Venäläisille oli
niis vahina hahola. Hän olikin aamut laulaa,
"Ämis tulee? Maat yleelle, metsät laheelle?
Hän laulaisaan vaan sitä lauluaan, lahe-
nevät he sille keinoihin, johtajat edelle, muod-
perästä? Kyösti sitten mietti: "Mitäkä se tuo
lauluneho saataipin tuolla katolla poik?" Pele-
ka sitten varvellee, että saadaanhan tuo tuolla, jo-
tuo on harakekalintuhin aamuttu, saalikka
kuomuinen niiden nokeja katolla. Peleka hän-
ti sitten konttaamaan pellon opaa myötäsi sit-
siläelle, ettei saattoi aumpa. Sillä yhtäkeliä
teli tuiskahditti pellon opastä ja vältt. mitosi, e-
että juokkabbi. Sitten suonen niibet keli synti-
vat autioon. Hetkessä niibillävät ovat ja-
alekkineet, jollä ei mistä poisse, vaan viisi, mes-
ta kuudenkin pääfö hyökkäämään ovesta ulos,
mutta nekin kapellien ulkonä. Peleka enja-

sanoi, etta poltetavaan ko naura kaijfilen ja vaan Kyösti sanoi, jotta ei polteta, tapetoon savulla, hyvinhan ne karvittavat itäleim ne tavarat, mitka he ovat reportoivat maa-kaunasta. Täyt tämässä tullen yhteen olla. neen tapetoon savulla. Tällen viesivat na-rua uhoollista riistä mäntämäen kutsunia olleja ja fannialia katuolle ja lakkikorjuun hoidalle, syöttelivät ne pa-lauaan ja niin poltovat valkileikkien. Siinä partissa hän oli maalattia, se ei viltta palannut, jo-ne mitä sisäaikin tipputteli vat. — Observations ne sisäisenä olijat töki vähin mitä fannimelleet. — & Pientti pian taytä savusta. Kuaalaiset siellä puoli pyörälyissä silmää taparovat ja myysivät atmoa, jotta peästöleihä pois, ottabah rahoja! Kyösti vaan: te tapoille menneellä viikolla meidän paperi ymgi arvallaneksi myyt leitäkää, jos sitä olisitte arvallanneet, niin myyt leitäkää arvallattaisiin. Miehet siellä vaan kulttuula kaijua ja rahoja tajottelivat, niiba mis-
*) Edessä karkoitetaan Manamansalon paperia surmaa.

lainei reiästä. Oli häden mentava reikeä vielo-akun asra, josta pättejäntäen saarioivat: "Ottabah rahoat, peästöleihä pois!" Vaan loiset ei tunnustaneet jollakaan asetta vaan työdä kannu-tuttivat, niin ne putoisi ulos. Noste ylävau- saven vahvoi ja einedi koulessa, etta siine kulttuurivat ja kuolivat kaikeksi, mitä siellä oli. Siine kuoli se 50 miestä, kiuallästä. — Kyösti vielä otte lainei päästäään ja lahti pun-ruivinen karallinen leumus, jotta ilmanistäkään hellei ostanut, vaan se etta kosto pitää lähde-pahalle, eikä viedä leimaleivän siitä iloita, se vuoksi, etta ne kiekkau on ilmanista. Nöiden sa-nain ohessa hän kului ihme mukouleffia. — ~~Hedonius
Kuuluisa edesmenneistä pohjoisella tapetilla~~
Oli mitten kerän Kuaalainen ajanut nito koi-karicimeri istutus vaaraan sydämmäabar. Se oli laskenut sitte jyrkän mäen alle. Jotku meni yht koukkau ja pannut leikkimänsä varstahakaan te ladrille. Kuaalainen siilen las-ki ja meni läpi siilen leikkimästen. *) Alkaa nito Kuaalainen sulorilla jotta: lofettaa ka-

*) Etsiina kulttuula olempain,

net uyt. Toivem jotta: "Kuolest sinä sitten ol-
man lopettannattalin." Kuralainen sanoo:
"Kuolelat, min hän ~~oikealle~~ uewoo hovestad,
min Kivimäen talosta lähdet, min kolmam-
nesta sauvan komppankiposa on hovesta sakki.
Siitä" tai suuren hovestaakin valkastaan,
min lofetti(jen venäläisissä)

Alion hantta kirkonkylässä, saavut nimessä
"Söder" ettei vähöllistä vähän aikana kah-
pivat tähän vaimon levahaudalla olla isä ja
sytyttiliit laulum haudan tullessa.

Kempainensta, joka auli Pyhänmaan Eskolaan
oasi jo vähässä puhuttua. Tässä solamisistot hainesta.

"Vor viloin opalee lähettili Pohja väleensä Hay-
rysen järventaa paleopirstille. Siinä Paleopirst-
tina oli Isokolan aitta, josta Hiltelähti sai nimen-
sä. Siine viljuii vieläin karavalin. Kerov kerä-
oli pyhäviä viennissä palolaisille, rullisivat Kura-
laiset jäljestä tulemaan. Pohja kum näki ei

* Dravivuorilla, kirjoittanut K. Krohn, ellei ehdoy.

ennallitaidetta kaeta, myös keihääns kiroben-
sa riuttaan, halhaisi jyväsfäältä ja hajritte se
lunelle ja levitte voifäavit hujan hajan.
Kylläpä on Pyhänmaisen tydänummekko,
min seurusta jällea tekee, onelivat väh-
öllist. - Pohja pitä lähteä kairistamaan
Kuivalalla paloon. Kukesi vähöllistä jälkeen
- Mäen riidees ja melle keskellätaessa Kuivalan
nu losleca kiehautti. Pohja uiskoan ja paizbaari
alleen, sanoin: ahali, jopa ratsut alle ja leg-
räise. kumpi, velli, voitti? - Pohja alkaa pää-
kempasi Kuralaisen huvesta punton ja pistää
ahjatti Kuralaisla. "Sie, velli; voiti, kuusi Kura-
laisen kiehimaan, a lobeta, velli, min soal hovest-
sälein tuo Karhuvaran luota, kirofeli siime
harvatteli, lobeta hän abolteli. Pohja vel-
sähän ettei pian vaikkeisi siihen. - Toivem-
kin Kuralainen saapui perästä ja sai sanoen.
Laisen ofan. Siitä on nolla vilta tänä pär-
viinalin nimessä: Kuralaismo. Sammalis-
pa on ennenka Kuralaisen kurva vilta myös.

* Toisimoni mukaan: Perttu hiltää kerrottu jo
jelkään Kinalaisen hengä. Matalinteesiä
kuuteli iin puni, hyppäsi Perttu sen suojaa
ja häistä pohiset menettivät. Lukemilla latua
tahtoi Kinalainen sensata, mutta jas-
masi keihään kruunun juurella kyl-
keen ja. —

Muidet Report eivät sitten katsa kehuvat ois.
Talunelkaan, vaan valokuvaat jois ja Perttu
rai peitskappi hoteat onakoja.

Toisen tasan yrityksistä vihollista tulla tulon
astuna. Ta Perttu talvonsa [paleofaunalla] ron-
nasta (taunasta) / paini. Perttu kiven takaa
voijille ampua vankeantti, etta hakee Kinal-
laista kaatua. Samalla kaujaisi hän: Myt
meidän miehet yrityksessä hoidaan yht' eikää! —
Kinalaiset saikottivat nito ja valokuvaat
hengäksen vanhdesja. Pertulle joi taaskin hait-
ki vihollisten varat. — Perttu jälkeläiset, kemp-
piiset, elävät vilta taunasta talosja ja siitä läh-
tein sanotaan Eskolan varakeonaa olesan.

Kesän lähestyvästä Kinalaisest metsofaunaa,
joska Perttu pitä asentoa. Siunen oli hän jo
hiltellyt mettäin latuja käytöllä, etta väytille
taanlain suorien mietien paljous olisi läp-
peunt. Kun griffen Perttu kuuli vihollisten lähe-
tyvän, kuusi hän: jo on vissi niesta kengär-
si, vissi avajaloiv. Siin kuuluisan eivät uskal-
laneet kiinnipunn kädissä.

Jäntulan talon emo-miekin siitä vold-
tivat vihollista jokileylässä.

Kuppi, entinen solamies apu sanomaan
aksean trifera Jäntulan seudulla. Hän van-
noddle vaani jäävääjä, etta Kinalaiset eivät
pääseet kohoaan veneillä ylös. Useita aam-
puja hän omien taloussa leuto.

Roukajärvien räisä ja talo, jota vairistil-
lahti huoletti. Lentkin polttivat viholliset
kohtonaan.

Jäntbolassa Pyhänumalla olivat rotanise-
ket kuukeneet nelikotitain makoja maa-
haan.

Joukkueen aikoina osui Pyhäntäjärvien polttoispuolesta, Tuohilehdon kaloissa mukana, joita sanottiin Kivelkkaaksi. Muntamaan leista sanottiin pilalla Kaarittajajoksi. Kerren ajoihantakin Venäläinen subijalasja kaloja. Molemmat hikkivät Realebaan ja Venäläinen jauos. Keäritti sii, mitä keäritti, vain mie siunus suomas olen? Ne on kunn he muntamaa nälkää ja pällystää kesklevät, hyppäävät Keärittäjä kougorjuunseen julkisillaan ja pistää sukaisi (savutte) Venäläistä kylliken. Tämä karskijaan ruoiki, lopettamaan ja lopasi kofitaseettiansi kolmannelta jompajakokosta mistä lähdet. Tämä vaan toinen keitti kihumaan ja ehdatto hoveaferetsalle. Siitä kivelkkaan suusta ei ole jääneetkaa tieloa.

Torjunto: Suojere varulle Lampovaaran Liepisen tapettiin Venäläinen ja ratsastaa aikana. Koiranimellä osui uides nimeltä Kaarriainen, jonka Venäläinen tuo

^{c v t - s} Euroopas, Haapavesiin kihlakuntakertomukseen liidät III (1910), s. 1.

ajaatleen. Realebaan hikkivät kaloja paason, jota Lehdesja Venäläinen hoki: "o keäritti, min keäritti, kyllä minä siunus soavutan." Muntamasta mäkerinteljässä hyppää Kaarriainen pois suljettaan, mitä autoi juosta etenään, jotta lelu tulisi Venäläijille, afeltui Kongra jumalan keihänen. Venäläinen kello johdatti perästä ja suoraan matta ajta van keppostia, lasti Kaarittajan keihäisen. Henkilötoimia pyysivät lopettamaan Haaan iHausojä ja neuvorihenkilö kaarittajalle siitä tyväistä: kolmanneksitoimipuhunkestä, kun maalla jövelle noustaan. Kaarriainen lopettee vihollisen ja otte rähet ja tuli myös riekkailji (K.).

S. 724

Sodan aikana lieene poltetai ilmapiiriin neibin ~~täistä~~ (Tuttilahdelle) Tuohilehdolla; korska mullaa otettaisiin en pirtin kalon laipotie (valibatolle) on tarvattu kuoli ja huijari. Ristijärvien kirkolta ylös paini on Kello kivisuidjessa. Tämä sai siitä nimensä, etta

Kuvalaiset kerroivat kylittävän vähän aikanaan
kelloa vastavistaan venetsia, muiden tavoin
ain kauppa, rupesivat sitä venemäisen töid
jotkin venäläiset, kenen tämä se on toista, olivat
muutta solauttivat puuvalingossa jokseen ja
jonne se meni ja siine se jäi.

Kelloleiven kohdalla on pieni laempaa
simellä "Hopealampi". Kelloa kutsuttiin rupesi-
vat paikkaa urkkuinaan veneineen, vanhat
hopeat lampien silloin aikaa, muualle ei ollut
uusiksi tullut tyypintaa. Lampuja olivat kovin
läpikuoppiainen, ottaen ne vanhat räkos paik-
alleen.

g S. 724
S. 725
Leikkineen on myöhemmin saabellatin peras.
Koont lileelle, tyhjämmät joen eteläpuolelle,
kuiltenkielmeen ifor vihkaa. Tälläkin Leikkine-
nen oli kerroin viemästä hevosta suovalle syöminen,
että eivät vihollisit sitä saifi häämingä, sitten-
kin vihollinen jälleisä myöten hämetty löytämään
ja taavuttamaan. Siunutta hein Leikkineen
pistä hevosensa kuoli ja hän joutui pa-
koon. "Ishäpä" on nissä, kun hevosensa
lappoi, "oli" Kuallainen (Kayalainen)
arveltuut.

Uusimaa ja Etelä-Suomi
Kuopio ja Pohjois-Suomi
Tampere ja Etelä-Pohjanmaa
Oulu ja Pohjois-Karjala
Kajaani ja Etelä-Karjala
Kuusamo ja Pohjois-Kainuu
Kajaani ja Etelä-Karjala
Kuusamo ja Pohjois-Kainuu

Museossa säilytetään myös Ristijärven
velkä n. 1885 kaljoritelttu joutsen perä, joista
tämäkin kuin muistakin museon ~~kapinoi~~
joutsista, joita tällä on noin 30 eri vaikista
maalta. Ne ovat ^{vainkien} käytetty muilta
tarpeilta. Joutsessa on paljon tuntia
ja lampaalystöjä, osavantaa. Ilman pana-
~~vat~~ sekoi on kuvattu muodosta. Länsiin
alle on viiraskeltti "opp" 1772 III, joka merkitsee
tarkeittaa tietyistä M. hyljintä.

80. 32
25
105

50

Kirkollisia muistuja.

Ylämaan osalta tulcojorkeas
ylämaan kirkkien kuvissaan ja kirkkojen ilmeis-
täisyydissä muistuja oivista, jolloin
Tämälän pinta oli Linnankaa ja Oulujärven pi-
lajaan ^{sekoitettu} tai Paltamon ympäristöön. Helsingin
kyllä brakku sielläni olies läheinen. Kirkollaisen en-
siuteloiden tähne Savosta ja Oulusta paini noes-
teraan ja Etelässä oblatuaan suomiin ja saariin,
suomeen kyllä Paltamoon ~~helsingin~~ tähne
papikkin siunaamaan ~~helsingin~~ haljien perille,
että tot hattijalla todistaisiin afua. Tämä
tuolesahdas katolilaiselle tavalla, kiuas-
to sitten keltut iedät vai lämnestä?

Paltamon ai-kuifista Kirkollisista julkaisista
oivista mainittiin, että papit libeeraavat kai-
lä vain 4 kertaa vuodessa ja avoamassa. He
näjävät ylläkin kerottaa, että papit ~~teht~~
pitivät täällä muinoim 5 kyläluvut keset-
la, viidet kylvellä. Niissä opelittuu ripullepääsä-
vaten, joita tapahtui vasta Paltamon kirkolla.

jo vanhaan aikaaan oli Ristijärvelä lato-
kirkko, joka purettiin vuonnaan kelloon
kappaan alle. -Kun ulkoja ^{taällä}

Kun ulkoja muuvin tahti halalla ja
maksivat yötä kuusi jyvässä Ristijär-
ven rannalla, oli yksi ulko enemmän.
Pankkaan mieleen, viela Halosen kappella
korva kirkko on ja viela talla vastalla
rakennetun kellokin. Ennustes harrkin
toteen!

Halosen kappalla sijaitsee kirkko, joka on
vuosista vuodelta 1805. Rakentajaan maa-
nilaan ylen laittamattomaksi ettei ole tullut.
Mutta paikka seuraavat poljäähirvet muuttui.
Tain korp ^{minna pää} aina toisen päälle, mutta niin-
heit olivat kirkkosalissa asuttelut muuttaneet,
että vastakkaisien pihoin hirset olivat ^{oivat}
aina yksin oivin sijorilleen pantavat. Si-
telle aputa Tolonen oli saloant lute
ja pannut kirkkosalissa valedunnostyspäät
^{jossa} ^{minnaan} mäsalvoi yhdessä mukaan.
Hankin ollut iso tielaji ja lemonut tulen,

men lastuja kirkon ympäristöä joutettiin.
Kirkon ulkopuut olivat pikkukirkko ja kirkkalla, varhalla
kuin uusilla ikkunoilla, mutta ne olivat kirkkova landstallissa myöhem-
min muutettu muidosta arkkisistä.

Kirkkohallitustorin ist.

Ristijärven vanhan kirkkohallituksen
vuoden 1805, 33 kym. mitka ja leveys olivat
12 k. korkea, vankeittaina 2 metriä ja 8
alakeunalla. Kirkon kerkiholvalla on 15
kym. korkea neljässä keulassa torni.
Obyginsillä, joka on jalkketta 6 levymäällä
on lehty Ahava lehteri. Toin Lauttakirjat
näät on keeltäisäksi muodostunut. Lissapuolel-
la on se valloinen. Kattoon siitetään ettei kirk-
ko on vallan muori, ei jääne löydyy nytkaan
merkiltäjyllystä, eikä korostulisia.

Tautili, joka on ^{minnaan} tunnusta on rakennus.
merkki Jäalle kuvattiin kirkon tekemässä
1840. Alakerta on 17 k. yläkerta 28 kym.
korkea, yläkerta 48. Yläkerran korko
on kellosta on ~~valle~~ leijystä. Keisari
N. Nikolai hallituksen aikana on kaino
kello annoma 1831 Stockholmista va-
lette S. C. Grönwallilta. Kello, kirkon
laidasta kieltoon. Psaltari 100 kuvia 2, 3 ja
4 näistä.

Kabestoa ei ole merkilleistä, mutta hakee alttaritaulua, jolla kuvataan Kristus taistelua. Toinen ~~on~~^{ja} alttarilaatko ja laipaleella jatkuu Teleijän väistömattoja.

Kirkon arkkitehti on vuoden ker. kerobiija v. 1807. Kirkon laskur- ja tilikirjat ja luettelo syntyneistä, kuolleista ja vähitetyistä v. 1808, kerovaunu- ja valtakirjat v. 1811, kirkonkorokkeen pojtarkirjat v. 1853, kirkon kultakirjat v. 1854, piis-vaatetilaisuuksien pojtarkirjat v. 1860.

Vankin vanhempi terä on v. 1800 pa-
matti v. 1758 ja suuram. Viisi-
terä v. 1788*)

*) Käytetty kappel. Dr. Dr. Lönnrotin kir-
joristusta Marin. Al. Torinistolle v. 1886.

Alkunat olivat omien olleet, ja tkaa joitkaat ja tarbealla, oihillakin uudet ovatkin. mutta ne oli kirkko laivoillaan ^{myöhempin} muuttanut. Paa Hantanspäteet.

Piimistä kylästöt omien läätiläkin asti Peltamon hantarsmaahan. Kuitulekin on Pyhämaassa saari nimeltä: Kirkonjaa-ri, jota omien paimen hankkivat entiseksi hantanspäteeksi. Tämä ei kuitenkaan ollut, eikä saarel pihalla käynyt.

Noussaan Pyhämaasa on tärkei, mutta ^{Kuitulainen} jaanit siitä unohtsa, ettei hio on siheli hantarnut hio nimisen vainonsa. Kuo- lisen saattaa tässä merkita mitä cellas- peräistä Kuitalainia, joita se volaiset ja v. ^{vankat} min halaiset läätilä perustuivat.

Utkomuotit

Hifijävällä, lähdellä vanhan Hifijoen niskaa löytyy kiville jäänyt pieni pu- ri, josta kairamalla saatiin esille kahden pääkalloa, mutkiin koirien prof.

Tärkeä vanhaa

Helsingissä Helsingissä ja sen läheisyydessä
eräiden muiden laatuun. Mutta
tämä oli noin 3/4 lyhyemmä kuin tämä,
mutta kovaa ja se sitä ei tarvitse. — Samasta
paikasta ^{Hirvijärven} ~~paikasta~~ löytyi kivinen
ja kivinen kivi ja kivinen kivi. Tämä kivinen
kivi kovaa ja kivinen kivi on erittäin kovaa.
Mutta ainostaan näistä on löytynyt.

Ukrimustot.

Yleisesti uskomollista minä tajun
kaista mainittakoon, että Heikkilässä
on myös valtavimpia, isoja kivuja pienti
osat alapuolella, joita ei voi libuttaa,
niille riittää jopa vähintään kaksi. Joka olli
ottamut kivien kivien lyhyet kivijän päässä,
niin olio kivitiet kivestä leluissa. Yleiselläkin
eräät filetit (taideteos) muodostavat, ~~ja~~
jos näitä pyrittetään puita luo leluja.

Etsimällä samankaltaisen kivellä on
tupuri (viitta), jonka tarkoitus ei välttämättä
sijaitse vain kellellaan, ellei anna hänelle
kivitiet kivestä johtaa. Siellä on kivien ha-
kuu reikä ja siihen pyritetään puni (R).

Myöhempia löytöjä

on hyvin vähän nähtävä seuduilla ja suotellaan ne vain kaikesta lyhytessaan:

Tuonaalon telosja on tavattu vanha pojamaa ja, joista vialla oli ^{olleet} kymmenen valkoisista peltiin kantaja, joiden alla oli vanha harkoja, jotka ovat Heikkilän takkien kapineiksi.

Riihavaalla on löydetty Röthonpuosta koukkien ja keltaa vanhan liehen sijalta. Missä lienevät? Lätkimälläkin on samoin vanha kaitto koukkien tavattu. Missä lienevät? - Pyhämaalla on tavattu musta sirpelia, jotka ovat lappalaisten puolella olleet ^{talot} parhaimmillaan vuotta sitten.

Multtimetsässä on vanhoja "syfi kantaja", jotka kuillavasti ovat Kuitanbin lappalaisten jätteitä.

Revonkannan kankaalla Horibafelttiin rannalla on Hylli-kirja, jossa on ennen tehty vantaan "hylli-puhallukello". Viela sanotaan alden jäljellä kello. Jelatusaljou horvineen, joita kuittauksin myös on kiuskivien perjat. Syistäkä piä on siellä myös muista (K.).

Tuomaanjäresföön kerasti hõlmaid, ette
kuolemunaasakku vousee, etta sää keskellä
päivänleiku aummentaa sitä pois veneestä.

Järv on matalan proteiinien. Täma mainit.
Kalevoni ^{testi} jõudab oottelema püükatekunna hõl-
museksandsta.

Lehkovaoren leesteliavarifa on loydetty paar
^{vaski}
Korvihon aikuisista rahaa.

Santehkovaossalalolivat halmeeviigeljät
loystaneet madlauneen ollekefän, ruusun
ja rahan, joista ei ole sen suempää tielva.

Pühannolla salaklassa oli föilyk ^{nt} tollt van
han jouttas pera. jooksa ta

Vankirista huoneista paar esinekkera
Karkunseljan talossa on ailla, jossa ei ole
overpielia. Lattiaapallid on pistetud reina
Koitapi siivulta päin. —

Ristijärve pappilasra on tollt viisiti-
mainen ja kauniselline talli, jossa on
mosilikku 1760. Väga suurale proolle valeen.
Nelun kylkeifer on on sangan pilsi, vaan nüm
 $\frac{1}{2}$ karpua rüüa korkrea.

Puolangat.

Puolangat pitäjässä on saanut nimenänsä ja
männimäestä järvestä ja joesta ympäri koko
edelleen varsin vähän. Järven alue peräisin
on viimea jauolaan leviäneistä ollen "Vas-
rajärvi". Oisikohon taatto ~~tuvalaisista~~ mäistä pääsi

Puolangalla

Lounaispuolangalla leiväistä mu-
uttalaisoja ^{mäistä} Hidenvaaraa, joista viimeisistä
ja joita myös on koto nimennä.
Jättiläiset olivat heikot asuntoja. Suomalais-
na oli tullut suurille ja köyhyytä kestunut pe-
täjä meträstä, tappovat leikkuu. Sitten muuli-
vat besistä ääntä ja näkyvät siellä lassien. Lass,
malainen ottaa lassien ja vei asunnointiin, leikkuu
niitä mies, ei neuvonut mitään. Leiväistä leivä-
mettä lainaan, oli riski ja jalo 18 vuotiaan. Nö-
ppi hirven sitten kohtuuton mettä ja tappois. Siel-
lä sitten tuli jättiläisiä, iso jättiläinen ja
maki puu, min panoit: etta mitä se lassot hir-
den hirven, ja jättyneet hirville ja isovilla puilla
mäbleiväistä, mitä suomalaisen viibelyy.

Etelä-Suomessa alkavat suurit vanhimmat jo
maakirjat vuodesta 1531 Suomenlaa ja vuodesta
1540 (matalta ^{Uudella}) Kajaani jadalla on pääsynyt
muutama puraava maakirja vuodesta 1552.

^{x)} Bidrag. Freudenthal, 8. viikkos. 2.

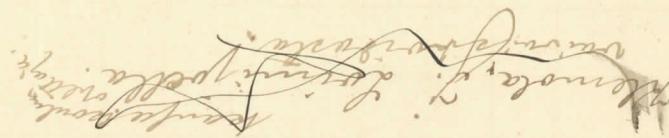
dellaan välttää. ja siinä sitten lähiaatomin yd-
ti läpi. On jäljelläisen. No se siinä kausi
oli hankitöreisissä, aikoi roivottaa, ettei
kun emme nostavaisi saavut, ettei ennen po-
hjani tappaa ja kaua minne löytyy kuolla
ja edes yhden ihmistrankan hädön. Seon se
siinä tuli, että jostais oisijä hänen ifain-
fa ja ette se sitte auttaisi vaatteenja, ettei
katsoo hänen karvista rintaaanja, ettei jös
minä olen siinä poikasi, ja siinä se tulisi
tuntuaan ettei ole hänen poikansa. Se sitten
vannotti, mitä siinä pitää näille ihmisiille
tehdä ja kuinka siinä pitää minun muistata ja
voivata, ettei ne eivät vähäisi sekoittaa ja levitä.
Ja peränsi sitten voivat karvalosranken penuhaan
ta ja jos alkoivat vaivata ihmisiä, nollti kirjakoja ja
muohasi, ja se sai sitten niinuseksi Mieto-huhtio.
Korva sitten tapoja karvalusifainfölio. Sitten
kuinterkin sitten omatonttona alkoivat tois nim-
perin hyöntää, ettei hein hän olle tapoja, joita
heidän ensis velastti elämään ja alkoivat pahoa.
Sitten meni limaaanja ja tällä ottaan ollut

vanhoja jättiläisiä, ja se on alkaneet viirottaka
 heille, ettei hän tappamisesta kovatsiksi. Nyt
 alkaneet uusia hankeille, minne se on suuttu-
 nut ja tappautunut neljä, ne ovatkin jättiläistä.
 Se on sitten lähtenyt armoa hakenmaan pistävän
 tykön Roomaan valloittaa ja valittamaan. Se on Pörsä
 on saavuttanut, että minne se avat armon, mutta
 Muksa-antio ei pää. Siinä on sitten pistävällä
 ihuoittamattomalla hanke ja Muksa-antio. Pörsä
 on sanonut, että jos kulkisit jo Ylämaan virrat
 ja Kivistoksen hankeet minne siniset pää armoa. Niitä
 sitten lähti ja oli tullutneljä, ettei löytä-
 nyt mitään lohdutusta Helleen. No se tuli tul-
 sitten Prolangalle Hiidenvaaran taloisen ja sitten
 laittamust hirsileipä ja ruuvemust hirttämäen
 ulos, mutta ei hän armoa pää. Silloni oman
 taivaasta huerhi, ettei tapa Helleen, viela on ar-
 mo siinullekin. No hän meni piharakontteliessa hi-
 naan ja hän i leviäissi maata ja hirven on
 omalimma hankeen viimeinen jättiläiser ja
 niiden ne ovat loppuneet. Lopuksi tuli muiden näy-
 läällä?*)

*) R. Krohnin kirjoittama Pyhämaa-festivaali, Vol. I, sivu 12.

Portinkallic Louhenvelta on hyvin uljas. Ne
 juoksee nina ja lähin kallion kohosta syökyttää
 alas koivomaan hukan sylen korkeudesta.

744

745

Kirikeaso.

Paikoinen Xalosfa on löydetty isorlainen kivitallka, mutta lievee heidannut.

to
tojuur
jää.Lappalaistäristöt.
Prolauka.

Osmangari ja Kongakku välillä joen varrella, Salmenjällä on neliskulmainen knoppa körnästä, ^{jota} leon laajundelleen hakee syltä. Siitä on aina mainittu Lapinkos lapin hantaa, le on laajundelleen hakee syltä. —

Kongakku ^{längsia} polygrippiä ^{spalttia} on monempia kuoppiä eri paikkoista, vellitusta ainakin 3-4 lapiota. ^{hantaa.} Nämäkin järvislä on mainittu mainintaan, etta Lappalaiperi lapsi on kerrottut syrjaän ruotoon, josta nykytä Lappalaisten Et. ten kirosi saajat hoko jävestä.

Kolmipohjukku päästetään varrella on kolme hantaa. Vasta selleen latellaan olevan myöhyn luona kongkesfärkästä yksi knoppa, joka myös näyttää ihmisten tekemällä. - Paakanan vuoren kohdalla pääteen varrella on myös kolme hantaa lapinhantaa.

Vanhien latiden perästä Salminjärvellä on jad-käsiä hakee knoppaa, Lappalaisten aikoina. Ne ovat toista mittoa laajat ja lokos noin 2 kymenruoan pituudet.

Käpistälahteenkaalla on pohjoispuolella maa-
tiin yksi myösäinen ja iso kuoppa, jota os-
veltaan lajinbandeeli.

Kotilon lähetellä on Pätsiksi fanaten saibaan
luona "Pätiläisten kuoppia, joista on kiviset
finat. Myöskin Holostienjällä Rakennus-
järvestä itäpuoleen on syvö kuoppia, joita
vaikeasti erittääkin seniin Rakennusla-
halla olevat, joita Lappia Lapinkuopaksi sa-
nottaan ja joista on kivista finat ja laitetaan
jorkeasti latoille. Muuten on jamaa ja kankaas
lyijän sinilla
(ja) kocoppia oroneska hoidasfa. - Talvinlaumilla
ukon (?) lyijesjä on myös roikkiva hanttopak
Puolangan sanotaan alittaneen jamaan minneva Lappa-
lainen.

Lippolasfa on kyllöten laulattainon tarun mukaan ollut
esineet Lippo nimisen Lappalaisen, häijy metsi, joka
joumaki ihmisrakki. Keskiajalla tappiont Ruotsa-
laisia kulttuuripäitä ^{ja} upottaneet. Väistöötilat-
teiden mietit, reet, keoset, rehineet ja päävinne-

Lapinsalmi on Puolangan lyijesfa. Siinä sanotaan
Lappaläisten esineen. Voipuan ja keskisen järven
valtta on joesta Lapinpato.

Rautakaarsi.

Pelkälaissa Ruolangalla on löydetty hirven,
jouka lefafit ovat pudennutot sotkamolais-
sessa Poljarslahden hirveessä. Lai Koottaan-
kin sanottiin ^{kuin} olevan pudennus.

Häaparanniessä Otrangans tie-
roolla on jälleen vanhan papun sijalta
tarvattu avokas ^{ranta} löytö muinaisten ih-
misten käscaloja, nimittäin:

3) Kivestä

Lain 13 m. lev. 207 $\frac{1}{2}$ m. pitkä, palkkeru-
pitska, leapeateräinen punoleho, valo-
(Muiseassa N° 2378, 91; ^{toinen})
punoleon tyulkä, joista terä on katkeanut;
4 modolisi nikkiservua,
neljä talltala 2378, 10, joista yksi pienempi; museos-
sa on näistä 3, numerilla 2378, 10, ja 12; joiden palaa tulos on N° 10
149 $\frac{1}{2}$ m. pitkä, teräni
muista 18-m. lev. i
N° 11 on 142-m.
pitkä, terä 20 m.,
lev. i N° 12, joista
muotonaan tai
vihreät 55+
m. pitkä, le-
valla 13+
m. lev.

ruolin eli leverrin;
joista museossa 2 tulos
3 istonaisista aitoainväleässä, veteen
numerilla 2378, 13 ja 14, joista 13 on 118 m. p. ja
vaen kohdalla 13+m. lev. ja 14 82 m. p. ja 98 lev.
3 vanhanaittaista Kivestä, joista kai-

hista on tässä kuvat alempana, vasto-
tallasta 2378, 10, joka on yltälaatuinen lain
2378, 11, aiostaan vähän suurempi. Kivestä

on 2378, 15 iloiltaan ja ifloraan, myös
mön vankalaiden muotoa 173 $\frac{1}{2}$ m. korkea, 90
m. kesän välistä, 46 m. lev. silmän kohdalla.

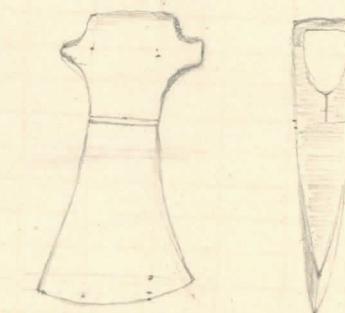
Kivestä N° 2378, 16 on jälleen paljon nelikor-
valeinen, kahdella viivakoristalefolla
terummallaan. Lappealla, 149 m. korkeus,
96 m. leveys kesän välistä, korvakoralleiden levi-
dällä 46 m. paljon. Kivestä N° 2378, 17

752

on hyytin ohut, vierekkäisen ulkikor.
valkeinen nestokesas (pölkö); sen kor.
kor. 174 m., kesäinen veli 129 m.

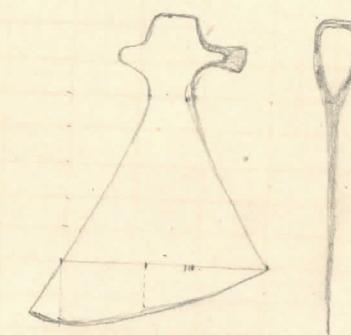
753

Mus. 2378.1.

Haapavesi 1/4

2378.17

Haapavesi 1/4

Rantakauki.

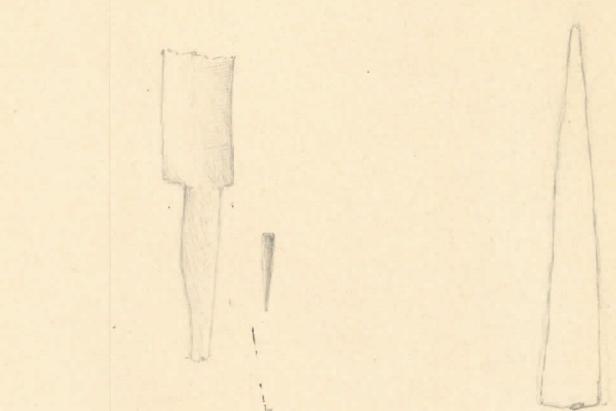
Pekolassa Ruolangalla on ^{Ligidcty lirves, joka ka}
 jat vast vidermais kain ^{lottamoloi. Lohiamoya ligidcty}
^{Lohiamoya ligidcty}
 kiireesta ^{Lohiamoya ligidcty} kallionkierje on suoraa.
 hi.

Kotilassa

Haapaniemessä on seuraava tavalli vanhan Japan-
 si ja sitä koko puisto muinaista työaloja, mitä
 tain pitkiä, kapeaksia, purotaloja; punkkos-
^{purotaloja ja pienempi}
^{tuu ja punkkos}
 ta tyypiksi, joista täysin kattavuus; kaksi.
 Palkitak; vuolin eli koverin; 3 istamaista atraia-
 vialtaa joista 3 vanhaa aikuisia löytyvät, joista kuvat
 kerrovat tässä alueessa. Niistä ovat ainakin
 hivell ja punkkos saaren vanhaa kaisla. On paikalla
 Appelgren vertailussa näitä esineitä tutut
 niiden paikkojen, ettei ne ovat 1100 eai. 12.00 aika.
 levulla, jolloin tietyistä olyjäistä senttiä
 olivat pakannuuden ai kaisissa repaudessaan,
 ulkopuolella. Ruoottaa jo venäläisen varren pystä.

Mus. Taitta, 2378 10 Taitta, kulttuurihistoria 2 n:o 11.

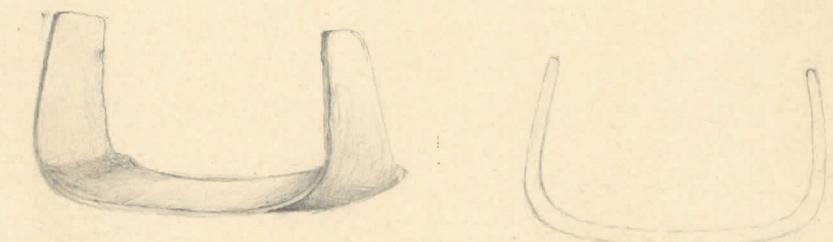
Mus. 2378, 9.

Haapaniem, Puolanka $\frac{1}{2}$

Haapaniem
Puolanka $\frac{1}{2}$

Haapaniem, Puolanka $\frac{1}{2}$

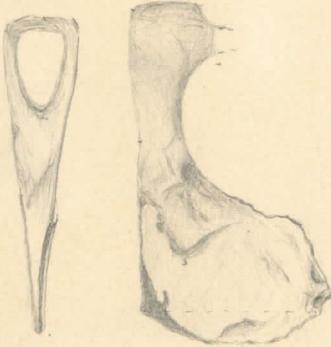

Haapaniem, Puolanka $\frac{1}{2}$

756 Mrs. 2378, 15

2378 11.

2378, 12

Haapaniemi, Sri Lanka 1/4

Hausaniam
Prulanka $\frac{1}{4}$

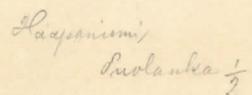
Teran sivu- ja pääst-
Kuva kuvaa. Kuvaa

Haapaniemi, Puolanka
(Luvon. Suur.)

Mrs. 2378
13

Slaapanniemi. Puolanka $\frac{1}{2}$

Kongosmaan Raatihallast ja myös loydetty kulttuuri-onttaa
tarvesta.

Rakennuskantavalla ^{Karatsu} on löydetty erilaiset
raatahaalat, joita käytettiin Leppivaaran
ka. Niistä on jo haistettu esimerkkinä ja esiteltävä.
Kuudenkymmentä vuotta sitten joutelut, miltä tälläkin
on osoittautua olivat myöhempi, kehittyneet esimerkiksi
kapineen nopeudet.

"Foot

Pöllösodankos aikuisen lisenel Kotilasla
loydetti liebhuppiinen, viileämainen ranta-
kuja, josta ei ole tietoa, miten sitä olisi kog-
tettu. Vuonnaan voiti se olla jumppu retkeen.
Siellä Myöskin vonhat pahdattivat taltaa on
niillä löydetty.

Myöhempää löytöjä ovat heidän
messinleijat hakevoisapit. Ne joista
ovat muodostamaan metsityksestä n. 2378, 20.
Nitten muoto on kelta laatuina.

Lyylyjävespä on Kalnuosaari, johon kuvalaiset ol-
vat keränneet keraalle ryystorehteliaa helleissaan
(Lefin: hoidotko kalulle istua)
joutuneet. Yhdessä pihusten hiltteltorilla
kerättyt kolmen aikana ^{bien}
lylyillä olivat siine tallteet (ilmia) laukkuu-

^V Toinen talon mukaan lylyjänen talon apulaiset olivat keränneet sollosodan aikana
tuon ylijäven suurka saaren ja rikkis jaamut nimennyt. Saari
lylylla, jossa
oli 9 maatystä
ylei. Siitä puni
lylyta ja järvi
muito. - Pätkäkannalla sanolaan vähemmän palan pide
muillekin jopa lylyksi oikean siivakatki.
Kuvalaisteksi lylylylästä olivat kuvalaiset
havittaneet ainakin 2 taloa, mutta siellä villa

olivat olemassa. Hiltula valtioi aluetta mietti-
lä, mutta kaupunkia vaan ylefis kotona. Hänest
pahoittivat opastamaan miettylle, jossa ahdisti-
vät miettyväen miettyä karkeen ja tapposivat
karkeita, paitsi enäämmin. Tapetut hantattivat fin-
ne. Hiltula toivotti hantattain isoksi talo-
ksi, jossa on myös 40-50 henkeä. Talon eri osat
oivat komealla varalla.

Kuulaisista oli puhelias abba kuvalaisten
helleissa. Sen turvivat ennestään kuvalaistek ja
suoivat talon tallessaan: Tässä oli ennen kie-
levä alku, ja se loppui alkaa, jossa alku oli päälos-
tu, oli kaikesta vastannut; en ole kiele-
va, mutta millovaan jauha olen jauhella vastannut.

Rahasalmet ^{ramalle} Prolangon kylästä wat otsollisti
Keräleifit siihen aikana venellisien rahoja haan-
danneet.

Olli Tiaipin huomioisto oli menyt Valojan kautta
Prolangalle, jossa pää osakommaleipen. Laita asle
on talo viiles. —

Vih-Vihalaiset olivat Vihaajavella harrastaneet la-
kon ja sittemmäksi vuodelleet joen pinta ettei
jaarvelleet. "monia joibea lähdet tulee, & vaa
eigblaan lähde." Vihdoin uppusivat jo kuoli-
vat ~~taas~~ määltään polttoispuunpää olevaan puu-
seentkuvalaisfaareen, jo he on johtaneet toiset
kä pieni ja lähellä maata. — Töfes Taren mu-
kaan olli heidän osa uppusiit toisestakin kohdalla
olevan puunpään faareen. — Erään Taren
muistaan on Vihaajavesiin Laurukaisen saari,
jolla karkeitaan jousaa tumpaa edellä istä, mutta
voimennut edelläistä. Kä olli tälläkohdalla
kuvalaisista ophnaana, ja vaan hän yöpys
vät taas. — Rikko valdiksi afolettä yötä
valdiksi afolettä Rikko nubaliti, ja vaan Laurukaisen
ta olikin salpas valveella, lykkääsi karavaanille re-
fille ja virkkoor Rikko Kun Rikko per huvili, virkkoor:
Ali fielijä omissiel töhäsä Coulckaa? — Eläis
talloa sopilisabekie purjevaltyrin piuresfa! — Tämä
kun huomasivat Laurukaisen valenevan, houkutti
heliat hukkien, mutta hän ei tulleet, virkkoor
muurias. — Kunma tina hukkien valeltak, juo-

let Kongan otah nostetaan.

Jämeen vähäpölyörys, muiden ei ole enää.
Jaon puolla viestaa levänöpi ja kinalais-
jaoren lileellijys lähdellä maata, ovat tarpeita
si todistukseina, että Lohio Lauttasaaren tulo
on tyytyväistä muualla tapahtunut. Mutta se on
kyllä tulo, ettei pörvi on korvattu jokelomai-
nen, ettei ettei siitä osto helposti puosaa
pienä joheen myöteen.

Vallalan taloissa on häniteltäytyneitä vähän.
Liemerikko aidan takana havaittiin ihmisiä
jälleen piltapalalta.

Kievarin rajaan sijalle jauotaan Vihollisen
euren laisia polttaneen.

Huopavesi Kongosjärvenella on myös tapetta K-
näläistä.

Törmäämäen Mikholasta oli kessa, vainon vi-
täytä lähtee vähäisistä karhun. Keräilyynä yd-
ni oli juosut Nirlaajoen ympäristölle. Kealan-
asti. Matkaa on juna 4-5 tuntia Rautiamaa.

Mikolamäestä Paolaa oli ensien olleet
isot ja Mikorsia, kunkinjakin väherryysdestä
jotta kinalaiset polttosovani aikoina olivat var-
noilleet. Kun tulivat taloon, oli talonvaike-
kuusia, mutta niichtä väijyksineen metsässä,
tien pinnalla josta bakkasivat näiset ja
lähestyi sitä taloa. Valti sanoi: "a mika' tel-
tih, kun metso lähenöö?" - Toifsi aveli: "Ela'
kupaja, ei metso lähen". Kun tulivat taloon,
ei väärystä karhun suistutkin se vakti, torjui
kapellin. Talonvaikeabli olevat yhdistä.

Takoo pääsiyt valto olivienyt sanat muulle
ja torjui keräsi oli tullessaan valvoi ifompi jouttu-
taloon. Asian alkuin olivat tehneet turkkat, joilla
talonvaike kuolijauksi kuoritettiin. Tämäni olivat
nyösiestä Alastor-järveen.

Samaa tarbotilanteekin johsi Paru, että Puolangan
Mikobalabedem karsuuivat Mikobalaiset melkoisesti.

764
vihollisia ifonvihaa as'baa, sähdeste metsästää nareiden
virojassa.

Kunispoon alkolla on olet Hauho talo, joka on
tupella Kuu'laidva. Odot vihdoin joku houmalainen.
Päävalaisiin bahakas ja fortunaat. Kangas pinaa hekk
lee ja jyväle, pentuhden vaan sitä kunnispoon
panotkaan.

Niemelästä Salunka marralla on Ifon vihaa
as'baa jo olett talo, mutta apulchaat olivat
meni elintekijöitä menevä piloro. Lohiiniemelle
Lohiiniemelle.

Kotamaestä on viety enäntä Kuu'jalle van-
hauteen ifon vihaa as'baa. Talo on myös anteo.

765

Kongolefin rannalla on Meteliummala,
jossa kalanieste panotaa metelötineen.

Kotimaan talostalaatteen keruulan olevaa polku viereen
resfa laitteen luona kummaalla aika v. 1710, josta
on luvonmukaisista kirjostustesta 5-6 vuotta
varem kuin muassa "Spirituosa" ja hyvin varrettynä
vuosilukuja 1714 ja 1690. Linnellon ei ole
tai tietoa kohdusta.

^{3 neljännenstä}
Kotimaan talostalaatteen keruulan olevaa polku viereen
resfa laitteen luona kummaalla aika v. 1710, josta
on luvonmukaisista kirjostustesta 5-6 vuotta
varem kuin muassa "Spirituosa" ja hyvin varrettynä
vuosilukuja 1714 ja 1690. Linnellon ei ole
tai tietoa kohdusta.

Siduleksa berotaaan, etta Savolaisia käme orillein oledistamalla ajamalla ahdistellun. Vuonna 1565 mainittaan Kongasjärven läänistä. Alvarinen, Kenu, Leppänen, Lünnilainen ja Mäkiläinen (Reinholan), he muutti Pus-
langasta sieltään maita afusta. Pitäjänäkin seuraavat nimet: Kumpu-
nen, Mäkinen, Juntanen, Kråne, Kappinen, Leinonen, Kykkäläinen, & Helius, Mäkeläinen, Reiniukka, Færneisen, Soroiseen, Savinen, Ra-
sänen, Kämäinen, Kinnunen, Tuovinen, Lää-
manen, Karvonen, Leppänen ja Heovinen, & te-
to helleleet Kyllönen.

Värsäpää oli tulleet 2 veljestä Savasta. Puolan
gan bylään levirät taloon Kiraria järveste, vanalle
torien reisit siihyttilä sille. Pudasjärvelle, torien
jai taloon, joka on yhä samalla juurilla.

Värypää tul. 3 veljestä, vankejoja miehiä, Sa-
vosta, jamaan aikaaan kuu Viessäf. He asetteli-
vat Puolanganjärvelle vanalle Puolangan ta-
loon, joka jo oli ennestään. Naishannalla on ta-
lolla vielä jamaa sekä Värypäisten jälkeläisiä.

Värypään bylään oli myös kolme ensi-äibebbaa-
ta, Värypää, joista 3 veljestä levirättiläin siihyt-
Salunjärvelle, jossa Linne levirät talon jälle asut-
tiin. Hiekkamaan ja laillorat 2 rihdattu-

vastalbain, piisa alleeriat puid ja pikkatell
eloojan. - Mündan heista ei kinnest kinnes.
taan leosbaan keskellä viileksa, vanan ainoas
kaan lauvantai. ilmamaa, jolloin ajoi se pilt
lä portansa.

Kotijääriste parvataor. Se leamme ja koulutus
antior olivat vanhimpia. Niiden alueellaat
olet olleet taanem. hyvin alhaalla torvilleen
ja vordaneet kaareneita ja karheja torstensa tur-
nuolej. Viime aikoin min asti on metsässä hakekin
oleet kuoreja esfa, joulkuo yli uogto kaatuneet ovaat
te olivat kulkeneet. Nelin aikoin min olivat läst,
haluneetkin torvilleen vallatta.

Leipivaaran lämmitävänä on vankin talo Soppi, jossa
on myös jokelankin laite, joka on allett Mylly-
puron törmäyksestä. - Leipivaaran kylän apukasat ol-
vat ennen kaikkejä olleet Norjalaisia. - Keväri ja
Hovi ongut ovat yhdestä jaeltut, Hovi on van-
haa Soppiä. - Kotilan ulkorakennus on kirkollista mainiota
ja on ollut kirkkotilana.

(2) ^{1/2} p. m. n. r.
Kirkkotila on ollut kirkkotilana jo moni vuosi.

Leipivaaran lämmitävänä on vankin talo Soppi, jossa
on myös jokelankin laite, joka on allett Mylly-
puron törmäyksestä. - Leipivaaran kylän apukasat ol-
vat ennen kaikkejä olleet Norjalaisia. - Keväri ja
Hovi ongut ovat yhdestä jaeltut, Hovi on van-
haa Soppiä. - Kotilan ulkorakennus on kirkollista mainiota
ja on ollut kirkkotilana.

Toloset ovat Risti-järven läheisen levinnöintiä ja
yhteyttä Vintaleanlan jättiläisellä.

Asbamäen ja Kouluen aikuislepi. asetusta tifat
myös Kuningin aution, jossa myös asui tiellä.
^{Kouluen mies}
Kun ~~tielle~~ Kuninginkätäinen lähti Lappiin,
meli Kuninginkätäinen ja ~~tielle~~ koolle helskelle tuokaa isti.
maan, etteivät nortain molet miten baan yl-
lättellet. Tuleeletkin kiuu kotonaan vaan vaskelka-
faria pisti, min saa taskoimiettää, mitä nor-
dat lapisia puhkaavat. Tuleeletkin lippileestä
hän ol' tiennyt kovien hivellelein menua.

Terviset ovat ennen epiest Melalakien
leyläistä Paltamosta, josta ovat otte muuttaneet
Kongosjärven. Tervon, ^{ja} ~~ja~~ ^{ja} pistä taas Raappa-
nainen myös epiest apukkoat ovat koltojia.

Eläintarvista pitäjää jauotkaan Salviifor Nime-
lai alleen kysymyksistä ja Paaleanen tifata-
jesta talon numerotkin (1 ja 2) osoittavat ^{on ajanut} ja-
lon, jäljennyskesä ^{on ajanut} jauotkaan ennen epiesta
Heikkilästä.

Vantimbia ovat myös Kongasmäen Heikkilä (N:o 3) ja Raappana N:o 3-7. - Kolalasfa epi-
en ennen Rusasia. Se on olimpia talosa ennen
²⁸ ~~se~~ kota joita finilla, joita viela meistältää Al-
kainaho niminen pello Röyjärven rannalla,
talosta itään pöin.

Somerojärvelä oli ennen ollut y neljästä, joilla
oli yhdet koufut ja yhdet kengät, joita pilkutti tuo-
selleen, kun aina työbön lähtivät.

Liuskanantio alio on ^{ijon vähän sainen aution}
Paaleanen ja sen eläppäolella.

Kirkko Puolangalla.

Kun valsi Paltaniessa rupezi karttumaan
liian huijatäfi, anttiin mellein ylesin aiolis
^{suoja rakentaa} Kirkkoja Kiamalle, Hyrysalimelle ja
Puolangalle. Ensimmäi aiottiin se rakentaa kirk-
koon¹⁾, mutta lopussa päätehtävä muutettiin
tehdä Puolangan järven paljaisrannalle. &

Jumalija on ainakin kaksi Hyrysalimelta kultista huu-
rea.

1) Tengström, ^{III} von den presterl. Fjurstgöringen III s. 461.

Kirkkollaizia mixta.

Suo laajassa ristileikko on muistosar
keenelle v. 1792. Se on 48 $\frac{1}{2}$
kyynärää kork pitka ja leveä, noin 18
k. korkea sisältä kumpulaisten, joita on
laudotettu. Alkuosista on 14 pyöreitä.
ristä muotaa, pienillä lasionmuodilla. Saan
nostuoli on uusi (v. 1872) niin kauan puo-
lynpyyrin muotoinen alusto (v. 1872). Kirkko
^{seiniät ovat valkoiset,}
perille ovat maalaamattomat,
seine Ulko-puolella on leibiko punaiset
maalatut ja pystyjouilla laudotilla vu-
ratta, mulla ikkunat, mustat ja väistä-
laudet ovat valkoroidut. Torni leibon pesku-
tan paällä on 18 lyyn. Korkea, jossa on
yksi kello. Portaat siime käyvät sa-
kasti silifista.

Torshautaja on leibosta ole. Rat
Rakennuspaista ei ole muuta tietoa, vain
seuraava piirros kellon kannakesprövin
sa: "Rivilda Byggnadslarilda tch. ole
Byggdty 1792 ja 3 kesällä". Trifesa
pylväissä on sanat: "1789 on tulleet T.

Lithorius *Esmiunus* *agilis*
T. *Lithorius* *leptocerus*
Tihäi Seurakuntaan.

Luckavitsi

Kirkonmaa on tavallista vanhempana muotona, joka johtaa vaino on 2 dld 2 dö, seka johtaa haksiharoinen keruttolajallea (vainava $3\frac{3}{4}$ dö) ja 5° pinaulanpettia, kuikku varhesta. Alkijöö N. C. venäläistä kirjostoa alko
~~ajosillat~~, se eusi ajosillat, multta hirsilehdistä vielä kääpämöslä vlerat punerkruunat lienevät vanhimmat. Eiso kalusto. metteli on vasta v. 1850 vanheilla.

Koristekalusteita ovat lehterit öljytaulua, kumpikin 3 jälkeää korkeat ja 2 levant. Torien kuvaan Vapaudajaisuuden muistitunnus, torien vapaudajaisuuden muistitunnus, hein enkelit lemmekit Herra, hirsi tihuttamaan. Tälläkin näiden on punistaneenpi hein edellinen. Tälläkin kymmenkaan tebiäjässä ei tunneta.

Piirroskuva on v. 1796 mustasta paperista, valkeella leppäillulla, viela kohttuomosta. Umpiarkeen ja 2 kollektiivukalustoja ei ole määrä tuhkaa merkillellisiä. Niiden sivutia

on ratat, kirkkien kirkkakello, kirkkotarhan ja y. m. esineet.

Edellinen on hyvin rappontunut ja muonoulaisten lähesty. Jälkeinen näinen on silloin varhoin siisti kuvaa. Piirrosta on tuleeli, jolla valvitaan ruokoutteja aikana ja asottaa pilvinen olevaan valkeaan. Molemmat nämät kuvat ovat piispasota karjalla tuomiosta Munais- muisto- yhdystyksen haltuun. - Eräs piispa lähty, siivikäs enkelisä pöö aufarpeo tuobien mainitsemisla.

Piirroskuva on vuodelta 1796, mustasta paperista, valkeilla leppäillulla, viela varusteltu, ja vielä kääpämöslässä. Umpiarkeen ja 2 kollektiivukalustoja ei ole nimittävässä merkillellisiä. Niiden sivutia ovat hoitineet kirkkohallitukset, leipälätkänen y. m. ja tavallista, vuotimatalonta muotoa.

joulea paino on 50 klo.

Puolangan kirkon kellosta on leijitus: Vuonna 1787 Kuningas Gustavus III en XVII hallituksen vuonna, Koska ridadi kuningallista miecka ordenista herra Johan Fredr. Larpelan oli III as maan herra Ouluborin länsi ja herra Jacob Haartman piispa Turun hyppacumafa nyt myy myös johan Hellman enfinnaisten kirkoherraa Hyrynsalmessa, on lämä kello Kuningan armon kautta koko Pallamon pitäjän säästelyistä kirkoherran oifalle(?) keloista valette ja oslett Stuekhulmis. joh. jac. Martenpääalda." - Puolango kapellin kello - (Eukelin lava).

Toifella puolella on sanat: Psalmi: 147 v. 12. Ylistä jeresalem herra: Kylä Zion jinun Jimalatas."

Kello kirkon korusista on painaa 50 klo. Se kellosta Kyrö tukia on nimä: "Psalmi: 147 v. 12. Ylistä jesu Jeru- salam herra, kylä Zion jinun Jimalatas; ja toifella puolen: Vuonna 1787 Kuningas Gustavus III en XVII en hallituksen vuonna Koska ridadi kuningallista miecka ordenista Her. ra Johan Fred Larpelan oli III as maan herra Ouluborin länsi ja herra Jacob Haartman piispa Turun hyppacumafa nyt myös Johan Hellman enfinnaisen kirkoherraa Hyrynsalmessa. on lämä kello Kuningaan armon kautta koko Pälvi. nuo pitävät säästelyistä kirkoherran oifalle keloista valette ja oslett Stuekhulmis. joh. Jac. Martenpääalda. - Puolango kapellin kello.

Kirbon kerjastosa saat Ryttiläisjät ja
suunt vuodesta 1789, vanhin taulu
viheluvun mukulista on v. lta 1819.
Pienet uistat laajrista saat vasemmasta
loipper. n. 1726 vu Raamattaja Yhte,
veto Afsluista, n. 1800 x)

(Tallosjärven rannalla olevasta
Lyllylästä) Tuulialasfa (?) kerulleen olevan viela
(joita Pallanon papit olivat kutsuttaneet nimellä)
1682 vuoden joistia raamattua, Samassa talossa
sa oli muutamaa tegurimiekkia vuosisitten sitten
taapatti joku laulu kolmesta Pallanon papista

x) Käytetty kirjoherra Fred. Memmoniin
Mun. Torinistolle
kerjästä v. lta 1886.

Leipävaara on ollut ennen Huovaara. Talo on
oja farinensis filia, otta löivät papille hyvin
juuren leivän ^{sen vero leipi} laiskanuksi. ~~Kantakoski~~
on sanoit pappi: no sepa Leipävaara.

Myllyinen)

Hautausmaa on kirkon ympäristöllä.
siltaan mitään merkiltäisiä leipiä. Kirkko
kuori ei ole ^{tai} keltaan hankattu. eikä leivikeen
hankattu istakuun mitään tiedetä. Si-
hen aikanaan tieni hautausmaa Alessa.
Kunta tunnii Paltamaaon, tällä et.
^{eläimistön näistä olevaan,} ^{muista,}
tien Ristijärvessä löytynä ^{on} heidät
saavta hautausmaalta. ~~filia on enä~~
~~leisosa peläjässä vanhillaan 1719~~
~~niissä huuhtohajotellu. Saavta haimis-~~
~~taa kätä myösä tunheita, kannus metso. &~~

Muista hantauspaikista mainittakoon:
 Lyhytjärven kylän oma hantauksmaa, sen jonne
 viessä on erittäin Kalmiojärvi paleoauran
 aikainen. Siitä on jo puhuttu jo lämmistöissä.
 Möslein Valtalan aiden hantana on ollut
 vanha hantauspaikka, josta en ole sattunut
 saamaan fin laseampia tai enempää tö-
 loja.

Kansallisesta huvilaitosta.

Ristijärvestä, osoitusta Haukkasaareen
Haukkamon kirkolliselle ojajärvenne, jossa
on tällä nykyään iso bauhis metsä. Hiekkim-
mäistä petäjistä ansaitsee eräs poljot-
laidasta saada oleva mainitsenä, kai-
silla riittää on yleisesti käytävä piirustus
kolmessa eri paikassa.

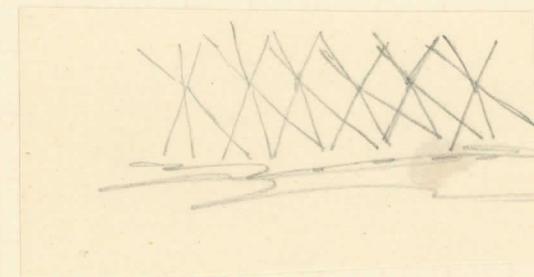
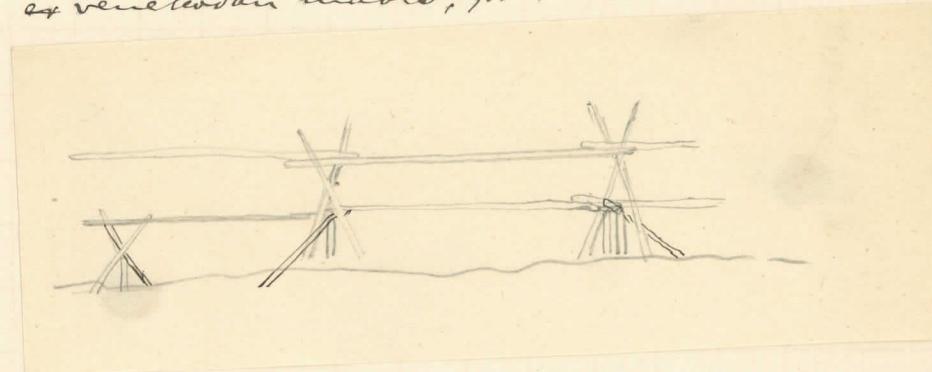
1719

1751

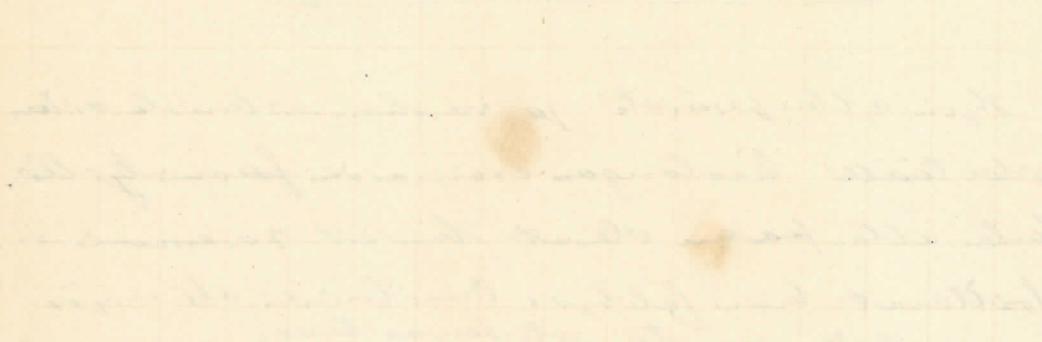
Jälkimmäisessä ovat viine numerot epä-
johdatt. Siinulla on ~~kuusi~~ ^{kuusi lyhytta} viivaa joibbi.
Pöön puolin pääallekkäin. - Sekä viela "kall-
pi" viiva ristiä, joilla fernoin kuin muo-
keavuotain ovat jääneet 3-4 kummaa syven-
nällä rotopinnalle. Punailla on jo selloin-
kin taittynyt olla varalleka tallous, kun
orittim siilen verstaan 4-6 ~~kuinmaa~~ laaja ja
pintatasoja. Huolehtivimme petäjää ~~et~~
kolmatta jalan vuotipuna, ja kannan se viela
on pysyvä, kannan tuore ja kannan metsän
mojaamana.

Kansalliseksi huvilaitoksi.

Hypi alkuperäisistä ja vanhan arkkitehtuurin
malleen taalle. Kiulangan eri osat ja niiden jatkojyllä,
kuten alla joitakin olevat kuvat näennäis-
jotkut ovatkin kolmesta. Oni tähän ollut myös
esineiden mukana, joista seuraavat kuvaat.

792

793

Hypnosalvinii.

Hyrynsalmi.

Hyrynsalmen pitäjää nimi on tietyt. Se on
 alkuunsa saaman nimisenä ~~sesta~~ Salmeesta, joka ~~on~~ ^{ylospuolella} ollaan vedet
 melkein vastaan ~~isostaa~~ ^{isompi} ~~isostaa~~, mutta kolaborantista Hyry-
 järvestä, joka on ~~on~~ ^{oja} suurenen ollen luonnon nimellä.
 Louna- ja länteen rajoittuu vihdelleen pitäjä.
 Louna- ja länteen rajoittuu Salmeijärvi, etu-
 ne ja Perniönjoki, ja maini muodostuu vesien yh-
 lyttymä- ja risteyksuhteita myös muutavat Kirkon-
 kylän pohjoispuolella, jossa kummestanta talo, kirkko
 ja silla ~~ja sata~~ ^{ja} ja ~~ja~~ vuodellelevat joita fin-
 den veden ja kaistaleiden ja kummaan edempain
 ympärillä olevain petäjämetsästysalueiden kummastat-
 ten kausia. Pitäjä on laaja, harvoaan asuttu ja
 monessa pohjoisessa kyllä kallapajalla, mutta kauppa
 on hyvin ^{poikkeuksia ja} vissavarsataista jo hankaita suottamaisi-
 heitä löytyvä.

Vasta 23 p. tammikuuta 1786 ^{erotteliin} eskanse Hyry-
 nsalmi, johon silloin kuului Suomus-
 salmen ja Ristijärven kappelina, ei pu-
 rakunnaksi.

Laajesta pitäjästä olifi epäilemättä paljonkin luonnon
käytäjän mukaan kotoonan laumon teleen
tietoja ei ole tullut minulta min puhua.
sat.

Tervajärven väistö on kotoonan laumon teleen
maisilleksa mulla minulta. Hiddestikko. Hyvin
iso kivi muodostaa kallioita, joulua alle sopii
pian kyyneleisiin hankia. Se levyyson & pikk.
ta ja velyoan asti ^{pituiset} korkku 8. Suola on syntynyt
halkeamalla ^{on se} suulta avoinainen ja kerää pesällä
^{tilä} vain. Kallista on löydetty ampumarakkoja, van
ampumarakot vanha joutsi kiven alla jo ta-
vaten ränikuitia oltipeltoja, lauhonetta sekä
ollepeltoja, joita lielee vuoteina kääytetty.

Mainitakoon tänä viisien puhessa sekin pieni mer-
kiltäissä ettei Kekkolanvirvoissa on Pööriväylä jo kohdella
ryhtimässä jomakin lähdellä. Kolmen metrin väylää.
Kuomon teleenistä työaloista mainittakoon, ettei ita-
sin kalliossa hyryyjä vettä lapeella kumpuvali
leväin astiin kavion jälle, jota kääydään ihmeellis-
massa. Niin on kuullut vasti leitinkin kivistä alku-
rikirvia ja saanut selityksen ja vasta myöhem-
min, - Mainitakoon tänä Kekkoni jollori aasiin ka-
vioksi joen kallionkoloren kelesitkin.

Leittorikean on koski. Hyrynsalmella on saa-
nut nimennä nölä, otta ~~Karjalainen~~^{Vehoniemi Karjalainen} ja annetut.
"Siihen minä" yrittelevä koskeaa sanoon, kuin
tämän perhanen.

Leittorikean on koski. Hyrynsalmella on saa-
nut nimennä nölä, otta ~~Karjalainen~~^{Vehoniemi Karjalainen} ja annetut.
"Siihen minä" yrittelevä koskeaa sanoon, kuin
tämän perhanen.

Kirikaufi:

H. Kern

(Hymenaea) kiriaofita nugleyi afukka

ta om hir detto 3 kivarecta, jirsta kolnes.
Kivarecta viitlaan viola otter pueras, hiratkaa x

ellut filiaireiat. Yleis olin ⁿⁱⁱⁿ melkein tain
taumkopaksimella.

... piltundellaan. — Matinolatellata ^{on} ~~on~~ Lloyd
erivirise ~~ta~~ vanalla, mittoista, mitä villo-

Leucostoma *caeruleum* *var.* *caeruleum*

1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879

usta que ollas resonantes me dieron.

musat marista mirebat rituri somnagta, post
r. 18. iul. - 8. il. ist. anno. 11. 8.

8) Puuvartsi on ollut kivun viela eräästä Rovaniementien leiripaikasta. Henkin lähdelyksetta Apollonia, Kemin läänike. A. 25.

on löydetty niistä sellon raumiivistaakin.

H. Kempaisella Moisionvaaran kylässä on
korttelin pihani
reiniori, kiviräfe, sinua varsi ja jättiläinen pyörä.
Toinen terava. Se on tehty finnlannustasta kivestä ja
jileäksi hiottu. (Jüüs)

Hyyppasalmen.

Lappalaisten.

Lappalaisten.

Lapiniemi ja suuri taitaa löytävä Hyyppä-
vessalain. - Töölöön ole kuilen koossa oivauksen. Ne-
koni ja rvello, neljännes Laatlagasta se pitävä vartio
voimaankin löytää pistekunne Lapissaari. Löhetta
joulea karttuska on Lapissaari lapinkauttoja.

Lapinkauttoja on tentasi Helsingin rannalla, jossa
on kolme hantaa riunan.

~~Osaan jäävät Lappalaisten ja Lappalaisten kylä-~~
~~virastoluetaan myös hänen poikansa Oskari Niemi, joka~~
~~on myös syysajat, ammattiaan virkijedettä toimii joista~~
~~on vielä virinahti. Syysajaa suoritetaan alku-~~

~~lunta~~ ~~finna ollut lumen. - Lappalaisten apuranta noin~~
~~on tälläkin järven rannalla viisi kivitahramerita, mihin ei mitään~~
~~oikeaa laitulaa. Sisäjärven perukassa on talo, jota on muinoin~~
~~olettavaan tiehiekkaan~~
~~oleut Lappalaisten apuranta. Hänen elämänsä~~
~~on ollut kelleenelt yli järven laitamelle. Häntä~~
~~jällä (poroharjalla?) oli ajellut. Hän sanotakseen~~
~~olleen Kyrolaisia tekemisiin, sillä Löhetta on~~
~~vielä Kyrolaisen metsä.~~

Koirajarven polyvirrannalla on 2 kuoppaa, levahanda
Lapinkivylässä, samolaan esitä laatimella, Toinen on
sirullä valvattu, jossa kivillä polyyste reunaan leviin somen.
Lapinkaud braa ja muukavaan näköjieni, Toinen, ~~talo~~,
jota on lähipellä kajulla, on mellekin ^{vihreä} ja siine on
12 viidstaan kirkolla (7. kylä).

Sardinharjulla Horion fedville on vanha Lapinkota mässä. Puntkattoa näkyy jänneviile. - Keskelaan särkässä Nuottijärvestä on koilliskulmalla; aivan jänne rannalla on suuria houkia, joiden tyypsi on kohojä tärkytä. Niitä lähetetään vanha ihmisasunto, Lappalaisten, kuten fedvalla kallaan. Muun siipäsi on siina ollut suaja, jonka katto on keskiklauut alas vankumuttaan.

Käyti avelle hengen ryhtälistä myö, ettei ne on tehty kalanielikorittien painamisla vasten! Siina on mitä töitä juttua. Vanha keskenvalgelsataa oli juuri sellaista, että se kyttyi pyällistämään pääsiäisen ja pian he huvimaaon hengelliseksi, ettei heivat liian vaikeat kaatua. Haluane sii on ollut Nuottijärvenkäin nimiivinen heidän suonta jatkaa ruosia fittejä.

Kyllöselle neuvoitkin Riihelässä Horion luona 2 rannuva, joka on salivaan avelun mukaan olettavasti Lappalaista.

Ei iti! Graiti Lapinkantajä sanotaan jokaisen Meltilin kouluun jatketaan.

Luniruavalta Kapinuvalle pääsi ötön Oravijärvi, jossa Oraijärven kannalla on laajimmista, kertonan linnunjääteläissä pihkuan, Lappi on pääsleisesti seuduilla. Närstää bolinesla kerää kaaslapaisista saa eni paikassa, saattaa kielteinen alla keskia on iso kuoppa viereen, varsin kylmä, luop kunn pihkua lattia olla myöhempuilla ajilla. Ylälestä on tarvittu tulipeän jalkia ympäri lunusipruja.

Lo

~~Asuessaan Torinjellajossa on torinabu, järvestä on Lappalainen, kisovuori saynajärvi, vihaslunera pite, kura haveri vilkousta kivoliiniden ruotoon. Asuessaan siina on aluet saynajärvin kultapaiteka ennen. - Torfin regens? Torin Lappalainen sanotuimongas oli myö Lappanit regens Torin.~~

Graiti Lo lapinkantajä sanotaan täällä jokaisen Meltilin kouluun jatketaan.

Household expenses as of December 16, 1863.

Armenia ja tiekja.

Oulusta asti kullei läällä ennen pyytää
jäi. Käpalasta P. Moisionvaaralla oli mäessä
kerän tulleet Oulujolle ja levittäytyneet a-
jain Marttilassa, joka oli kysässyt: "Kielo-
Kätkäperästö"
Kos hankia saadaan (Hääteläär perästö). Hä-
nen mietti siellä Välaselleensa ja alkujaan
olevanfa yhtä sukuja.

Yksi kohde, joka on ollut tarkoitus tutkia. Se on osoittautunut olevan erittäin mukavaa ja suosittua.

Roviniila on varhainen kalo seuduilla. Kun ensi
asukas oli ennen minuuta siellä pellon lai-
taa hylättynyt Metatorstaina, oli vuoja viisas
tullut puhelille ja kuvonut: "mitä pääteet?
Kymenän. - Vai hylätä! - Se pakkaa ei ju-
koon minä kesva mitään.

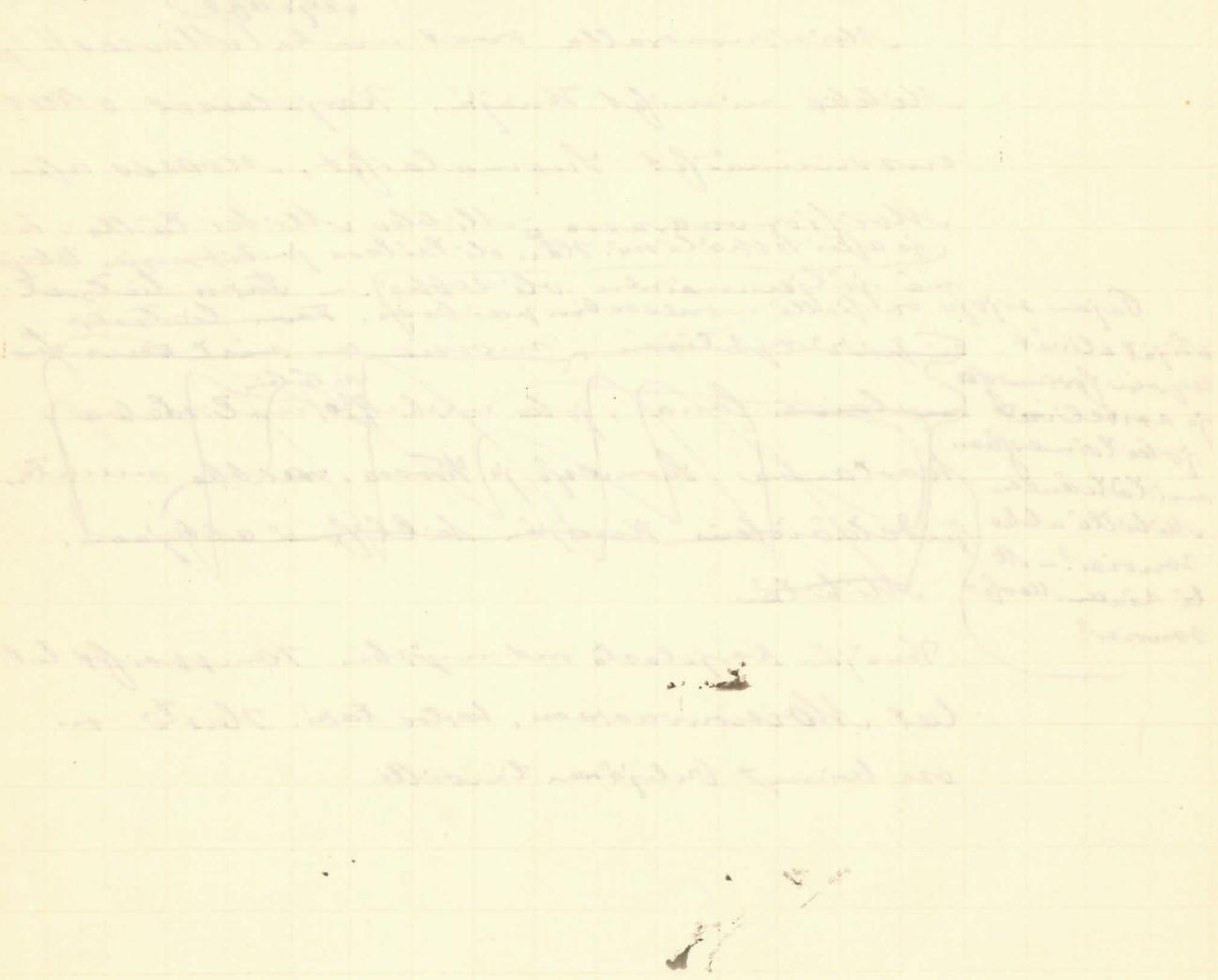
... ja muiden mukanaan. Tässä kohdassa
on ollut myös muutamia muutakin
tähtimäisiä, mutta ne ovat olleet
vähemmän yleisiä. Tässä kohdassa
on ollut myös muutamia muutakin
tähtimäisiä, mutta ne ovat olleet
vähemmän yleisiä.

Joska on jo kauan ollut vähän säästäjien ja aikuiset
Hilpon autio, ^{rijaitee} ja tiki Haapavesan talva,
jossa olivat ensi aputiekkat tulleet, mistä
ja mitäkin ei tiedetä. Koko olio on nyt jo ka
raunio ja viljelykko. Noin 90-100 vuotta sitten
oli huppi niihde ohje kulttuurisepän keruulla ja ta-
tajikosta surinaa: siipi, siipi, siipi, supi, supi,
supi, uuppi, huppi, pappi. Tushaan halu-
vabbi ~~o~~ äänenpilaja, ne vaan heidän eivät
saapistu, jos mitkin häättyevät. Sitten torissa
pääsiä oli huppi kolovaan pitäluu käynti ja pa-
kon siunaamassa ja panomut, ettei siinä on fin-
naanialttoria muuttua (J. Kyll.).

Morisonvaoralla ovat nyt mooses (^{veljelehto}) ja
Mikko nimistö Venäjän Karjalaiset ovat
ensimmäiset suomalaiset, mooses ari.

Moiši jõua arasa ja Mikkel Mikita lalla, taas
ja asju seppalanna. Hän oli taitava joontippursujen teetaja,
mõ ja ülemaadeles oli seppad. — Taan tütysel.
Tajan sijoga on pikkade monesaklike raikebasf. Taan tütyste
tigjal elivat ~~siipide vahilise~~, moisis on väet oma pu-
mugis kontinuoosa ja antelivat ~~mu luumen laua~~, põhja värbi ~~pea~~ värblalva ja
jolla kõnegaan: ~~viččik~~ Martanova suoneesa ja Virossa, mõibla mõistet,
Mikita ülko pideväärtus Kudjan kille ja aabigaan.
Rauois? — Mi-
ki lanne moodus Attili lanne
Rauois?

Vonajān Kajalasta met myōshin Kenpōjūrō tel-
leet Shōisonvaaraan, kertoo kari. Heisto on
osa levintä Oulujärven Lienoille.

Kansallisista Orleyänen tienoissa saavoo osa
Tullissa Hyrynsalmelle vain.
Mularin puhu on kerimyst Leljävestä.

Olo

~~Lata~~² ja julkulaan
julkiset Tulluaan televät talon, talonella
vihelivät ja sibisivat kerasti. Kyläläisiä oli kaksi.
Keräistä mainutta miestä kerällä talossa syntyi
~~Helsingissä~~ Lappia oloissa 24. talvea sivuimaa.
Leipää syöminen. Kerällä oli eronnut kanni
ni miestä ja huijasi päänyt. Kolme lähti. Kian-
nalle vain ja astettiin 1) Koivuniemeen, 2)
Parvavaaran Kenäjän rajalle, 3) Saloalaan.
Alaspäin lähti heitä torift kolme, 1) Salmijär-
ven Hovin (Sotkamoon Käpästekankaalle), 2)
Jokikylään, 3) kenttä julkulaan (ennen Heik-
kilä) Lehtovaaran luo.

juntiklassa oli ollut 24 lasta, 3 erivaijua.
Listo levissiä juntaset sitten näille suaille.

Risti

Oravivaarasta oot he on yksi jo menyn Pär-
valaan väyläksi.

Kytömaan Kärsälä on vanha talo.

juntaret Savosta oot aloittaneet talon noin
200 v. sitten kirkonkylään. Samoja on men-
nyt Oravivaaralle, 8 vuotta kirkolla Etelä-Kotilais-
joenka tunnuspielin ol on villa, hoidoin
jälkeläisidän. Oravivaaraksi pannivat
paikkaan, kun siellä kerrotta kahviliens aikaa
na joilen kultti vaaralla lännen puolella
olevan järven ja näki oravan lankkaavan
vaaralla järvelle. Matkanjäljet panoivat:
"Keh sielläpo" oravia taitaa olla, sepa or-
keia Oravivaara on (j. Kyll.).
Kytömaan Kärsälä on vanha talo.

Niemela on vankintalo vanhimpia taloja Hyrynsalmel
lla, mutta Salulla saatavien vanhim.

Oravivaaran pihassa on vanhin Kevälaa,
sitten juntula. Niiden välillä ei ole ollut muu-
ta. Escola on vanhin Luvan kylästä! - Tämä
talo ^{on ollut} ollut Tuikkajärvellä.

Lieljärvelä on kivestä levittävä ensi
Kevälässä. Kobbijärvelle sieltä tulivisimelle,
siitä myöhemmälle Hyrynsalmen ja Ristijärvelle.
Saastaa on tähän ensi tulleet ja haluutta
välillä eläneet ensi aikoina.

Kun tullaan Miekkalalta Luunajärvelle kolme
jäveskoskeen ohitse, on alakoskessa Simolaisten
kivi. Siheen kuo hukkui minuoin, kun
tahtoi Niemennmaalle menemä lauttalla yli joen.
Kauhalla vairiissa hän tilalle hukkuneet
edempäin, koska lausui resurssiaan.

"Ittä antua näkyvi,

Kotikultta kannottavii."

Niemennmaa Luunajäätä on yksi autioina,
sen minni kienelle siltovin ollut Simola. —

Niemennmaan entisen Simolan, mittejä on tällä
nykyä Rouspalan, Kekkolan ja Tololan
kylillä, joista on virhe yhdestä jatkaa.

Sotamieskluuia.

Hyrysalmella huius Töölöjäisen olo-afuk-kaana, vainosivat Palkkienvaltaist hänellä. Hän sattui paa moniaan hänens olemassa olevissuo-vaa latomasta, ja Venäläisia alkoi kutsua. Keskenään puhuvat: "Ollak vaiti Töölöjäisiä huulessa? Tulivatka jättiläiset hyllyltä määän. Hän tuli vaan lähelle lyijyleitä suojale-ni ympärilleen. Käyttei mieleni amperivaan niistä suojalyhtereiden. Kun Töölöjäsa näki, ettei myös loppui mität, hyppäsi hänen taas ja alkoi suiskorvaides heinässä rosoittaa Venäläisiä ja töi ^m noutakseen lör häntä sujoritokseen, jotta pa-ttoon piti seidän lähelle. - Pyysyä silloin ei olent annilla Hyrysalmenlaa huius Töölöjällä ja Kup-pilalla Hyryssä.

Kun sibollikt lähtiivät menemättä omiaan maaheissa, niin Kuppinen halusi pystyntä kaun-ja vaan törnällä etennessä Venäläisiä, jotta he kohosivat ylös tämä. Värtain liepeellä alkoi vastapalla peräniellä polvet ikkuläär vapista ja häntä saavi:

"A mitä sie polvitaa vapift?"

Suomest, saareet soutaneuna,

Omaa maahtaa pääsemässä..

Toriset arvelivat sen johdosta.

"Siipä" Kuppi kumulkaan,

Loan retta soutavaksi..

Kuulaisen velkuttoa."

Sopua sittenkin Kuppi kumulmaan ja ain
muin perimiehen palvipoikien, ettei meni
hengellisemaksi.

Silloin televat aarteita Suomesta tuodusta
tararoista Antion rannalle.

Vihovenehallitust alivat Kevästä tulevat ju-
tulaan tylyjä nettyäin seuraan puhdaak-
si. Väki oli kaangasturapin kattaneet
taravaanfa.

Juntulan alla on Ryöttilampi. Kun vi-
hollinen lähti juntulaisista ajamaan suk-
silla, kuva laskeaa lojottivat laumille,
oli j. paanut keihään eteen, jolloin vihd-
inen laskeaa kapranti ja haavoittui va-
hasti. Sitten tuskisuoja pyyppi ^{kinotata} lopet-
taan ja keksi ottaa hopeita ^{kinotata} kolmon-
nesta sotapajalehdestä, ta-

istori riitikenällä on löydetty solakeväär. Muun
aikana sanotaan siiso soditun.

Rauhalaan kentälle on suun pidetty solakoristuk-
seja. Siitä hankatuista puista olivat ennen löytöneet
luoteja.

Huikassakien olivat vihollist majaa pitä-
mellä. Rantaan olivat tulleet ja järviä ja hevo-
sta matkassa, joista oli kova puroha. T
mennessään ~~suoraaan~~ nuoren miehen
~~Nuoren miehen~~ veivät vanhista talosta ja
vain gileni kera pällle. Yrittiin kyllä eillä jotta jollaan
aitat, mutta eivät pääseet, heidän heitä olivat ha. Saatuaan mietteliä kala-aid.
kala-aidan nimi. Koislfin vaaraon olivat vihollist tulleet
korvalla kuiskella. Itäniemi et jahoh men-
nyt olivat isänpäälle saaneet? - No fa-
nitaanhan Jumalan jäämä sodankin es-
tävän, vastasi isäntä. ⁴

Juntulasta olivat pystyt vieneet elot ja
rahat, vallanneet talen ja Niinbaan pöll.
Tivat talon Oravivaarastakin, ettei pionyt leim-
risti, jossa latuväbe piti palattuaan apui.

Aittoboskeen menellisät viholliset keräs-
tivät kelloin. Se johdosta olivat teltteet karsi-
kon tornille ^{tekooleksi} kelloi kolialle. - Kuolaiset ovat
tunnuksen mukaan upottaneet kelloi käynä rahaan
majoilin siilen palmeen. Jouka kouetta ~~o~~ istuu yläpuo-
len vedet laskelutvat Hyrynpäiveen.

Morisionvaaralla oli vähä valvoa ulkoja, Halko-
kisia sulunifia, olivat metsoissa vähäis-
sa, taikka tavarat oli jonne koottu. Kalo-vihol-
lista oli tulleet jonne ja sanoneet: "Ainat
he tavarasi vai Lenkesi?" Ulko oli vaan tavaroid-
tanut, kun toinen miekan Hanssa hirsisti. Han-
sasäkin sivullaan torjella miekan kainalon alla
ja hän silla ensi valvemalla paan jokileki ja
sitten heikommalta. Vihollist olivat vihuisia
kun tulivat, mutta Halkkivesi oli raitis,
levistänyt niestä.

Sotabarkulainen on pitänyt majaa Hakeopäälle
Hakojoeniskäesa, jossa on vanha kiuastusmuu.

Kristiinaaraon on tehty talo aution pohjaan. ~~Jäätä~~
~~ta~~ oli tapetti omien kaidoufa ~~kauneelle~~.

Järvenväistä on oltu talo vihan aikana,
mutta hirityt. Littu oli tehty ~~pyöräistä~~ ^{pyöräistä hiristä} talafärrä,
joka oli muutettu Ristavaaran taloon, jossa
myös on jauvakölykkämä. Se on pyöräistä hir-
istä.

Koistinvaaran on vihan aikana polttelu talo ja tapettu rianta kaijon kannelle ja sitten kaijon uopotettu. Lilloin hultavasti joutui pime myöskin ja heivex, joka myyti ihmisille aikaan on siellä löydettä. — Koistinvaaran talo on tällä aition poljaan.

Morinvaaran Heikkilässä oli rat kuäläistä pitäneet maja. Kun taloon tulvat, oli yksi vuori, olettaen kaajan vastijona. Hän lähetti jousilla pakoon, joka vihollinen pääsi. Lilloin viiletkiissään myötäimmeen vainoaja lähestyi päästä, aato, hän keräsi asta kannelle kuolettavan haavan. Lilloin neuvoon vollen laittosä ja varasaupe. Kuäläinen oli pitänyt kuolla jossain kotonalle.

Lictejärven kylässä ovat Pohjo-Kuvaläiset ja jälleet ylös. Kevästä hitteli vat kaiken ja veivät tarvataan polttofodraa. Rekisteröitiin majorille. Siitä oli suuri punka viidesjä. Etuosaan yksi aminna oli joitettu taloon, kaukaaja kaiffunaan ja taloutta hoitamaan. Kuäläiset kuvat tulvat, kyydyt. "A mitä ollut nro valot puhkipäät?" — Ruotsia kireikästi. Ne wat kihdellet täällä. M. ol. vat palasielua? Siitä ei muuta, lähdettiin maata, yleis. Heidätkin silloin aminna valittiin joka joitettiin pistiin paikolle istumaan. Siitä se oli alkamut suvulla jumalaa orkein hengessä, jotta kuvat valtakirien filosofit neekuttoisi. Etsi hänkin pääsini kevätun. Siinä muuta kuvat tulivat alkamut on leura osta piclesja. Siitä aminna hyötyi vaan pakojallekaan paikalla ja ottaa paikat Kuvaläisten julkst. Kun ottaan siinä kaiken päänyt, oli taloa sormia kuulemisen tausta, ettei kuvat vesi kireikkäälle panoa. Siitä ei muuta kuusi kaiki ontta, jotta olivet kallim jääneet. Otti valtovuksensa ja jaleenivat. Talo jääti julkisamattia. — Bravooaren ja Lictejärven välillä kului notho, jota sanotaan Lomannottoksi. Siihen tekiin Kuäläist

830 osta-aarsten ja talvat yöksi muolinmaalla olevaan
Lötiniemeen.

Kylönmaissa Lietejärvellä olivat vähäistä tavaraa.
neet lokeron ja ulkon. Lokeria ja niemenlaastaa.
Kohda olivat ruoveineet heitä kiusailemaan,
olillaan olivat jolleleiset, ettei eivätko hein.
muistaisi, missä rahat ovat. Yllä sitten oli
vihaniesten mukanaista suolaa ja omenyt hiekkao
kaakottamaan. Taloja laatuja olivat ympäri.
ille hiihdelyt, niin ettei eivät lietäneet lähtee
kevästä ajamaan. Olaa syneinde pueriksi
nieltä ulkon saapuvilla-olosta, laitkivat Ora.
viavaaraan pää. Lietejärven kylä joi poltta.
matta.

Lietejärve Roinilasua oli ollut ihonvahan aikana
jo arublaant, jotta läksivät Utajärvelle paloon.
Myytiin saattamme siltiin olla Raikommeen.
kin talo olemassa, mutto ei. Kylönmaisen. Toina
juttu siis ^{Ylösnouseva} kirkonkylän vanhempiakin, ~~pois~~
~~pois~~

Kirkollisgård unistola.

831

Hyrysalmen ristikirkko on tehty n. 1786,
48½ kyyntästä pitkä, 41 kyynt. leera (sisästö)
ja 15 k. korkea katon rajaan. Sisäkatto on
soitteen kaaren muotoinen. Häjäla katon.
rajas ja julkiseen ulkoneva reuna, jota kirkon
kulmine ja muutkin sijaitsevat ja seuraavien
mitetyt kulttuuriset pylväät kannattavat.
Kirkon vieri ulkona kolme kaksipuolista
orea, kolkin ristinsä perässä ja neljännessä
vieri 2 pienempää yhdistettyä orea sebastiin,
joka on 16½ leppyä. pitkä, 7½ leera seko hir.
kon kanssa saman esibeton alla. Kirkon
on varha lisättynä alkuperäistä, jossa on
nyt noin 17. Sillä on myös kirkko asfäl.
töihin tulla vesihaalilla, mulla reuna ja
pylväät haavalla.

Kannistulegrna on kirkon alkuperäinen,
joka levää Karvalajan ristinmuodostemis.
ta. Se on Oulun läänin maakunnan. Abn
Sjöönschanzin latjorittoma ja maalari
Hedmanin tekemä. Myöskin löytyy kuningas
Kustaa IV Adolfia ja hänen puolisonsa muotosta

kuvat, joillen teki jäsöni ole kieloa. Taidekoko
kisa ei välttämö arva

Saarnastolu on aikien valleka hovimaa-
lattia ja kultalistorilla koristettu.

Ulkopuolella on kirkko kellariseksi
maataltu ja ristelyleipä kirkonava torni
on 16 heikkärävä kirkko, ympyränmuotoinen.
muodissaan olivat kelloet vuoteen 1840,
jolloin kellotapuli rakennettiin puuak.

Ko Tuorinkosken tornesta. Lötter kelttu
kelloa, joista suurimpia painuu 55 Leiv.
ja on valmisi K. E. Helanderi valova
Orlufsa, allaspuuksi v. 1787 Talo
hohuvarsa tehtyyn kelloon. Pienemmän
kellon paino on 40 Leiv. Sen lajissaan
on mukana kallinen lajittelus: "Deince
kloeksa är ej icke i Stortekolm af
johan Jacob Morensoo samma år
och til sonder flöre. - Olo du är fram
höv mitt gud, sain trogna mekar
upp till Gud, kom flitigt hit och

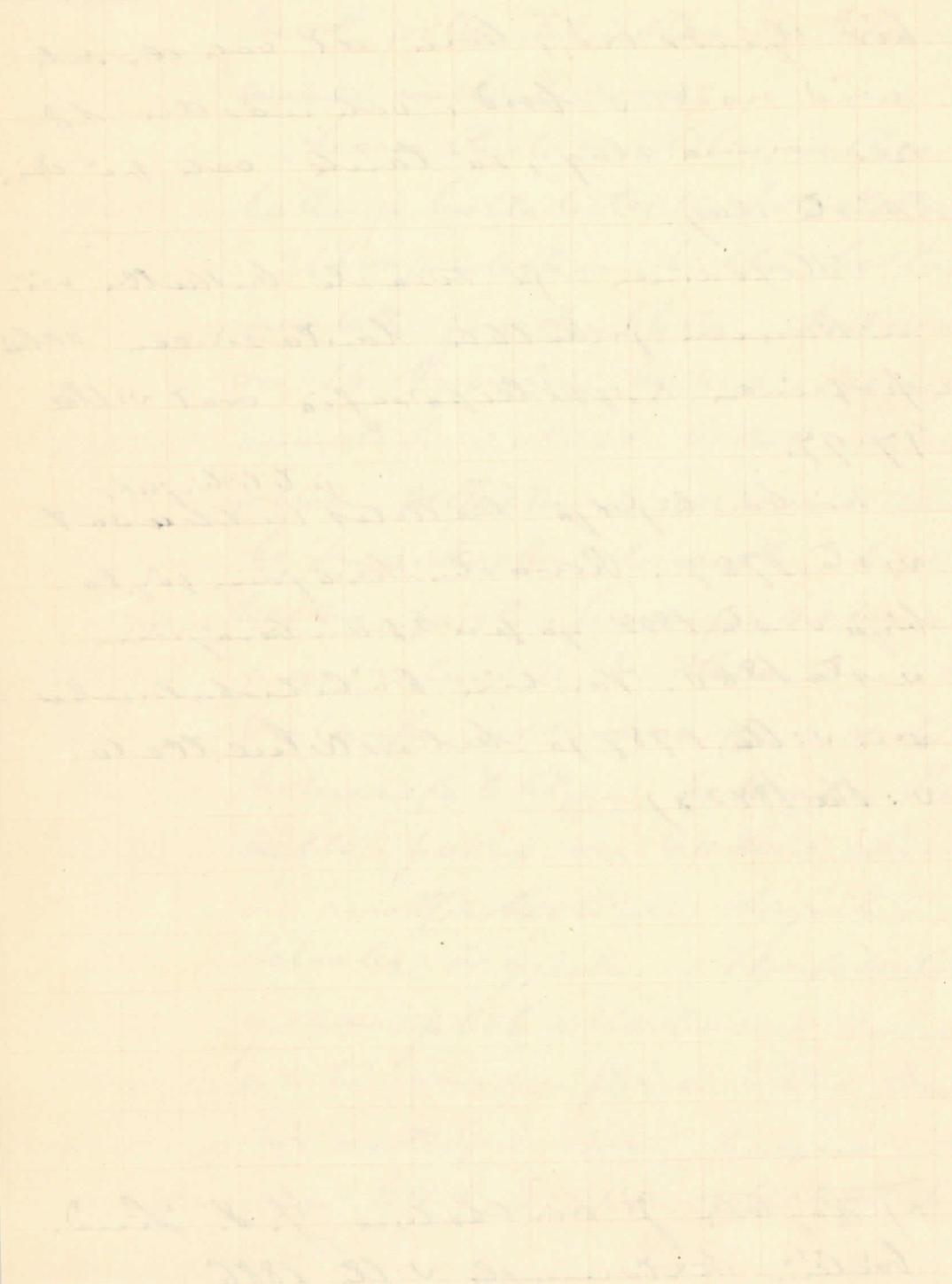
höv Guds ord, kom åt och dröjt
med nådens bref, och när den ho-
der mina slag, så tank och på din
sistā dag."

Hopeainen ja sisästät kultalatu vii-
ni kauri ja kallibi lautasiineen seba-
profeiien ristiileipäpäitä ovat v. lta
1797.

Kirkonkirkot ja kultelot tekkivat
v. lta 1787. Revastin keräjäin vojta-
kijä v. lta 1804 ja piispan keräjäin
v. lta 1860. Vanhin kirkonkultalatu
on v. lta 1787 ja kultelot kultelo
v. lta 1883 x)

* Käytetty J. Kirkkoherra J. S. Lind.
böckin kertomusta v. lta 1886.

834

834

835

Värylään kylässä on Leivikangas. Siinä jano
Pellonmäen
kaan pappien emen hautaalle saataavaan,
mutta cilevänä nimä leivin kuittautui sotaan
ja leivin muistojia.

Hypusalunella oli Kieran pahafurrien mies
Pekka Kiiminen, joka sai märsua sakkoja siitä,
kuin hän teki papistaan "Efedahlista" nimisen. Oi:
keuden käymisistä ja koiri häntä.^{sakotuloksen jälkeen.}

"Heli Tuomari Tulevi,

Kasseli kavattelevi,

Sauovi sanalla tuolla,

Lausu tuolla laufekolla:

Otto Pekka pellon päästä,

Olkovaaralla osaava,

joka otta laulin laittamuna,

Pahoin lausunut papista?"

"Kiiminen sanan sauovi,

Heli hervoille etehän:

"Oonpa Pekka pellon päästä,

Olkovaaralla osaava,

joka otta laulin laittamuna,

Kirren orke'in retämaa,"

jos ratsa sakotelahan,

Tulat taällä mälefahan,

Arka noita sääkättel:

Nottä multa hallavuotta,

Leijonala solakesea" x).

Meliläinen 1840 maaliskuulta.

Alkari.

Kehoni viettoon kuulin Hyrynsalmenella
Kerrostöötä. Se kaiken suurimmat ruokas-
toihin kohdistuvista,

Jos ihan iftta silloin ministä ratifioi
paikallispalvelulla ruoalla ravita, niin ei elä-
mäysten mukanaan välttää, mutta, ni-
mitaan antiolettu. Hirviö? Kekriittävä

Halvellaan ennen Kovasti. Niille lämmintet-
tävien pikkutaukojen lisäksi aina tänne ja loppuun kehoni aina tänne hy-
vällä. Tällen aina tänne ja loppuun kehoni aina tänne hy-
vällä. Tällen aina tänne ja loppuun kehoni aina tänne hy-
vällä, muuten kyllä. ja junaat

ruoat jaunaan. Päästääpäin konttiin sitten
tai ega teet Heivyrönä
ruoat konttiin, joka vietiin jo konttiin Kehoni.
Kuusseen riippumassa Kekriittävän ryj-
Tietostä myös paikkaan ettei kohde ollut haurittaa ja haurittaa. Toipua
tavatessi. - Lehtovaaraa oti kuu oli sellainen
kuori kontti. keräs pudonnut kuusi juu-
reli, oli alkorilla ollut kova pello ja hän-
nästys piti. Mettää koolleelle ja

Muidan pilanteleijoja mies laajus oli talossa seuraamä olla-
taan menyt ja kattavat kooti viileilee ja venit
tänyt sen johdosta myös koirilla. Talo annia oli talon julkisella paikalla
rakennus ja paivitettyt, ettei myöskään punterivat, myöskään
käärin, satulalevon uusi taikki. Mieskin aveli, ettei hauruttaa se ollut
muinasa vähänkin mielen olin tappavan.

Sifalimella julkisentä mordha veitsikat ja Kekriinä nä-
paikka Kekriittävän,
sillä joka kuulkuva sitten ihotteli pitää, kylästä ihotteli pitää,
*) Tiedonantaja kaunis N. H. Chydenius

842 Väistämässä on jo tähän asti julkaisua viedyt yleisessä avoimessa kirjastossa. Täten se ei ole ollut
kerkin väitöksessä syönti, ruokana sitä olla tehty. Tyhjää älköön olivatkaan syötetty.

Metsään levolle ja ebryneelle tehdässä hiryn-
salmeella karsikorilla. Myöskin siltäkin, min
simppukorvan saalis myös onnistuu. Koko hau-
tavuoren jääsestä on mitä

Karsikorilla tehtävän ennen metsikkisten hapanusta
muistolaan. Kun järvestä saattein aseesi haluskealis,
kun johtaa metsiköön karsikko ja elävä ja kuoli minnekin muistolaan, ja
tehtävän karsikkoon rannalle sen jalkaan hovdaleille. Kian-
nan kesken siivulla ja alla oli sellaista useita, var-
sin kirkas ^{helmis} sivuissa isoon hankintaistien ^{helmis} kelloa ja raaheissa
eli simpukkain löytöparikolla. Kruunun Kavalari.
Että mitä myös tehdät ja vielä ^{ja} mitä myös vähän vähän
tehdäminen, ee

Päljalealla on pikkus karsikorbin karkuntapalon
muistina. Siellä on myös minniä siinä karsikorilla, ylädien
minni on kiepuri, t. s. yläst. muotona minnaan.

Nuolijärven Pälkäällä on karkun päälin obsoaan pantu.
na, neljäin sylin korkeuteen. Pyytäjä oli käpeämällä
sen pimeä ta ja mainiointihekkä. Tullut silti?

843

Rakennustekijästä.

Työ Viikon taloissa joissa on läällä säilynyt
moleks jällekkäin muoneita, joihin ainoastaan aittaja,
tällä ulkoilmassa, joissa ei ole tulensijojä.
Nimpa Lieljärven kylässä on työ Viikon a-
karinen aitta, joka on metsään tehty halme-
ja eläjä ja pabor foden varsten. Tie työsta fota jota
aikanaan sijoit

Hovbasja on säilynyt kolmenaista tulun,
kujaanpuitista, ondernuoloiista ja rentaitta
joita ovat säilyneet työ Viikon syskeliä. Ne
ovat pyörivästä puista tehtyjä ja koivun kaatol-
le salvelut, joita salven taka näyttää ollen van-
him. Yksi niistä on pyörivänsä muka-
mylväällä, kaaden peustana on keltospotka.
Pihlipuolisia ei ole laifubazon. Oreen jaensia
on tavallinen kannus, glasöä ulompana, jota
tiivisintä ⁱⁿ hirret alhaalta ovat ulospana ja
muodostavat pirstot, joista on jo kognat leikk-
karelehtit, muten luovesta näkyjä. Oreen jaalla on
ee melkein H muotoinen ikkuna.

8th

Jämsän kalan rannassa oli myös päävaaran mukainen venekota.

Kene kota Hyrynsalmelta,

Kuiban rannasta Neulän viinillä on myöskin vähä pieni, vanha, pyöreistä puista lehdykätön.

Oterivaarasta on myös vanha jyrkkäaitta ja talle. Siinä sijaitsee kala- ja viljatallit. Tällä olisilloin ollut edelleen vanha ^{tabon} metsänkotesta.

Kangaslaanilla ~~He~~ on Karulla varsin suuri pitkäinen pustikkooven. Se ei olekin hyvin määrin pitkäinen levijäinen. Kausa aveli ~~olett~~ sellaisessa on istuttu keskellä.

Mykkeneura coryzae
Koristimuraisa vu 1883 löydetty jopa laaja vanha tafon
resta radanpäärä, joita oli suurman levynnen, hiem ja lillia, mellekin
mellekin ito eli kii korista levynnästä pohja - Vanha talo on haitosta myös
löydetty yllätäin leiret, huim poljaa lähdestä (Höökamossa) saatu ja kurattu. Tä-
mä on kuudenkymmentä vuoden aikana tyhjennetty.

Ja talajan talon pellosta on löydetty leijon, omi-

vans!

Kääsklemmeenä oso viinapannun laakea,
löydetty halmesta, jonne se esäillävällä ol-
tiin aikanaa ollut sellais-
ta kattelty. Leikatessa mistä se oli se ilmeestä
täytty saatu käsini, löytäjälle oli nimittäin
ilmaista taikaa, missä ~~hans~~ ja minne pain-
sen pappukissoon.

Pappilan pellolta löydettiin v. 1871 joutseen
kuuluvat raitaat.

Luhkarin virkatalosta, Tapiolasfa oli v. 1859 löyde-
ty vanhan katottoman pirtin peruskunnasta hi-
vijalasta vanha vestokes, aika leveäläpäinen.

Kohokerien oli saanut sanoa muhkaanfa,

Hirikan talossa oli löydetty kaksi sopalaaria puroa, joista
olivat siinä lisässä. Sopalaan suotui nyttemmin
joukkossa jäistyneet.

Sopalaista nahkasta, joissa on koreat helat vas-

kesta ovat kulkeneet perintöön ainakin 200 v.
pitäjässä vuodelta 1612.

Salmen rannalla olivat kewo loytaneet hopea-aaressi, joita loytajat julkisivat kirkkomaan, mutta heidän ei üt saaneet rauhaa, seivät ne kaileli tyyni jäljelleen. Aare oli niinmittäin pante maahan sel. laisella urkolla (ehdolla). Yksi loytaja oli jo sitä lytyt (menoa) kuollutkin kannan tiedottua.

Muussa sailytölaan myös Ida Heikkilän hahvoittamaat laikulalut, joita ovat löydettyt noista arkeola ulanaiton harvalla Rovaniemalla, os n:o 10 Moisiovaaran leylää. Siinestä ovat hanpilohaila, naisten liivejä, rahaalom-pukelit, ~~viin~~ viinillä ja m.m. ja niissä on muun muuvia. Jouluspa on läntisenlinn yleinen kirkkesken Käylästä malla, nielle paralla varustetti.

Väistölään leivavien luota on löydetty vankeihin, minne joita olivat ilmeisesti rappalosta leluunsa tiellä. Yksi oli ollut 6 naulan painoinen.

Helmen pappulijuttuja.

Simpukan pyytäjät näkevät enista, millella heidät parempi omi kohdasi. Niinpa esim. Kyrolais-vainaja aina näki ennen, keinapäriänen Simpukan sai, niin kauan Lahti-jumalan näki jäälaulun alla saavaan ja, eikä sekaan ^{hantaa} mitettänyt.

Kun simpukan jahti tyypin omistau, koristi sen miistönsä ja omien edistyksensä vielä ^{joskus} kassikirila karsikko. Täy-

Kun tuo helmiäkkäti on läpiksi tunsiksi eli pimeissä, venäjälefi tuntuu, on huihkuva ettei sen myönti. On tärkeä levitä ^{kuajalla} vain.

V

Euonysfame.

850

Piläjääni virallinen nimi on Suomusjalo, kansen kesken jooll luuytetty Kianta tai Kianto, joista ensimmäisistä on siinä määritessä ollut yllä moni tekoistus täysimäisen miehen edes tiedä missä semmisen piläjän on leaaen, jos sattuvat siihen jotakin tulennaan leijal perudesta.

E

Hini os koi Salmea.

Jtä Suomusfalmes nimistä on epäilemättä sen vanalla sijaintivaaen Suomulan nohden ajateltavaa suomenen kantatasanaka, koska edellä

essaan sanovinkin juntula ja juntustantavat kantajilleiden kantafanien juntamen. Luonnotornampi, varikko ei tiedysti maledoton ollis se kauhan seilis, että Suomusfalmes autio. Suomula, tai nimense Suomuista, joita on valo rannalla tavattu. Epäilemättä liekekin nisto ~~ose kisan vanoin muutollekin~~ tavattu baiteilla apetaimmuilla ja halaissimilla parissailla.

Eri senakunnan p. solettiin pitäjän hiomus.
 Paltanosta ja
 jälkivasta 23/5 1786, nis tamaan aikaa
 min Säräismäen, Hyrysalmen ja Ruolantaa.
 Kirkon Rabennustenslaamuleipä.

Sotkamon pitäjässä.

Kiljelys on vielä vähän saanut ja.
 lansijua mäissä mettäistä mettää ja suo-
 rilehaisissa salomaissa, jotka rajante-
 vat yhä asumattoman pellin. Kaujain
 Kajaanin seurakunnan. Keskut, peruat ja
 johtket, alimatkja monet muut
 olotekit elostelevat läällä syvällä metsylä-
 sellä. Asuminen on lehitelein levimyyt
 pitkin laajoja ja runsaita ja vesijäleisop-
 joista pääosittäin tullee Hossasta asti. Kun-
 jimon rajalla, milin laskentun Perangan-
 järvestä (tähänä kunnajan jolle)
 ganjollei Kauj. Pudasjärven eti myöhempi taival-
 keskeen pitäjän rajalla. Siitä käy tulkee
 vesii Tornuanjärveen, Alajokea Kotkajär-
 veen, joka oll vanha lisäretkiä Karlinojärvestä;
 Kulmajarvestä ja Kylmäjärvestä Kylmäsalmen
 kautta. Edelleen laskentun vesii Kaarongjär-
 veen, joka oll vanha lisäretkiä Ristilänsaareiden
 kautta, joka on vanha 50 nyt läheviä, Sanalajärveen,
 sekä vihdoin Pärsämönjärveen ja Kirttosalmen
 kaa (50 nyt läheviä) Kianlaan.

X

Toinen iso joki. Laskentan Ristipangjärvestä kii.
Laa, joka yhtyy Tiesior eli Pesiänjärven läpi ja on
16 karttaa laskentan myötä Kajaanissa Pesiän.
lasketaan, yhdellä kää.

H

X

Toinen vesijalo on laaja, Ristipangjärvestä ja
Tiesiori eli Pesiänjärvestä, jossa on 16 suurta ja
(vähemmän)

X

Laskentan Pesiänlahdelle. Tämä Kajaaninjo on
sangen syvä, Antti ja Kauko ja Pippilan välillä on noin 30 metriä,
vanhan Kirkko. Muu on Päälläleja ja koiri vaaraa runsaalla
paikalla. Muu on Päälläleja ja koiri vaaraa runsaalla
ja koiri vaaraa.

X

Muutta tunnustat mettä, siintävät jäävät jaan.
ja kahdillaan

X

Piilotteesta kuohuvat korket ovat per paa.
Kaita omittifunkeja. Tiedysti. Ensi jo.
kallana haavaa

X

Ka lehde kainastaa ja on matalavimmat
korket. Siunasta pitotie vesi edessä 10

X

Kuoppaan matkalla ja kohonaisista 6 lehmuista
ja korkien louna yli kallena 2 ja 4 lehmuista ju-

X

korkesta. Oikean puolisen haavan on jälleen
korki jyrkkien kohdifunain välissä jalokostia.
ja viime vuosivallalla ovat asialtaan kääpät ja laske-

X) Åbo Tidningar 1798 N:o 22.

X

Perangan luona syvässä on kaksi järveä,
Toinen Valkesainen, toinen Kairajainen. Kun
erinen laskiota vettä jälleen muinaisesta edel-
pääen, oli se kaunesta myöten menyyt ja
mellkein tyhjäksi juospat. Teden mukaan
oli tullut Keklinenkin ja menyyt Perangan
Kabri vuorelaantta olin tullen Perangan
ja pää Kairajaisen Keklinen tapellaan, kun-
nes heidän piti rotta, toinen torfijoufa oli
torfista päästä lähdonyt kuu soutaja vaan
torkuttamaan.

X

Kastelli joella on iso ja pullea korpela pu-
tous, Tairvalkoski minne. Tukkitekin siuna
"somasti polerähkileviat alas". Tulta on siuna
aukosa ja kuuden (vienen koline) myös ja,
särkien padot ja tokeet.

X

Järvistä on taalla Apialien. Niinpä Kaukos.
Salin sanolaan olevan Kaukan kallion ja Pipp-
ilan välillä 20 sylit, vanhan Kirkkohuoneen
luona koria leymennä myös vellä. Hovins
perä on syvä ja rannalla. Odottaakin hovins
jaloita olevan kohonaisista jo vellä. Korialta

val yleisöihaita, vailleka hukka paatti puit.
Tunkin. Palkan olaiset, esim. Varisniel.
men jumppila ja Lantesi sekä Ristijärvi. Alas.
yon talon mietet kiekkien taidollapäin muksi.
uvin kalulla ja omistivatkin omia kehoveda.
oita. Se oli kehoveda, jota taatto myös lään.
enin etiineen, se hän mietti keltt obisopina
myös lään verovuolessa valtakappaleelle.

Lappalaisten.

Mehiläisenä on luettavaa kantaa nojalla
kerruttaa yhtä valjaa avvelijen nojalla kerrottu, et.
te se on Lappalaisten häirivät ennen kantaa
Mehos- ja Viikangren suomalaisten kanssa, joita
villoin sanottuun Meriläisjätki, joita varstan fies
avvelijat "ala puolelaisten" nimitystään.

Ala puolala
1798 olet jo
upplägigt
förleendeet
tytjia i äfne
ta ala jällo.
Förleende
Nytorpsterli
jo

859

Toinen versijeluottaa Kiantajärveen li.
sivellä Ristijärvestä ja Pesiön eli Pesiän
järestä, joka on 9 rylen syvyinen ja 16 saaren
keuristama. Nämä lasketaat velvusta Pesiän
lähteen.

Myös Kianta eli Karumangäri on
ilmeisen uimottoinen, kuonantaa joko
laajamus 1663), joka ojentaa joitakin itäisiin
kuolema isone, 3 peninsuloina latkuna,
joista polyversumpio Ristianilahdi, ja laides
voguunalle latkuna latkuna, toinen voh.
jaseen ja toinen etelään. Molempana kassi.
varsien alla alla perhantien reitti kehdeda
ankostaa Orlöfen ja Simoön kantta, joita
ta ei kuunpaloissa viela v. 1663 joitsty.

Ylimalbuon on Kiantajärvi syvä^{ja}, fa.
nollaontu vasti Vaaman ja Tappilan välillä
olevan aina 30 rylliä, sekä vanhan Kirkko.
saaren mona koista hymyntä rylli veltti.
Hankkipaan kultua on jo syvää) rannasta
lähteen.

Kaloista val nähätki minkin näkleet,
mutta jälleen minoisina oikeina, joih
laisi asukashubsi ohi yleis pilvi.

Maisemat järvien ympäristöllä val osaksi
vaa mäkiä ja metsiä, muttei kauan pannat kum-
mai haurumetsiä seittämässä. Laajojärvinei-
lä on ulkopuoli sammasta. Kivimetsiä van-
tojen koristeina, koto lehtien taiteina. Linn.
Mutta järvien siirtolaisiin, lasten
joe suorineen, sekoitettiin kohde ja
muot mainitut. Pannat haurumetsät ovat
tikkuläisen luonnon ympäristöllä.

Yllä jo mainittiin, etteiväri lähdessä kahden
jokisuuna siirrettävästä ydysten vierei
suojellessi. Linni ovat pudonnut varhaiset
kohdet. Siinä loppua vesi 10 p. tammia.
Kai muilla kohdissa 6 kymmeniä p. t. p. t.
Nyt koko lounas yli kahdena 2 ja 4 kyr-
näisen julkonteksti, keskolaan ~~ots~~ Tidningar
o n 1798 N:o 22. kerrotaan 1798:n Tällä ny.

* Abo Tidningar 1798 N:o 22.

^{Siirrettävä}
Kyä on kaksi kuitenkin ^{Siirrettävä} todennäköisimmin jää-
kantta muodostavat torfuleikkejä. Jälj.
korkei, orikkoja puoliväriä haavaa olevi-
nen koristi vaatallinen ja tiivis, ja ryöksyjä
jyrkelleisen kalliofinnen välillä. Kuvattu
1663 missältä ^o T. Cajanus, otta ei
kuinka kauan haavaa vereellä kielletti.
Mutta jo v. 1798 mainitaan ^o Abo Ti., otta
uskalijaiset ovat jälkikorkesta, orikko-
puoliväristä haavaa lasteneet tyhjillä
vereilla.

* Abo Tidningarissa 1798 N:o 22

ja koko Suomen suurimmat metsät ovat sotkia. Sotkien lisäksi Suomessa on runsaasti muutakin metsätaloja, joissa on paljon sotkia. Tämä on seikka, jota ei voi sanoa olevan vähäkkäksi. Suomen metsätalot ovat erityisen monimutkaisia ja erittäin vanhoja. Niissä on paljon sotkia, joita ei voi sanoa vähäkkäksi.

⁸⁶³
Metsätalot ovatkin Suomen kaikista taloista,
mutta tällä nykyä, kun metsätalot ovat vanhoja
ja tyypillisesti tehty si se on
olevan aivan vanhaa. Suomen metsätalot ovat
tämäkin metsätaloja, joissa on paljon sotkia, joita ei voi sanoa vähäkkäksi. Suomen metsätalot ovat erityisen monimutkaisia ja erittäin vanhoja. Niissä on paljon sotkia, joita ei voi sanoa vähäkkäksi.

Muista metsätaloista mainitakoon Pyhty-, Vuorilöö-, Pihlajavesi-, Räätikä-, ja Haukavankosket, joiden alla sijaitsevat Kivokki ja Kivijoki. Tämä
Kivokki saapuu Kivijärven rajalta
pitkän ja kapean jäännön läpi, josta huolimatta
eronne varsi on hyvin lyhyt. Kivijärvi, joka
on yli kaksi Kivijärven rajaa, Tuovionlampi, Pa-
lojärvi, Saarijärvi, Salunijärvi, joista vuoden
ja järvi (2/3 venäläisellä pitkä), Parajärvi
jelkä Alanne ja Hiekkajärvi. Kalo reitti on
Kivijäristä asti venäläillä bulgettava. Joka järvi

valille on tavallista kiivasta konsolia.
 Alantaan taloja useita vuosia
 täällä on ollut vuoden 1873 vaiheilla mäist.
 Tosi waldenias olvaberg ja hänen veljensä
 Torsten, jotka aikoinaan olivat suomalais-
 suurten innolehditapoja ja eliäjässä
 harrastajia, multa pistä sitten edelleen
 johtui Häkitalmen hovioinpuuneeses
 professori Jaakko Torsmanin ampu-
 mifusta, joka ilmeisesti varbiin varhais-
 seen konttaan, brittiläisen testamenttalu-
 dorin 10,000 m. suomalaiselle leijallipuude-
 suulle. Muisto löytyi edellisen palomie-
 lisesta, ja seippausta ja kansaa rakasta-
 vasta hystöfestä elää hänen naiillaan.
 noilla. Hänen tapansa oli työkkimään pystytellä
~~ja elää~~ lounaan kehunpesä, tocta rukkuon pukeen.
 Koulun yliopistoa alkua

vastaan ja laupiita, jollei ottaa osaa maailmaan.
 Niinpä tahtoi hän niin mitkästi Alans
 virkamiespä ja lasti seippaan uljaasti terva-
 miesten veneitä, luulen korvalta veneen ja lastit,
 jos karille jattuu.

Koulun yliopistoa alkua kohtha virel pithä
 Silläkösli, puvin kolos Kiekinmäyressä,
 joka täti reillia ^{renupara} alennepara sanotaan.
 joen alle Tämän konsleer alustaa sanot-
 tien mukaan Silläjvelksi (Abo Tidningar 1798)
 myt Kerälin visroiksi viereen Hyryyn
 asti. Onpa siis Suomusjärvenlaajalla
 myytä keksus farvola, ette heilla Oulujär-
 matkales velle tullesfa on "aika kos-
 tava vilihaukcia", kiivaita virttoja, ki-
 tenkin pieniä" Oulujoen konskein verallu-
 na. Olemme kertonell ^{vesistö} näistä laa-
 jammalla, koska ne tulvat alennepara
 tasinoissa ajanmestarinoista suon tuosta-
 nimessiin.

Suomussalmen pitäjän on vihollinen,
Kianto eli Kianto siltä vastoin kansan kee-
tuudessa mitä ei yleisimmin sanota laajatuntioso.
Onpa mistäkin ^{onniin} ~~onkaan~~ pitäjän ^{lähtevän} ~~onkaan~~ siltä seiso.
Tämä pitäjässä on oman rajaan sisällä, joka ei
välttä viedä Etelämaan kaakoa, mistä Suomes-
salmen pitäjässä ~~onkaan~~ löytykään, jos tullessat
sen nimisen saarekkeelle. ~~onkaan~~
Suomessa tekeenistä merkillifyykistä on
mainittava Rääkylävaara Näljängän kylä.
Hidenlinna, Rääk joka on Rääkylävaaran
la Näljängällä. Kolmo tuntumali kivien kaan
ole muuta kuin suolla sijaitseva vuori x).
Kajan Kiannan senduilla mainitaan myös
Hirsjärvi ^{ja} Hidenfaltti (≈ v. 1734), joiden
paikkaa on tuntematon, kuin mu-
Kuobingissä Hietajärvestä alas pääin on Pire-
pää, eteläpuolella jokaa, korkeasfa vaavasta. Ra-
nasta kummun siive olevan noin. sata sylttä.

x) E. Lastein.

2

Luontaisia kivit on mukanaan. Ne eivät osta myyleäisen ja latuksien kivi, josta metsästää M. Wahneberg on lykänyt Kansalan rannasta. Ne levys on 1/2 vaakua ja paino 1½-2 leiviskää. Kivi on omittinen ja väistytetään huumantijurin Bisin luona.

1

Jättiläinen on läälläki liebhunut. Hänen tämä sanotaan, ettei häntä tulekissaan kiinnossa olehtu kasturi. Pärsämästä päälät polven. Alcosfa on alla polven; torniassolit syvä syvyyss. Siinä kasturi kaatuu. Linnapukonkin lisko, liikkuva siite niitty kasvoi. Tornian molemmat puolit rannat ovat myös heimaviräitä.

Pispajärvi on syvälainen, lahti, järvi. Kantoja ja silumäkejä on siinä runsaasti. Saaria sanotaan siinä olavan 100 seitsen saaripeikkaa 50 kappaleetta.

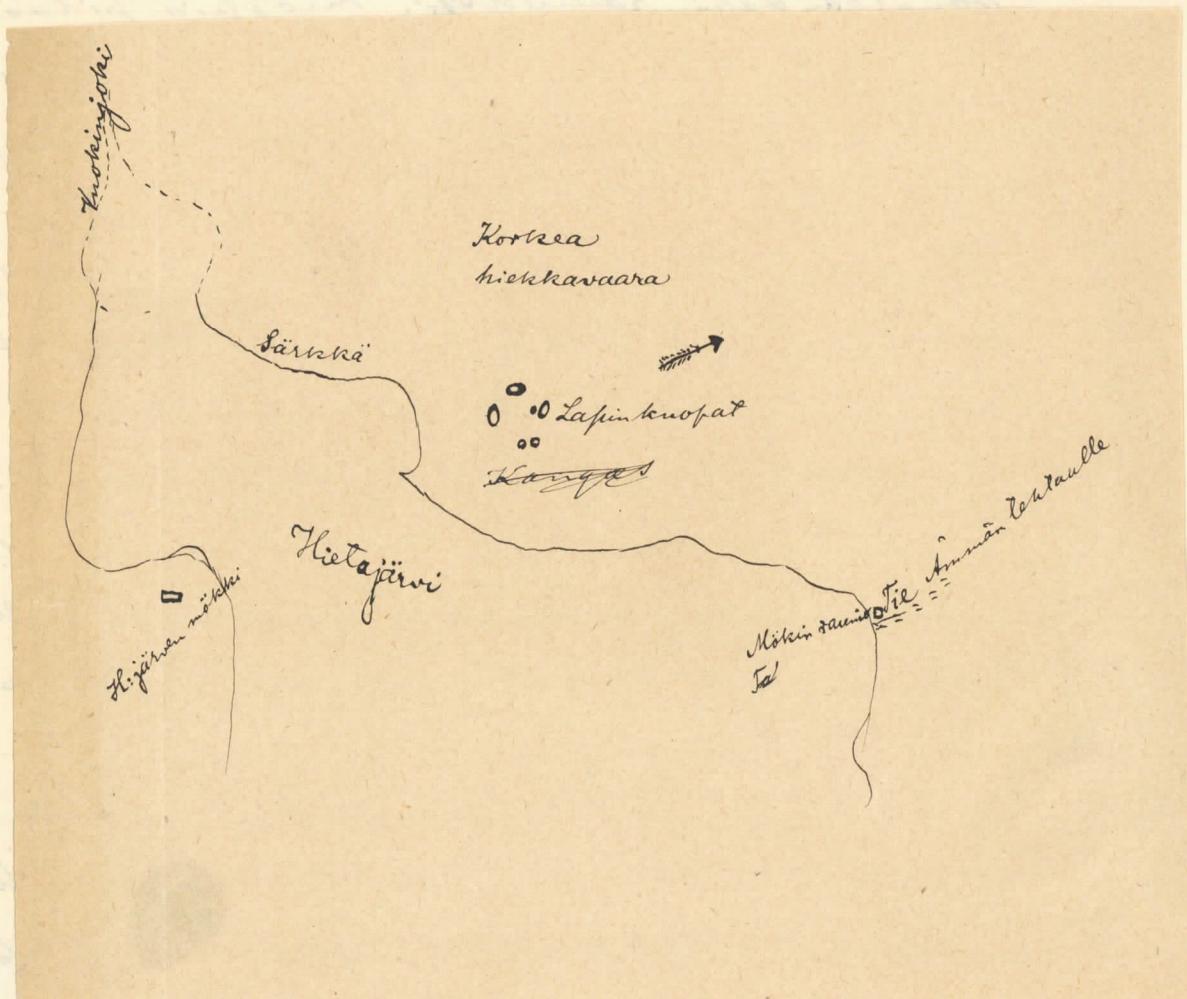
L. Lappalaiset. Lappalaisten ligoniuspaljus. Meliläisessa on enha ylä-pajon tarjouksen kuvia arvelijan nojalla kerotettu, ettei joudun Lappalaisten kirkon ja sen kirkkoherra Mihos. ja Niukkanjoen suomalaisista kirkroista, joita siinä sanottuun Meliläisille si, joita vastasi Nivileungit jäs myöhempi alapuolelaisten nimittäin. Kivimuseo talossa on tallitettu kiviraketta sen vuilla Lappalaisten kirkon, sillä muukaan Lappalaisten omiin viriin pukeutunut kirkon kivemys.

Suomusjärvenelläkin on Lapinlangenjoen Lapinmäen jossakin saarella, minne ei Meliläisessä mainita, on sammalluonnetta kirkko soja, joita sanotaan Lapinrauniileipi. Kuopio pitää samia Meliläisteen kirkostaan Lappalaisten asuntojen jälkeen. Hän on teidävinäkin fuksi, ettei he metsän ristää ja valaa myös lehdistä vuoittain Mihos- ja Niukkanjoen aukioille, joita siitten aikaaan sanottuun Meliläisille. Ne liebhuniset läälli asti sekä hanjanlcossa ettei elävänlaan hankkimasta.

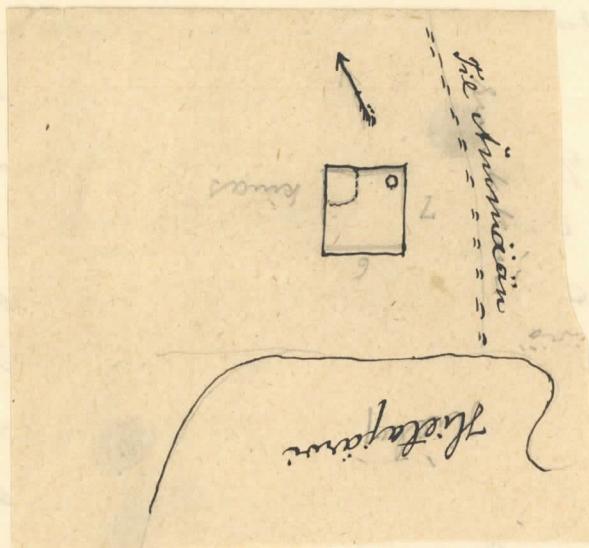
Sillolaisken kapeella, vähäispuolella⁽³⁾, on jossakin Suomessa ja Kuopio, joita pidetään ihmisten tekemina, mainittuvaloot kossa?

Hietaniemella sanottuun olevan majan ja önnöles eli Lapinkuuden, jossa on kirkkaita säännöjä suomuja havaittuja pala-

majan rakennusten kauttettuja laajoja laudoja. Se oli tähän mukaan ettei tätä paikkeaa ja löysin kyllä Lappalaisista julkia, mutta ne tietkin ovat samat kuin yllä kerrottu paikkeet. Minun löytämäni pado ke sijaitsee niin lähin alla oleva poljapueros osoittaa:

Vankian asemion joämissä, kenties Lappalaisista on Hietajärven rannalla Imman lehtialle menevän tiellä suilla. Esäpäivästä näkyi vielä seinien rajaat, ja seiniä hirsien piisuuks oli 6-7 kymmarataa. Kinasleivet ovat pieniä, ovien sunsa, vafrimaista nurkkasta on violetti kuoppiro, tätä ulkopäällä vano 3 kymmaa, ruo 2 kymä, ja kymmarataakaan laaja.

Kuokkijärven alapäätä on kirkas mökki. Lappalaisten ajissa on siinä muutamaksi aikaa joen ja metsässä lapinvartioja, solaa kum ovat siinä erittäin käyneet.

Kalanruotoja ja suomuja on t. k. olt uusivista
paikkoissa ihmis jousi maaata & maanvilk
jelyleset vuoksi pentueessa. Nämä "Luo-
musfalmes" autioilla, johon ^{puhedes} nimittäin
lisättyt antaa aihetta. Joudutessaan malla
Päätalot, rannasta oli tavalla iso suo-
mulaaja, kun maaata tasotettiin tuo-
neen polyleksi. Kirkkuri pärvello oli
Lapin lajin hautoja tavattu etenkin
saijajän suomuja palefullas.)

Lapin hautoja on haitteli minulle san-
gen tiheästä. Kukkosaarestaan sanotaan
olevan, mutta se ei tunnu uskottavalla,
sillo ^{re} se on min vähäpäätien, joka maaata
luotonen. Sillä vastoin Haukilan taloissa
la on monesta jalkaista hautoja, joita pi-
lettaan Lappalaisten aikuisina. Niinellä-
män ja Hangaslammin välillä on niitä kol-
me. Myös Läjijällimäisen seura monesta
säilyy sitä joiden miasto viela poro van-
hasta poronpyytäjistä eli hankasta,
joka Lapin perukorilla tehdään ^{mellkorista} ja petoista.

^{x)} Tällaisia suomulyytöjä on tavalla paljon. Kemijärven tienoisfabin,
ks. Appelgrenin teoksessa.

Vilkkion kentällä "Kiaunomisenella" sanotaan myös
olevan "Kivelläiden ja Lappalaisten aikuisia hautoja",
jotka ovat lähemmäin tutkimatta. Karttimojesta
varressa on vielä Lappalaisten aikuisia per-
sonpyytäkoneoppia ja joitakin sanotuista
joutsennalla paikalla Karttimonjolla olevan
Lappalaisten kalnuislaurelein eli kirkkozaan.
^{Organisaationa on prof. Malmgren tiedustellut Lappa-}
laisen julkia, tienellä ja ta-
vannut, en-
on meille
kuulematon-
ta.
Jidre poronhoito ja personpyytäkäön eivät
ole mitäjässä aivan hankas ammoriaikai-
nia elintekijöitä olleet. Hossan kylässä, Kun-
namon rejalla niitä on vieläkin muutta joku-
joritakuuta ratuja. Siis Hossasta eteläpuolel-
la olevissa kylissä ihmiset puitteivät kohti
maan porovinkinsa ~~kes~~ noin ^{so} vuotta sitten.
Kun varkaidesta päättielleivät torifianfa-
laa pietarilaiset pietaripäikkä olivat jo tentin-
sillä ^{to} alapääriltä tekoivat kirkon sakalopuolesta. Liike-
seen oli pudonnut kehä, heimon ja mied-
istä.

Pesiöön talon pieniäisiä väliässä on isontaine-
kuoppa, jota sanotaan Metelin hankaksi. Liike-
on tavan mukaan työnnetty vihollisia joibot.

tain. Suuri se onkin, vaikin myös laaja ja jo tentki jyrkkialainen.

Loputkin mainittakoon ettei Luonnonlaan takaliskolla on minnaistumisen "riihensijojä", joista sanotaan olevan jäännöksistä entistä palmeista. Kunhan siitä löytyy ^{alleet} vuosilappalaista, asfumulafia? olleet - Niellä. Saarellakin Kianmanjärvessä on koko jouluku kuoppia, isompi ja pienempi, mulla ei ole destäkään tavallista mitään, vähilea välin kau- velliminkin. Tässä tulisi kehiseeeli ettei ly- tyt eivätkä julkailta ja mullasta fäkissä ole. Väri pyantekita, joillea ovat luonnon tehtävät. Kun tapaat uresta jaman suuntiaisia kuoppia ja aina on storolla puolella penget, niin se ka- kuopan polja tiivistää maata, niin viltolla vas- ma, ettei sibien on kevän myöhäys puna kaata- nut ja fö denmannit kuopasta puerit ul- tineen ylös ja niistä on calcesa vuosilaisin ku- lessa muodostunut tuo pieni penget. Sellai- nia tapasin eri ajilla lokonaisten kehitysjak. Noin, enemmän lähonneilla jo varaine seanto kanto- keantojä.

Opp.

~~orkeaksit~~ ^{lisiä} Parhoin on mitä hankkailla t. ~~hesisi~~, ^{hesisi} parhoin vain unihon lai ^{kuoppia} muis. Samantai parhia ^{culta} on junaalla avellei ihmisien haimuileeri. Nämä tällä ^{Hämeen kyrön} viltaa ovat ^{valenuiskoja} valjastukalaisia (loglyräns), kuten ketomulken lelijä leuflua. jo kaiken haudantapaikan syvennyksien viereissä oli ollut ihonlakin kerkeampi. Löytyi hiekuteltua hiilehua, josta voisi väistää olla ihmisihdellä tehdyn jaks.

*) Minnaismuisto. Uudistylevi. Atka- manki 16 s. 98.

Kirikanssi.

Täällä ei ole tietoani tullut laissiin kaan kiriaigita. Kansa se myölläni niito min val-
joi taika-aseina ~~ja~~ ^{moni} kuvittaisi kaan,
jos halluska olisi kotojokseen.

~~Etsiätki saarella Kiantajärven~~
~~oli joulukuun huopbia, joita myytiin~~
~~omistuksilla. Tässä puhelissa~~
~~oletko olla si. Koivellusni mäistä upe-~~
~~ta kalannimalehti neljästä kanssa~~
~~mitään löytämättömiä, ja Paratiisun aina~~
~~kuva liikennemattomassa mulla pääfins~~
~~poljari, päättin ne olevan saman~~
~~myrsbyn kaatamoini suiden juu-~~
~~rien nostamia ja synnyttämisiä leoppija.~~
~~Ittä puit ovat ja mitte huuhtotkin ovat~~
~~jo elintarvet laivoa tykkimäisiä. Täysin~~
~~palvelua ja Pohjanmaa olen sitten~~
~~min vanhailla tavoinni tallaissiä~~
~~laitteilla eri astiilla, veneläisiä, vanhoja~~
~~laitoja ja muutamista, joita huuhtout~~
~~vat yhdin valvistaneet päätelinnäni.~~

Sotamislaaja.

Pohjolasdan aikana ajelivat Kinalaiset yhdessä
laumassa valkeia Suomalaisia, joita heille olivat
heitätkin. Muidenkin mies, joita heidätkin
Valkei-Paavolaisi oli myytävänsä hengen vaasasta.
Kerrankin heidän Kinalaiset olivat aivan häme-
pessaan min tölkellä, joita Paavo kuuli heid-
ki heidän puhueensa. Italla rupesivat tulke-
ni. Paavo heidän Kinalaiset. Yöllä alkoivat pää-
michella polvi vapista ja hän sanoi: A mih-
sis joutui jousijäme, mihlis polvipäini va-
piset, suomenna sina olet raskea Paavon ha-
tioilla. Paavo kuuli hänen ja meni sitte heidän
Kinalaiset mukelaisivat ja hän kuileilla pääns
pölyksi.

Valkei-Mikkonen oli ollut yfir vihan aika-
na hänelle isä voimistaa. Pallanosta lä-
ristijärvellä hän oli hovorissa. Keran oli hän
piiloinaan kalastamassa Kiamian ylipääs.
Ja huijettiin. Kinalaisille oli vanhaa vihaa
ja huijaiden väijyivät hänellä. Pian jätti keittämä-
ja sanoi: jos ripseitä rapsetta kumme, pane
sina pyrstöpäät korisapäin valdaan. Pihapä-
kumiltaan ripseitä rapsetta ja vanit päät ovat

päin. Kuolaiset väijivät veltkossa, avellen antaopa rupeaa syöminen, min on helpompi myjellä. Kun Väki-Mikkonen nousi maalle ei tarkoittanut puhua pitävä kaussa, kun näki kaloista vähollisia olevan lähdellä. Kaloluppi tennattui venäläisen ja lähdettävän sotilasmaan. Viholliset eivät ennättäneet tähden mitään, lähdettävän paikasta ajamaan.

Koistinen laipaleesta veli Väki-Mikkonen veneenpäällä yli Taival-alafeltti ja lähti keskeä lastenkuraan.

Jälön nisballa olivat viholliset odottamassa, kun kuulivat Väki-Mikkosen konneen puhaltavan. Toisit jenoviat, "Ei ju mentätki hyödö", toiset avelivat: "joukkeneet luobuaa (tai simoliintu hiihtää)."

Eraan toisen keran oli Väki-Mikkonen, hädästä Tijärnellä, joka on myösistä Ristijärveä. Töö venäläislästö tulisi siellä alkioon ja vastaan. "Laita Lase veli haita laitah jo silma soavuleihin, et neäse mihinkäki, sanovat he. Toinenpa siipasi puujeneston,

refesi hossimaan sillä päällä testi. Kuolaiset, välttämien iskuja hyökkäävät kaikeksi trifelle laidalle, josta venäläinen kunoon ja miehet hukkavat. Minneni silttinkin onnestaan ja vei kapateneensä kotiin.

^{n. 1663} Juhana Lajamus testas: V. 1590, jolloin erielaisten ketääri asunut Kiarman, Pispalaboden ja järvien kylissä, ja Oulu pitäjästä oli joukko kalastajia taällä, hyökkäävät ^{s. o. Karjalaiset} Kuolaiset ^{arvaat} matta ja tappoivat usita, munun muassa 5 veljestä Mikkosia, joiden vanhin veli vaan väisi ylevoori. Kuolaiset väijivät häntä sumankankaalla ja yhtä. Kailbi uskalsi Mikkosen joukkue lähtää Olostta lastenkuraan. Piastyleän cheänsä alle puhalsi hän konneen Kuolaisille merileipi (til branad).

~~rupeesi korsimaaon sallia puata kohdella, Venäläiset valttaa vähän istuvia hyöbleisivat suihkuun ja tontille laidalle, josta vene meni taunoon ja miedet tulkkenevat. Niin meni siitäkin omenestaan ja nei kuivaveneen ja kotoihin.~~

Routka virtaa allaa on

Niho. Venäläiset tulivat Alankelle ja huu-
rivat portuaalista: "Onko isäntä kotona?" Tä-
pantti, joka oli avojahtiin, sanoi: "On isäntä
kotona, vuottoate (odottakaan) silsi, jotta
kengät soan jalkaani". Sitten rytmisti-
sfäntti poikineella orea vasten, jota Venäläiset
lähestyivät kiinni, min ettei saa-
mat menivät pois sijorillaan ja niin kaa-
tui Venäläisten poölle. Kelljeljet pääsevät
ensin heiltaan ja sitten lappovat.

Pussilan aputiebaat olivat ennen sodan al-
kaaa halmettaviljelleet Paamajalle ja juu-
nafärvelle asti. Välia on 6 perinkulmaa keis-
telle ensimmäiseen ja sitten 4 & perinkulmaa
Paamajalle, minitlaintaivaan ohantas-
kun mukaan.

Santaloon olivat Venäläiset tulleet yöt-

la rappaamais ja heittäneet veneen varjutta rantaan. Kun Janhon uksos olivat muuttaneet sen, meni ja rouvi hän sen eri paikkaan ja piti ifö tavaret. Kinaläisten päälikkö oli Ketrikki(?)

Kroksijärven lähellä on jokin Kinaläisten viereksi ifö koto.

Krokissa Kinnulan luona on Solafaa-ri, josta on löydetty joitakin vanhan ajan kapineita. Päläjistä kinnulan tavatur, mistä hallauskesä muodostuu karkkia.

Venalainen Vonna oli kloonyt paljon vanha suomalaissille. Tästä sunnittelut huo- malaiset ja lähtivät myös hänen tapaan maan, menivät illalla hänen talousa aidan. Taalesi piiloon odottamaan sopivaa tilaripuuta. Siitä aikaa hän Vonna veniin selitti sekä- le ettei: "a kyllä meidät tapetaan tämä iltana, kun ne näin mitä, jotta herra pitelee mei- ät jalkorihisa." - Vonna vastasi: "a ei ole sitä, jolla meidät tapataan." Sitte kun Vonna me ni kylpemään, tulivat myös aidan takaa ja syntyytiivät tuohioon tullen. Vonna tulelli-

tui saunaan ja veniin päästettiin mene- mään.

Ifö vihan aikana tuli Hankilaituri vol- ledutti. Sunnittelun oli se usein todennäköisesti. Sen taustalla onkin ^{oikeasti} ollut kolmavesi ja pikkusfa. Nevan oli talo ollut antiorakkuus min- tavan ettei petäjät eivät ollivat ehtineet laasvaa talon pelloille ja kartanonalle. Ranniosista. Ne luona on löydetty vanhaa molsa, noin 7 tunnua pitkä ^{ja käsijalkainen}, min aina, poissipoli haastattava.

Hallionniemen kalliolta on jossaakin puu- ta lehdykkeloa, joka on ifö vihan ajoilla. Siitä näkyi viileä pesustusta.

Vihovanhainen oli yöllä ajannut Kotko- niemen pistiin vuoden ifäntäpa kuni oli vanha rotamies, min ajo. hänet poivis.

Korivalueen oli Kinaläisillä solakka- nut kirkonkello. -

Kinaläiskirsi on läheillä Korinnesessa kirkolla polttoseen pääsi. Siinä ovat te solavelkella tuli keisaria herra kaataneet, silloin olivat kirkolle.

Horsmanienlouna tuli Kinaläisen rappaan

maan, vaan ifäidä tappoi sen.

Pirttijärvelle (Munaniemen?) tulivat Kuulaiset asukkaiden maaressa. Tavarat olivat ennen kattelty maantienoppaan. Ottokes talon ulkopuoli oli huoletta maanrantta, kun Kuulaiset olivat varmoina, ettei he tulevat mitä taistelut. Verkostilla oli hän ylös nousnut, ja myöhemmin tuffiryöllä ympäriilleen ja paluummest Kuulaisiä muotoon. Sitten puitti pääoon ja pääsi hiinalla yli salmen.

Kirkon saunasta huosivat Kuulaiset ihmisiä, etteivät kuulaisissaan oikeensa. Kuskiavat rahat käsissä, tappovat ne torist, ja levivät toriset Kuajalle vankeuteen.

Kiannon hylässä, 3 pluunkelmaa Kirkolla on Kiannon talo, jossa saudat ovat kiannon rauhion tapaista.

✓ Kiannon niemessä oli polttosodan aikana ollut "Kannis Kaija" niminen emäntä, joka oli naittu siihen Askanmaella. Hänet ja pihkaa oli olettu vangitettu Kuajalle villävihdä. Pihka heittäyti heti

kohda Kuulaisien suosion ja sai renttä den näkyn, mitin aadeita hantasiavat ja luvavaita katkevat. Jentien rannalle hattavat ensin isot aadeet. Niille jäi annettu ranta-asetta, linkeineveitsen terän lajiperen tai kuistenkin käsityö ja rykkesi sitä läpi syötet poroksi. Sitten rykkytti poroksi ylioven hajalle, meni ulos ja muutteli. Kuulaisien hantaaamat aadeet torjuien paita kaan ja pääsi vapaaaksi.

Kannis Kaija ei pääsytkään vapaaeksi, vaan vietiin Kuajälle. Siitä olli jo undenut aamiaan. Mutta kolmen vuoden takuitta omistusti emäntä palata vankeudesta, suoraan oli metsästääsi myöten sulkenut. Valti oli häntä Kuajalle säälitellyt ja antanut karkkuun maajan aikana. "Sjö" sie maajaelliteta, eivät min välttä 00, oot ruokastempie." Kolmisen aapun tyypsyn aikana jämäni karhalla. Kellokas oli suurennut moleskelemaan hänen käsissä. Nusi suuntaa oli arellut, ettei mikä on tuo, kun vierasta leluutti moille.

Kaija vaan aveli:

"Pryty Kijo, Pryty Kajo,
Omat on sormijuottori!"

Liitä tuli talossa aika jopaikka vanballa ja uudella emännällä. Vanha emäntä sillä vallansottili.

Kuusivuotiaan oli jo ollut olemassa Ijo-vihon aikana. Siinäkin olivat vihollista kadueet.

Hotsuan nimessä on ollut melloinen kauppias. Talon asukas Röntyläinen satui olemassa halunella, kun vihollisen tulvi. Talo taan oli antionjärven, rupesi rauhaan, pistettiin ään vainon saamaan pölkön laakki. Mutta hänen värisikin sukkantumaaan itsemasta paloon jäi sonon mistille. Nämä teli paroikaa äilekykarakkaa eli pienaa hamekarhunfaa. Hän otti asen mukaansa, juosta kaihotti kotiin. Muita mistä oli jo pahalla ja käärynyssä olivat vihollista saaneet informaation niiden jälkeen alleen ja saanevat meliän virttu paras harkka kellellaan. Nokka-vainaa Lauri nimellä Taifi se nies olla.

Mutta sillonpa tuli Röntyläinen läheä, karanti äilekykarakalla yhtä mietti pääkön, ettei kuoli. Niinpä velastui. Nalo silla kerää.

Pankkitalon talon Naijangalla pirttivät Kuinalaiset. Suuntaan huuhti ruvemut työntymään paloon valoreisiala, min töivät siheri hanellä pääsi poikke. Tästä talosta kappioivat 8 kerkeä.

Vihä-Kuinalaisla moker on ennen koolta korkeille maalle isot juureikkaiset tai aselettu kovaspuita pystytty, joita sitten on yötä rytytetty palamaan, ettei tiedettäisiin vihollisten tulosta. Ne huuhti palaa voittivat pimeällä, min lisele. nousi ylös jos minka ylös ja levisti hyvin laajalle.

Läsonvaaralla Prangan leona oli sellainen merkinantopukka. Se on laleimmaata, josta vesi kohdapää lähtee.

Marjoraaralla Pirttijärvellä on mieditän ollut sellainen kovaspoikka.

Virtasalmenella Salomoniennellä ja Jumala-
lau välistä on hyvä kalastuspaikka, jossa
varlijaväki on tason vihan aikana on palova po-
kain ja oleskeellut. Lähtö sivaa nimittäin
tie Kiamalle ja Rukkilinansalmelle pääsi.

Karjalaisista tiet kiellessä käyvät puruasilla
taivalta. Koynasjärveltä kulkevat he postastet.
Kua suotaivalta 20 viestaa Kivijärvelle, josta
on seljänteen yli paari viestaa Kianginjärvelle,
josta Suomusfalmens vedet alkavat.

~~Toinen~~^L vuokin järkeä ei pääse lähimpään yh-
teeseen Karjalan vesien kanssa, vaan toisia
teitä. Kuitlijärven laskee Maanfeliäällä pääsi
Livojoki, johon niemi puo tullee Maanfelän
laannista, josta toinen puo sanotaan las-
keuvan Kiangin järvin x).

Näistä puoroja ei kuulenkaan voi kiellessä
veneellä, 15 viestän pituinen taival jää os-
kuttavaaksi. Kuudenkin kuljetaan tavallisen-
ti parempaan tieltä Kivijärvelle, joka on
x) Sjögren, Kemi Lappmark, s. 56-57.

5 virolaa pidempi ja torimitteliin 1789 vuoden sodan aikana.

Tämä tie onkin edullisesti kulkevaylähtö Pohjanlahden ja Viuronmeren välillä, eikä ole pidempikään kuin Kiekkon tie. Molemmissa tulee 47 peruskulmaa Kajaanista Karjalan kemin.

5.

Kattilaleuaretessa Kivimieskuunpeesa
on aarre, vaskekattila, joka on kopeita läpim-
maa upotettu siihen ja joka muottaa vetaisia
oli keräytävät kovasta hiuksistaan
korva oli kattkennut ja jäänyt muottatuksi,
joka vuotsi ^{kuolevan kaipumisen}
muuttaa aarre oli jäänyt järveen.

Honkajärvellä autiosta Kukissa saadtaan ^{suojaa} ole.
van aarre. - Roukkavirtain alla on pihleen raa-
ri, Roukkasaari, joka korkeassa kynnäis-
sa on ollakseen ^{mäki ujilaitin}.

Linnastia alaspäin Karttumojoki laskee Lintulan-
neen on auto, josta on ^{minikää} aarre.

3.

Sotaisina aikoina säälytelliin ennen
jyrävaroja metsistä jo tosi peruumissa tai pikk-
ku aitissa, jonneisia myös mainitaan olleen
monesia varhaisia (esim. Pispangjärven Varsa-
molla ^{jossa on} vihariajat). Tämä sana voi perua si-
loihin metsässä perua, joilla nimadolla se kirkaleis.

Torniossa ^{ja} Torniossa ^{ja} ainoastaan linnun leposi-
lesiäkin tunnellaan. Käärin molla perultaan ke-

ken peruumista, syistä kassinoista, Sotkamos-
ka ^{kuulin} ja "pienä", jyrkäläitä ^{ja}, korkealövänä ^{ja} lau-
parella olevan lampipeetrunkalpi. Saneaa juurta

4

on myöskin Virolahden pellon (vast. pulmu), joka merkitsee maanistekuoppaa, sailoa maan pinnalla, joka oljilla ja mullalla peitetään. Täältä tulee ajattelemaan, että Nälö yllättäessä ja vartailenalla saapi myös sen joutospäästöken, että kannelliäisiä ovat pellon ja pula likeisia puun, puun ja pulmien sanoville, ja saattavat olla merkityt hau-
taa tapajossista tapajossista, joilla ennen eläin-
mia pystydettiin. Jen, tämämpä tahtelaisia ovat
sele-puhkei, puhka-isen, puro, pudos, joilla
olet seilea ja knoppa ^(use) käsittelyt tehdet.

Varlijavatela oli sota-aikoina majoritettena Röörmyr, Pesämän ja Suomusjalan rau-
voille.

Pikku vilas ajalta on säilynyt pieni muist-
to pappilan rannassa, nimittäin aitta, joka muuttavasti on sitä aikaa vanhempiksi, jossa
sen seinaästä kerulue olevan jotakin luovutusta.

Suomulan pellon aiden takana on kenttä,
jossa on majoritetin varlijavatea, tykit mukaa-
na. Heidän ampuessaan oli kuula menua

punkkaiset Suomussalmen asti, on kai fin-
ne pari viestaa. Sen ajan muistoja on jo kaas-
vustehela tärperi, joka on täällä maasta
loydettu.

Janaijan vastijavaan telettaan Janotalan
kayofillaa talon tuona ^{olevaa}, minne he olivat
sävinpalkalla. Ihmeet emäntien pystymis-
ta.

Kesä oli kavellyt kabri heitä Perangan
salmenlahti riittää, molemmat olivat kevin
muodesta kotoissiin. Toinen hän puhdosta juurakki-
taan vellen ja pysti opua, toinen: "auta
veileks", niin toinen sanoi: "ennäis sitä tee", eiltä
antaa. Olis siellä kuitenkin omia neuvoja
pääsyn. Yleensä otto siitä oli tulleet, hän ylös
paasi, pääälle oli paikalla hyökkäänyt.

Perängan talossa oli löydetty $6\frac{1}{2}$ leivislaataa
kuopiarakaa kiu vanhoja huoneita purottua.

Korsten pekkaulassa ei tavattu mitään erin
omaista jalosta, ainastaan mykyajan hirves,
joka ei ollut jälkeen. Pihakorkesta ketistä, vaikka näistä
korset ovat olleet monia kertaa suljettuna ja ku-
vin jaloin kuljetetavana.

Molemmin puolella jossakin talossa suota
oittaisiin, löydetyn hopeakannu, josta löyty-
jät joituisvat riitaan. Tuomas lieulle sen hi-
maston mielellä, jotta se istanaista van-
teista olivat tähmeet teelläneet ikkulleen for-
muksia.

Littorinien Lappalaiset olivat väistyneet,
tailla epäilemättä
olivat Epäilemättä olin vanhimmat asutuskaat
tailla kaupalaisia, joita osalesi hämmennettyjä.
Vit osalesi sekoittaa tulokkaiden sekaan olik-
si väistynyt heidän taillään. Savalaiset
Pallanasta ja alapuolelaiset Oulujalla
kuilivat tailla ^{naik} ^{ousi} Kalalla ja sitten alkivat
kuuleja hankata ja halmetta viljellä, jääden tähme-
vakiinistöä asumaan. Tämä on & näistä fi-
ristä viisi olemassa.

Nimpa Patalan talosta Nirkaleosken
alla, kelt kerrotaan Meliläisessä, pitäisi
ville säilytäminä oileenden tuomio, jon-
ka muuten Ruokolahvi, myös Matson-
lahvi, on jo lääkiehdotus ovat maini-
tun talon alle kuiluvakki halavedeksi
tarkeasti. Niinkään lääkäri Koskinen
junttilassa, Pallanossa, vieti unistusta
tu ajasta, jolloin junttilan asutuskaat
kuilivat tailla hankeja pyrkimässä. Pa-
nolaisi myöskin Pallaniemen Lantiosa

seka Ristijärven Alangissa eumen sailytö.
Tämä viroja kelaatustorihattesta, joka heilla
oli ^{jo hankittu} mässätessä suomussalmen velteen. Kappa-
pankia täällä venelastillain H. tapana
viidä kolipuoleen, mukavia tien olivat
sekoituvimmat, ettei lauppatalavarakesi ja veden-
maksun välitkappaleet ehtivät. - Alapuolos-
ta telleita sanottuun Merilaisjärvi, joita
Merilaispuo ja -alo kirkonkylän läheksi on
muistona. Saman nimityksen havataan myös
valkeisissa palkkumisissa.

Tuomi abulehtiden tulosta pirttymisestä
Paltamosta vain mainitaan sekin, että
korvat olivat alkialle ja laajivät hengell-
le. Telleista tuskin tapauksia muuta
kuin tosiuomisia. Tosi ^{eräleikkä} myytään silloin
vielä olleen ajoittana, ottaa kuitenkin se poh-
jorsimmaista osasta pitäjää, Kuninkaans-
rajoilla on viilei lämälkiin päävönä.

Myöhenniinkin hukki kaikilla viela Risti-
järveläisiä kalaalla. Heistä ovat usein ollut heilla
puroli, Kruunelaissilla ^{ja} vien purolitruuvaltaa.

Asioiden kert.

Alex Alapuolesta, Oulujuelle ja Paltamosta sa-
nolaan taine väestön tullessaan Lappalaistu-
aloille. Suora kauriat kelaatamaista, sitten
kalmeita viljelymäistä ja metsoiltaan ääfistä, vil-
joidin jäävät taine tytötönä, asemassa. Viela-
vo, kerotaa Melilaisjärvi. Pätkän Halossa
Nirkakosken alla orivedens tuominen, jossa
Ruokosalmi, myös Matronosalmeksi mainit-
tu, seka Kiskonjokilaatko ovat mainittu talon alle
kuuluvuuden kuvadeletti tarpeellisesti. Tästä
Alapuolalaisista, joita Merilaisjärvi sanottuun
^{Kirkonkylän} on paikkanimiset Merilaispuo ja -alo viela
säilyneitä muistoja. ^(myös)
Kuivastoa apulehtosta jäätopäistä main-
tuu, ettei heitä ollut.

Jotku tänä vuonna
eunut kalaalla,
ja Paltarionnen
Laukkalista seko-
riti järvi. Alani
yon kalalla ² 2
Santeran
Täällä pää-
myös edelle
erinen kalaveistä.
Kappaankin oli
te kantta tavara,
joka täällä venäl-
lä on minne ja löyty-
min jäljettilä, ja
kun oli sopiva
korva, mäki palkkau-
sella kahdelle.

Paikka kunnion vanhimpiä apulehtaita
on jauhopää ollut. Hän kuului sitto-
laisten heihin. Niistä olivat noitatuulet, ettei tän-
kumi ala kotoihin pääsisi. Jousi koodi näkyi
visiä mäen pohjasiin suoraan vaatia etta-
dekkosille, fosatidissa? joka tienee osa sittoa.

Tällä jokuna siinästale pääkaupunkialla, mässä
ta on löytynyt ^{esim.} Kemiosta v. 1586 (Hist. archiv.
VI s. 243).

Koistinen oli ollut Nisbajoen Ihamapilla
ja hukkauttu kalalla Ormajärvelle, Pötkä-
moska ja Kiannallakan asti. Tiloa vaimen
ennestivät, ettei et pääse kotiisi, hukat-
tuun tallelle. Kun pääsi Kurenpolvelle, joka
on niva Ormajärvellä, lausui:

"Saavat Savon näkyjät,

Nostavat joosten nojat,

että ei pääse Koistisen kotia,

jo Koistisen koti näkyvi.

Gilloinpa laski kiven ja hukkui Ku-
renpolveen. Samanteksti.

~~Kun Taltanesta ensi kevääksi tuli:
valtaine min hukoin töivat obria atle-
olla ja hylöivät ne Helsingelle.~~

~~Hypävänä Punin taloistolla, ollaanet ni-
misenä Ristiäjäreläisillä, sillä sittenkin Risti-
järi ristei iholen hylätessä, on sillä pitäen val-
joukkoja tällä kohdalla elämässä. Upea oli Risti-
järeläisillä moli, kantalaissilla tuli suolemuuttaa.~~

Saman tarin kerroo myös A.H. Siell-
man yleisjässässä: Oulen kihlakunta,
matta siellä se on siitäkin hienempää. Koska
taloon Madelostkella, jossa hoi. Pekki-
Ku. Lohjan verattaraken. olantiin
sen tähän:

Nin saori Savon näkyjät
Ei Koistinen kotoja pääse,

Koistisen talon näkyvi

Tupa unsi ulottavi

Talteen sillä hänin Koistinen juttu
obisi pitketti punivoipuuas Kosku-
seen, edes nimeä nimittävällä. Mu-
ten kuorantaa samalla seitsen kertoo,
muistesta leijasta, joka korkee He-
ristä. Käkisäressä läviräsi menellä.

x) Oulen kihlakunta. siv. 208.

905

Torvisen lammien ja Kuivafalmen entistä aflekkaria
tunnit mainitaan niminoi. Kiljunea vastale.
Kain. Kililla ^{sits ollut} ei mainitse olla mitään nimittä afle-
kaita.

Kerälin leikkisä ovat Seppän ja Lipean antiot
ja sen vanhoja, minnekaan Pielisen antio Pielisen
suon varressa Sillajärven luona.

Haukilasna on vanhin tiedetty arkeas otaa
Tunhiaisia julkisia. Talo oli ensi nykyisellä
paikallaan nimeltöltä Kuivafalmetta. ju-
malaakin sanotaan vanhimpien joukkoon.

Alanteen olivatkin hakemut vesolle Tiikka-
ja, kotorifin Oulunpuusta. Talo sijaitti sil-
loin niemellä, kohdin yläpuoleen vain nykyisen
taajamaan. Kanta-nimellä se oli kotojor-
muonjauoska.

"Minne sunn Nipaskoski,
Kefit kuohtaa veisoasi,
Kumpa tiikkaaja tulisi,
(Kun oisi tiikkaajan Timona),
Upottaisi men puoren,
Kaataisin kapavenoja." "

Talo. Tirkkajaa mainitaan ritebaaten ja kau-
perkarijätki, joka ^{on} tullut hänelle. Oulun talo
kappahtautuu. (Koskinen pitkä matkaa nopeasti
30-37 perinkelmaan, Oulun viikkosanomis-
taan pääestä). - Kevät häntä aikana olevat naimat
Mänttelaisten ryöväineet Kuvalaisilla kalust.
Latautumisen jälkeen lanttu ja taas uusi jaa-
nut. -)

Venäjän Karjalasta.
(Tirkkajan reuki oli Karhu. Venäläisiä jo Hän sai
talon tyttären ja siirtyni Rokkovaaralle ase-
maan.

Järeläis ovelivat murtamatt vanhimmat
ristalohesit kuohtisivat.

Likaniemestä, jossa vielo on autoleipäpalkka,
olivat on Suomulan talo muistettu.

Suomulan talous korvalla kovalla Hulkkoniemessä on ollut talo, josta on muutaksi joka on
jakaantu kolareksi, muistatko Suomula, joka
muodostuu salmen yli, Hulkkoniemessä ja niiden
vien tyrellä Kylänummella.

*Grotto Laii
Modeste.*

Rokko niminen Venäjän asukoinen on aloittanut talon
^{siltjan, myöhemmin} Rokkovaaralle, joka ~~on~~ tuli Pappilasta. Tästä
pitäesi on tehty talo Salmenelle, jonne pouttu-
jat olivat minnekaan olleet Venäjän asukkisia.
Saman Salmenlaisen tyttöä muistellaan vi-
lä hokkemaisella, jonne isä oli ollon mukana he-
nelle sanomut: "tie siihen sinun omiin, hal-
to kuu tulvo kylän poika neappi jaat!"

Tapiot olivat kerran asuneet Karhulan.
A. v. Pappilan sijalla Suomussalmenella. He-
lin olivat Venäjän asukkisia, josta myös tähti
tä Kuvalaisille muistellaan. Erään Karun
^{haudatteliin heidät} mukaan olivat he valkokelot pojimurttamaan
päpi tiellä, jonne vuoksi paraleento osti heidät
le muiden maaan, mutta he eivät siitä tuo-
hneet. Käbissiin heidät pojibändellä - Kuileku-
toifer. Karun mukaan on samoin Tapiota myös
Kortteen talossa, kirkolla itääräpäin. Se aost-
ta jättiläisen sonolaisan heidän Pappilasta lääme
muuttaneen.

Torvelan ja Lempisen asukset ovat poljoseen väin
Kortteen talosta.

Raanijojais varessa on vanha Seikkalaan asutio, josta ovat muut juntustamavarsiot talot saaneet alkunsa.

Rönnymäen on vanhimpia. Kunnissaava, Juntula ja Röntylä ovat jo olleet tijon aikana. Vanhimmat talot valmistautivat juntustamainit pohjoiselle telttaan, niidenin juntula, Röntylä ja Kauhivaara.

Juntusia löytyy hakaamassa. Torsit ovat tulleet tijalumella, torset kunnista. Jälkimaiset asettuvat kunnilaistaloon Kiamman perille.

Lestonmäessä

Kiamaan Ruokolahdasta on levinyt Heikkilä, kynsillä heitä oli ollut kymmenen veljestä. Kuparikallua oli kapalla mitä heidän suunniteltua, min rikas oli heidän ennaltona. Tällaisiin välttää olla heinä kolmas- neljäs niespolvi.

Pirkonen sulku on saanut alkunsa Kivelkämäestä, joita kineet kutsellut Palkkosen aikana x).

x) Näiden kivelkäiden nimii on kunnellaan jyllä Suomessa, mutta poljofinis vaikka tienelä Keolajärvi, jossa heidän sanotaan liikkuneet (Appelgraves Heroin teihlakanta, siv. 86), eteläisimpäjäisteen Mäntyharju, jossa he myös olivat kunnellat. Biografisen Kausa käsittää ne sisälleksi ja rosvoriksi, esitöitä joitaan jo kesäkuodistavat velotilfia tai omawneanapukkaita. Niiden selin lään (Biograf. Niinileinjä, siv 4.57) saaneen alkunsa yhteisestä puniellasta solafissistä (n. 1702), joka sitten tuli minun kuvauksiesi, että heikkeja munitakien suvetteliin kuitupuun kivelkäiksi tai vähäjätki kiböök. Gottlund on ollut lappalaisena jauhama kivikiel (slektua) ollut Englannin sille vastineen.

gris!

Kivirastesta se tarjotakin o Mainitakoon myös, Lundissa ettei seas Lagerbring on Pirotria julbaismut väistöleijian Specimen Historicum de monumento Kirikensi, n. 1780. Kivikin hauta

Fins. almu. Tids. 1820 p. 731

Hyräävää ja Hyvijärvi Ruudin teekalistoilla on
saaneet nimenäkä Kirkkjärveläistö, Kertos Parvi, kirk-
kijärven Kirkkjärvi ruovesi isobesi, tyläksi, al-
tta heiltä seuraasti taällä tiikkeri.
Kurssarien tukku on vasta taällä mosifadalla
kellut Peltanosta.

Haveritia muistuttaa Haverisipu ja lampi-
^(jaappaisia)
Suomusjärvenella. -joapaicias on taällä myös
einen olla. Heistäleis tienee jaappaau-
salmet Kianmanjärvän etelään pääse-

Ruuhimaaansalmi on saanut nimensä ni-
menä ettei johtu ruuhimaisesta nimenä muka ka-
lalla tai muunkin käytä. Nämäkaan Roppanjoki päästää
niitä, toiset mukaan siistä hiekkapuista
nimekköön jäetäristä Roppanjokesta syöd-
ään joss mankeleita niiden ja.

Sitoualle on Rästlinpuro, jolla punku
on mukka hukkunut Rästinkantaja. Hänet ole
varsin hukkuttava siten, ettei etiilokoskesta karatti
pelinies itse maalle ja vene koytäyti solon lu-
miskojinaan vasten, ^{jonnekaalla} jossa on syvä veri. Siinejoh-
ti veroniehen lantit ja loundut.

Kirkkomiistoa.

Kirkko Paltamassa.

Kun Suomussalmen koulu Paltamon pitäjänä oli elävä muuilla 15-16 vuosikymmenellä kirkolle. Elävien naissaateli oli harva silloin kirkossa käynyt ja mylläpä saattoi kehotaan: "mitä näpä olla Kirkonkin naissuut!"

Muutama viikas Vuoletilainen ol. silloin rehineen pikkorinne matkustautui veneelle Paltamon Juhannusjuhalle, jolla retkellä vierailti kokonaisen kuukauden. Talon tytöttilä lähti aika ikävöitä, kun eivät saaneet juurata muiden lahtijöiltä, vaan pitäjästä haluttua kahvaa. Silläikään he kieffivät naapurien tytöttilä vierailijoita ja ottivat muelintileipen parantulon lehmän talon isosta käydestä. Ilta pitäen, herttu Missli ruohailleen soivat koko lehmän sukuhausta siksi kuin kirkkoväki kotoituisi. Lusi illana ei emäntä kavainnut kaan, ettei vieras ollutkaan käynyt, mutta jo pa ulegämma illana hysäisi tytöttilä Tüstikka. Hän käätyi minä olli tytär ja aveli: "Toli se on suo

hov vajonut eli joko lie kontio kaatamit." - Sitäkä sitä sitten haittiai salolla, mutta kontion päähän sen hovimiehen lopusfa pantiin. ~~tilikäsi~~, siellä kirjolla kielteeksi ~~tuor laostakki~~

Sisun oli kiukerit olleet 4 keräävö. desfæ. Kun toinen pappi jo kiukkiville tulii, sai jo toisen valmistautua konttinaan. - Toisen tiedon mukaan hukkivat papit kruusin kestoin vuodesfæ hygläluvulla, joka sisäin 2 hankkaiden perästä pidettiin. Naiset läpäisivät pappia opetteliin, saarnatteliin, tdt. Kelluu jo vanhaistien seka törmätteliin vrttike- niigijätkäsetfæks kuolleiden siunausleipet. Lopulta peräkumman alueella 8 hankkiaan oleviin hukkivat.

~~Hans~~ Pispajärvelä oli kerän kiukerit, kun Pispolaistainaja tuli taloon ja kertoi: Tuolla meidän lisepellä oli vihollisia 7 miestä, lankut reppasivat seljäsfæ, kun astuivat lämme pain. Jätkimäinen oli pieni mies, etta' olisi hämkin sille pitänyt.

Kaikeksi hyökkäsiötä paloon, eivätkä yritelleet heitä aittajo luettamaan, ollettivat kuitenkin Pispolaisen sanot: "saavat han ne aitat autki kerittein. Mötinvaaralle menivät papin kanssa ja pilivät hygläluvot siellä isolla kivellä ja sen ympärillä. Kiri ei ole varsin myös laaja, muttei särmitkäs ja korkeatkin mikähän patsas. Rantatie kulkee sen siivuille ja kansa vieläkin näyttää sitä paikkaa tiellä kulkiville.

Vihollisia ei sillä kestä tullutkaan, vaan kaikeksi oli Pispolaisen valetta, joka käytti läpäistä rohunkalaseen ja rappasi aitat puntaatesi. Sen telttyäkin arveli vain: "Nauro hyvällä", nauroi rahalla, on Runtilla venälä". Tarkoittanee hygläluvulle tulleiden venälä.

Kesä, kun pappi oli pitänyt törmätuloksesta, oli sanottu: ka vieläpä se on Petkka puurolla ristimätta. - Syrjä-paikkoja olivat joitakin useinkin suolella ristilöet hukiineet. Kerrankin oli pappi sanonut hyglä-

luvuissa, ettei pitäisi antaa ruokaa Matil-
lekin, vaivaa on nähty. Hän ^{näet} kysyi tullut
sukkella riistille. - Eräs Pallamor vappi oli
kuvernurst leikeksi näkkelämään Kian-
non työöille, kun nällä oli punkkot syöllä.
"Tähän voitte vaitta läppelämään ruvela, kun
olet niihin siivalt punkkot."

Ain kaarioita olivat nämä Pallamor papit
oleet hevun kordasta. Viisat, palubat pi-
tivät muaan ja keruuttelivat aikalailla x).
Kerran ol' vappi sotkun ja kultalevaalteissa
alvaa poileaa ja sanouut: "Näm polähtää
kuin jauhotäkei." - Huonoja tulenjyrtejä oli
pantu pojankin alle. - Eräs vanha raimo, joka
eli 96 vuoden vanhalesi ja oli istelin muis-
tellut, ettei siitä asti hänen on jumalan pe-
losfa ollut kuin "Herr Eerikki" opetti ja
käzille löi.

Mehiläisessä on juuri kuvaus näistä

x) Puntterista luku halusta rankaisiin rai-
silla Viipuriin seuraavanmassalein v. 1750-80. Ks. Hist.
Archisto III 1, 172.

samaista ajoista kansantarin nojalla.

Herr Eerileki, Herr Simuna, Herr Tisakki,
Herr Juhannes x) olivat Pallamor vappeja, joiden
tulenniuja ei keskenneskaan mainittu kaan.
"Herr Eerik oli kova laiskorille ja kuonolukui-
ville. Muitamman Halkkoisen muistellaan
ufin alalla olleen hyötäluvissa, tyypsi hän
oli tulenasioissa, jos kohta komppasuuainen-
kin muuten yöhessä. Keroukin puhatteli.
Herr Eerileki häntä näin: "Mita sinä vanha
laiska myttille viine kierlein olet oppinut.
Oletko uut viriämpä ollut? - Muudan hyötälu-
vissa ollessa lausui taikan taempaa: "Taikan
on taikku parata, eipa se sillä ole näytänyt." -
Halkkonen tolkaisi tämä sormon johdosta:
"Takaväki vaiti! on tässä cessäi tekeenistä!"
Herr Eerileki otti hänen kohta koetulosen alle,
jossa hän taas tuli ymmälle, ja murittui
Alesija L: Ales. - Herr Eerileki sunnitteli
tästä ja hän siirsi hilkkaalle: "Tane laiska
perkekin." Hänen tekemisen niin ja meni vifan-

x) Saman tapainen po nimityslapja ol. Lissiin. Pirkka-
lassa v. 1541, jolloin mainitaan vappi "Herr Lars"
(Carlsson Pirkkalan pit. kertomus, sis. 117).

halenun. Mutta lieneekö Hellekosen nevel. Täkäsin koyamme, koska mitä ei löydynyt. Kaan. Kun hellekari viipyi kannan poissa, lausui keritteltava: "Jō noisen, hyvä her. ra, kerressä nousentaa ja juosta pölkäisi ulos nukkilleen ja niillä karkun kolo lyyläluvuista. — Saman Hellekosen tulivat miedustiet keraan typeräksi ja kysäsivät kaupungissa: "Kuoles, polttaa maan vaati, mikäks kuli se on, joka tainvaasta riuhalla suoraan maan päälle?" — "No, eikö vanhat miedustiet tuota kiiä; napatunliksi se on!" oli vastaus.

Viimeisimmästä aikoina oli papina Herr Seriki ja Herr Itaprami.

Saaripeäsinä on vielä

Piispangjärvenessäd. ennen työtä jo isot diat. Kuu, mitä olisempi kaupan kautta kulkeutunut piis. valle ja ne maistuvat hyvällä. Tiedustel. ~~piispa~~ piispangjärvenessä. Kuu kuli puu olevan nimellä. mén. kästö parma Piispangjärvelki.

nen vähän
kirkkoliian
varrella.

Saaripeäsinä on vielä Paltamolaisten kalavesi. Peltolan niemen asukas maledi ensin vuoleraa Paltamon papille, mutta sitten herkessi maledaanesta ja arveli: myrte? kovin itse. Siitä asti on sanainen ka ollut Kiantolaisien halluska, kun ei vatsiillakaan tulleet myydytkesi. — Piispajärven Haapolan missalein oli Paltamon kirkkoherraatto ollut kalastuspaikka pitänyt kerätykkalastusta. Nytkin on se vielä väistävä kalavesi.

Ennalalla on Rasvakivi. Siinä sanotaan tapahtuneen saarnamisen ja voita kantaneen.

Paltamon papin pirtämää vuosilukua 1704 ja 1711, nisäppö vilkasi ai bussia, ob on vastori Lapp. palainen valinti kirkkohengassa Piispajärven ja Kian.

Kirkko Suomenspalulla.

Kuu väki Paltamon laajasta pitäjästä oli karttumut 9-10,000 ihm. Tuhamien raikeille ja Kiannankin peukat olivat tulleet asulammeiksi, ruvettiliin onnea kirkkoon ja jättelemään. Autonkiesiä esitettiin ennenä Alarneita, Hulkoumienta, Kiannan rantaan ja viimeksi Suomessalmea kirkon.

920

paikkaesi x) Pallanosta Colleaiistlin ^{hyvälehtia}
23 jy. touk. 1786 ^{ed.} Hymysalven kappeliksi, ^{ja} samaan alkaan viisi
Rovulanlea ja Rokkosen veljelehti olivat Etneet latos.
Sarvi-puunisitil. Rokko ovaaralle, mutta bens tuli mossa astus
^{lähin} ^{lähin} takelii. ^{hyvin} ^{että} jotta puhelksi omien kirkoon ja paperi
ja puuäfura.
Kuuta. hankebininen, nimi Saksalaisetkin vaapiless.

\$ Hän olisi tähomunt Rokkovaaraa Pappilak-
ri, vaan veljekset eivät mielellään anta-
neet. Tätiläriästä sitten hiedettiin pitäja
kokousta, korekeräillivät, jotta Suomula
tulisi Pappilaisi. Siinä Afästä ei tullut
ensilevempää. Kun sitten Saloja tulivat yöön-
Rokkovaaralle, ^{nau} hiedettiin tämä yökäsi kannas-
ruin ja talonvaike meni pirttiin. Kun taik-
ki imelkui, meni Saloja pirttiin, vani
tulen alkkuun, joilla veljekset makasivat.
Tätilä nousi kappeli ja Rokkoset koytti-
vät paperin. Saloja haastatti Rokkoset os-
kenleen ja siellä sitten vielii toinen vel-
linnaan, toinen ajettui voib maalta,

x) Tengström, om prestleriga Hemsögöringen i
Åbo stift, s. 461.

99

~~Pavolacilla olimia link. See Cerny & L. 14 (1902)~~
~~Pavolacilla enicostell.~~
~~Exempl. ex. (Bartramia alba. Linn. Dasyptilum
eripitatum Linn.)~~
~~entall. 23/5 1786 per Pavolacilla link.~~

Rakennustarvikteistis vuoden kirjessä
kerrotaan tuloa. Tämä kappale oli K. Saloza
synt. 17.8.8 (1786-1821) ja hänen jälkeen
lähdesiä olivat Kaarle Saloza, joka kuoli
18.vuotiaana Kalevalan runoja, kansan
kulttuurista minnistöösiä ollessa Kaarle Adolf
Lilien väinämö, joka oli siivu, vaatimaton
ja hyvin laatuinen uras.

V. 1856 spallatum *Succowia calcarata* var.
bottaei Lee. *Hypoxalum ptychosphaeroides*
fasciculatum Kirkbride et Lee. *Succowia* x.

*^Käytetty k. rovast. U. B. Salomaa ja
Kirkosta Muij. Toinistolle v. 1887.

ja meni Kortlevaaraalle ja valkensi sinne
Palon. Rokkevora jai Pappilatosi ja on
muutettu sitten sille nimelleksi Karhula.

Näkövättilä pitäällä kerrotaan, että mu-
nuin tulivat Suomusjärvelaiset kirkon
la julkisella kirkkoon ja asettivat ne ^{muka} kir-
koen pinnan vasten - ikäväkin si min-
ta saveljaaumpia paikkoja mille olivat.

Suomusjärven myllyinen kirkko
on niemessä, josta vaan hyvin kapea
kannas yhdistää kuuden aikoina man-
tereeseen. Naikiala on siitä ihanan. Hulkkor-
niemeen vain, joka on loistla virtsan päässä,
on parhaista, joista toisesta on pitäjän
yhteinen Rantalaismaa. Orkealle pol-
josen vain näkee pitkällä". Kiuruva
reljan lattian ja lantien vain etumais-
telttaalle lähes veninkielisen veron ja-
maa jäveä. Maifunat ovat mäkkisiä",
kunnonvitreitä taajasta haukkuhista;
puista on leikkisillä maapuun koristuk-

Sinä vailleka tosi keltipuila on va hoidanto.
Kelttuvaan kirkonmienessä on mukia suomut
~~Etsijä ja paikallinen tieto ei ole oikeasta.~~
Etsijä tai ~~paikallinen tieto ei ole oikeasta~~ kirkko
on kelttuvaan sinifiltä, siitä nimisenä ettei kirkko
oikeastaan kelttuvaan kana). =

Kirkko, josta ~~sinunnen~~ piirrettidi ky-
nällä halvanen kuva, näytää kauniutta
ollessaan koirujen ja varaiden harusperien
valissa, järven rannalla. Värittää on se vaa-
lean punostava.

Suomussalmen kirkko.

Kirko

~~Siuna-asfaltta~~

~~Kirkko sijaitsee alavalla seudulla kelttuvaan~~
~~sinifiltä, joka on kelttuvaan kana. Se on~~
on 63 kym., leveys $18\frac{1}{2}$ ja korkeus 18. ~~Se~~
kuviota on kelttuvaan. Se on rakennettu puu-
ta Kuningas Kustaa III:n valvontaman
piirustusten mukaan. V. 1883-84 rakennettiin
~~se piirustus ja valmistui piispanistolaalla~~
~~hän~~ ~~sibériansleipälefeet~~ risti-lehto levi ja kerjät.
hän peripihiin. Ulkopuolella on se on maan-
lattaa vualea punainen, mustat keltai.
Silei, mutta siellä on valkeabbi, väistävät
tarttu ja leoton rennat hienet lävitet. Kirkko on
^{ainaa} alustapitkin oletuksena kivistälehdilä,
2 alttaritaulua ovat on myöhemmin
muokitut.

Kellokapuli läntisessä päässä on 15
k. pitka, 12 leveä, $49\frac{1}{2}$ korkea; siinä on
2 ikkunaa. - Kelloessa 1 joka löytyy capu-
loista on ainoastaan yksi, löydetään.

"Kuonna 1787 Kuningas Gustavus III:n
XVII hallituksen vuonna, Koska Ridari Kunin-
gallisenesta miehan Ordinista Hera johan

Fredrik Karpelan oli III mas Maan-
terva Oulujorvin Lääniä ja Herra
Jacob Hartman Pispaa Tuuri hieppakan-
nasta, min myös johan Hellman ensim-
mäinen Kirkkokera Helsingissä p.
taajäärä, on tänä kello Kvenskaon
armon kautta koko Taltion per-
taajän saavutetyistä varoista Kirkkoker-
ran sisälletuloista valitti ja ostettiin
Stockholmissa johan Jacob Marti-
nijelta. — Remissa. "Suomussalmen
kappeli kello" ja toisesm laidasma.

"Opi christillinen Kausa velhoamisen
jumalaan, kunnioittamaan Kuningas-
ta, valastamaan lähimäistä ja kast-
tamaan pahaa, min sinä elät ja tuo
let oikeana christityynä."

Alttaritauluja löytyy kaksi, 1) suurem-
pi, koe Kristuksen gloriomuodosta, joi-
ka maalannut Wallin, aikaa tuntematto.
~~oletan~~ n?

2) Kirkkoon pienempi. Kirkko on ristisipu-
sa, joka on kulttuuralla tehty ja tuntemattu
lyein vanhalla ajalta. Senkin tekoaikeksi, v. 16
v. 1700-luku (tuntematon). Se koro kehii
kulkeenmuoden pöytäpöydän ja joutaneen kuo-
laisille, joilla ei olisi silloin herostoinena. Heidät
jotkin se vihdoin julkaisi tavalla Luonnon ja
luonnonvalmen turolle.

Ensimmäiset kirkonkirjat, muiden
muistisista ja muolleista ja kirjallisuudet tiedetään
jotkuttoleot ovat vuodelta 1787, vihityin
kirja vuosilta 1826 ja pääspänturajain
virkakirjat ovat vuosilta 1804, 1860, 1872 ja
1880.

928

929

Re Maakera Capelan ja kontaktilirovasti.
³ Skelle, konsistoriin valtunutlanaan, järjestet-
 vut kappalaisten ja leikkariin pellat ja vasta-
 ponnitusta peruslennassa, joista löytyn
 alioistossa "Regleringsprotocoll ~~1866~~" den
 18 Aug. 1786. - Spätkemällä kibea affärer
 olygå utskrivissa olii teklisius ottaa
 sellva ^{seudua} halaveristola, josta löytyy myös ka-
 vernoön väistö 1/111 1866. Mjor lever
 pellasta ^{on} arbeid.

Regler.

Vanhin kirkko Kirkon arkistoissa on Kari.
Kirkko jumalan palveluksesta, jossa on
uloskäynti andamut Jóhannes Eggers,
präidätty Turusta Hansorindesta v.
1669.

Tämä mainittakoon, että mekkaroitaja
M. Wænnerberg, asuva Siunian kylässä,
lähiositti vanhan prof. E. Lönnrotin omistä-
mien karkkaleiden sekä vanhaa puolisen
lujan aistisen ^{ja 2 ruplan sekkilakan} ~~museoon~~ Minnaistiedet
sijalle museoon.

Museossa löytyn viola 1) Karjalais-
kotille latokainen kivi (N:o 2512, 166),
joka kumpaankin laitakoiran kaiverrat-
tu neliskulmaisen virolleikkulan kaa-
va, varustettuna sormaid ^{J. V.} ja juveliukku-
taanoma 23/11/1888; 2) jouhiversti, koris-
panattomilla kultapöyillä varustet-
tu, jouhiverstaaat ja istonainen ratas-
sellasiesta. ^{Näillä} numeroidot 2512,
67-9).

Viela miespolvi hakaaperi hantausissa
eläiset kyläkunnat Kiurualla muun-
sa järvien saariin ja siivessä seura. Viela
silloin mielesi hantaaan. Saareessa se ma-
kaa; sanottuin kuolleesta x).

^{Siunian karkkaleiden edestalla}
Vanhana Kirkkojaaren ^{Kiurun} jän-
vessä on tammimikkaa haudatti jokaik-
lyn suurena nälkävuonna, joka on ollut
karhunpi viimeisiä (v. 1867-68). Tuntui
silläkin se ei olisi ollut ainakaan 150 vuot-
ta myöhempuin, joita on luultava, että tässä
on joudllinen muisto vuodesta 1695-97.
Tämä vienäri tapaisiin ojien ollisilloin
muistit ladolla pinoihin. Haudista keulun
vieläkin olevat muovattavia jalkia. — Saari
^{Siipikalli} Siunian karkkaleiden ^{edestalla} tois-
sen tiedon mukaan mikkaan haudattiin töhön
siihen asti, kunnes nykyinen hantausmaateli-

* j. R. Spelin. Minna-Muisto. Uudenmaan
kirkkakirja II s. 112.

kääytäntöön (v. 1789?). - Oiliangi kupeella on
 kuoppia, joista hauas joista johtavat näytävalo-
 aihaisilla hauoilla haudoilla, joihin uusi kauolaan
 Karsikkoita televät ennen mainion kala-
 apajan vuotessaan. Viela on sellainen ollut
 hukkarin kein rannasta. Kansa on mil-
 le erilaisia nimileiväistä se pitkästi tar-
 säälyttäänt. Itse karsikkoja ja varsinainen
 sen latvaa sanolaa tällä tapurekkeen,
 joka Paltanassa neljä pylvästä pituista
 hirsilehoa, minkä hiekkaloukku noin
 metrisesti merlekinä on pystytetty vedestä.
 Sana näytääsi edellisenä merkityksessä, joka
 tietysti on suora jälkimmäisellekin. Tavattavaa
 istekeläisessä paikommeessa Täysin-mä-
 ki. Kun otamme sanoa Karsikkoisen lopi-
 na sonan kuonioon, se kura ^{on} tiinee kaltta
 feilistetyn = pölikkaa, palikkaa, niin
 on esäilenättä (Kianalla ja tavattava
 merkitys = tuhelaatvainen hauas karsittu
 hiusi, merlekkiasi, karsileho = joksumest
 järnytöhempi).

Omittuinen ^{nimi} jumalaisen talolla kiekkasta.